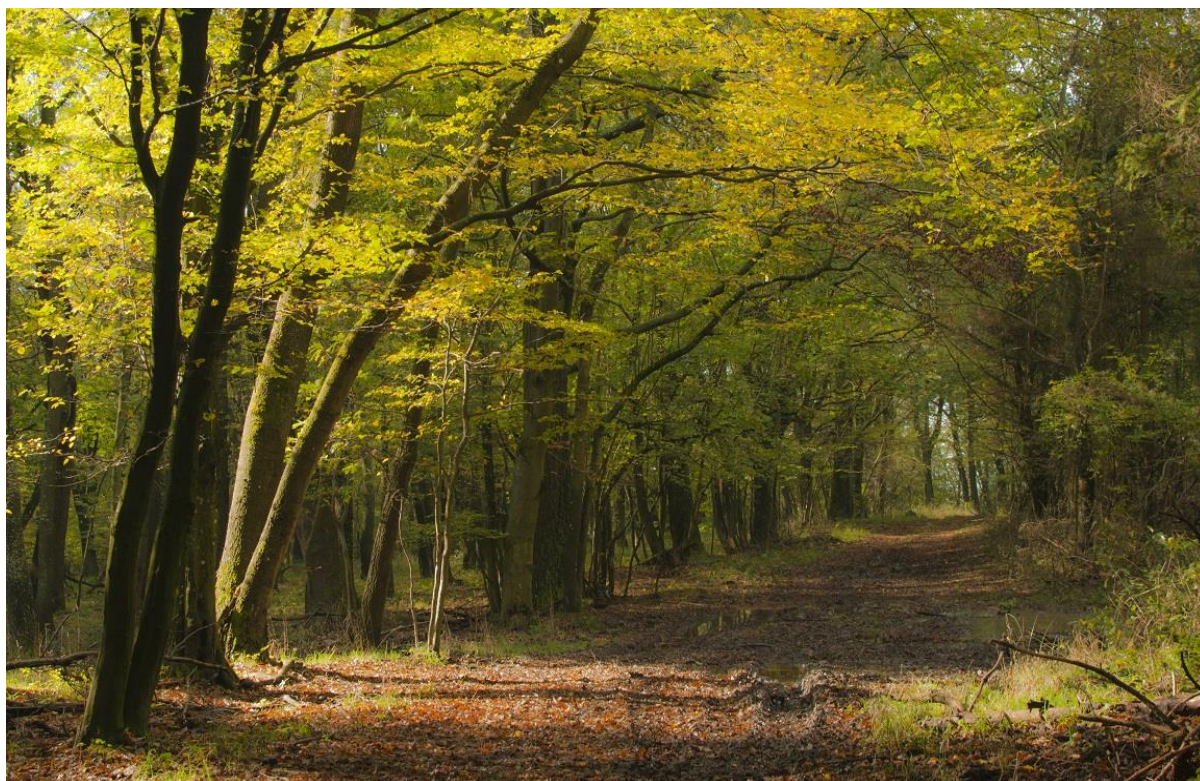

LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2014-2020

„A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Tartalom

1. Vezetői összefoglaló	3
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz.	4
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata.....	6
3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	10
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése.....	12
4.1 Helyzetfeltárás	12
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	26
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások.....	30
4.4 SWOT	33
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	36
5. Horizontális célok	37
5.1 Esélyegyenlőség	37
5.2 Környezeti fenntarthatóság.....	38
6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása	39
7. A stratégia beavatkozási logikája	39
7.1 A stratégia jövőképe	39
7.2 A stratégia célhierarchiája	39
8. Cselekvési terv.....	41
8.1 Az intézkedések leírása.....	42
8.2 Együttműködések.....	60
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	62
8.4. Kommunikációs terv	67
8.5. Monitoring és értékelési terv.....	68
9. Indikatív pénzügyi terv	71
Mellékletek.....	72

1. Vezetői összefoglaló

Az „A BAKONYÉRT” Egyesület 2008. óta azon dolgozik, hogy a területén élő, dolgozó vidéki embereket, civil szervezeteket, vállalkozásokat és önkormányzatokat (kb. 45 e fő) segítse, összefogja. Két megyében dolgozunk, kezdetben 3 kistérség, mára 5 kistérség összefogásával, 32 településsel + 1 partner településsel. Az ÚMVP 2007-13-as program segítségével mintegy kétmilliárd forint fejlesztési keret kihelyezését koordináltuk nagy sikerrel. Ennek köszönhetően számtalan településen újultak meg vagy létesültek közösségi terek, épületek, sok vállalkozás tudott eszközbeszerzések által fejlődni vagy elindulni, illetve a helyi civil szervezeteink is támogatást kaptak tevékenységeik fejlesztésére. Az itt lakók megértették és alkalmazzák a LEADER alapelveket: tudják, hogy az együttműködéseknek valódi haszna van, a stratégiát és az egyesületi saját projekteket a közreműködésükkel tervezzük, hallatják a hangjukat, elmondják az ötleteiket, hiszen tudják, hogy azokat segítünk megvalósítani. A fejlesztések több szektort is érintenek, egymással is kapcsolhatók, így szinergikusak és a multiplikátor hatás is biztosítható. Mintegy 400 ügyfelünk bizalma erősít bennünket, aktív közösségi hálózataink éves munkatervük alapján működnek, de továbbra is nyitottan várják az érdeklődőket (Vidék Minősége, Községi Videó, Polgármester és Gyógynövényes Hálózatok). Igyekszünk a kor vívmányait kihasználva, de értékeinket őrizve megjelenni (megújult honlapunk okos telefonnal is böngészhető, ügyfeleinkkel és partnereinkkel Skype megbeszélés keretében is tartjuk a kapcsolatot), színvonalas rendezvényeken, vásárokon mutatjuk be a pl. Bakonyi Helyi Márka termékeit és szolgáltatásait.

A megkezdett munka folytatása érdekében a 2014-20-as időszakra is elkészítettük közösen a Helyi Fejlesztési Stratégiánkat (HFS). Ebben a korábbi időszak értékelése után elemeztük a jelenlegi helyzetet, mely egyértelműen kimutatta, hogy *szükséges a terület helyi gazdaságának erősítése, a Vidék Minősége Program továbbvitele és fejlesztése, a korábbi fejlesztésekre támaszkodva kiegészítő jelleggel az aktív turisztikai szolgáltatások fejlesztése, valamint a helyi civil közösségek fejlesztése, az identitás erősítése és közösségi terek fejlesztése (szintén kiegészítő jelleggel).* Mivel jelen forráskeretünk a korábbinak a töredéke, nagyon fontos, hogy az egyedi fejlesztések helyett törekedjünk az együttműködésen alapuló, akár konzorciális formában történő közös fejlesztésekre is. A viszonylag kisösszegű források kihelyezésével zömében a LEADER keretünk is kiegészítő lehetőségként használható, hiszen nagyobb beruházások önállóan nem finanszírozhatók csak ebből a keretből.

Stratégiánk jövőképe: Prosperáló Bakony: fejlődő helyi gazdaság, erős és együttműködő közösségek, megtartó települések.

Átfogó céljaink:

- Adottságokon alapuló, fenntartható gazdasági fejlődés
- Településeink fejlesztése – értékőrző megtartó települések

Specifikus céljaink:

- Térségi gazdaság élénkítése együttműködések ösztönzése által
- Települések megújítása, vonzó közösségi élettér és szolgáltatások fejlesztése
- Erősebb helyi identitás és társadalmi aktivitás

6 intézkedésünket ennek megfelelően alakítottuk:

1. Bakonyi helyi termék előállítás, fejlesztése a Vidék Minősége program jegyében
2. Bakonyi mikrovállalkozások fejlesztése
3. Bakonyi közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése
4. Bakonyi aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztések
5. Bakonyi rendezvények, képzések, hálózati tevékenységek támogatása
6. Bakonyi nonprofit szervezetek fejlesztése

Gazdaságfejlesztésre keretünk 55%-át fordítjuk, míg közösségfejlesztésre 45 %-ot.

Tagságunk stabil, rendes tagjaink mellett hálózati tagokkal is rendelkezünk. Irodánk mindenféle közösségi esemény szervezésére alkalmas, rendezvényeinket, hálózati tevékenységeinket, napi munkánkat is a területünk közepén elhelyezkedő zirci kisvárosból végezzük. Elnökségünk 7 fős, elismert helyi szakemberekből áll és sokat tesz azért, hogy a Stratégiánk megvalósításra kerüljön. Az elnökségi tagok az 5 kistérségből és mindhárom szektorból kerültek kiválasztásra. A beérkezett pályázatokról tárgyilagosan, segítő szándékkal, egységes elvek szerint döntenek, munkájukba esetenként a Védjegy Tanács is bevonásra kerül. Munkaszervezetünk 2 fővel, sok szakmai tapasztalattal és elhivatottan látja el az operatív teendőket, segít a pályázatok generálásában, fejlesztésében, valósítja meg saját projektjeinket, segíti hálózatainkat, valamint ápolja a hazai és külföldi együttműködéseket. **Célunk helyi fejlesztési ügynökséggént működni**, azaz a területünk átfogó fejlesztését előmozdítani a hozzánk fordulóknak segítése által. Ez az interaktív segítség végig kíséri ügyfeleinket, projektötletük ismertetésétől a megvalósított beruházás monitoring tevékenységéig.

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz

Stratégiánk az EU2020 alábbi céljainak megvalósításához járul hozzá:

3. A kis- és közepes vállalkozások versenyképességének fokozása
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának növelése.
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése.
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem.
10. Beruházás az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba

A Partnerségi Megállapodás alábbi prioritásai illeszkednek a HFS-be:

- A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása.

1. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása

Az EMVA rendeletben meghatározott prioritások és fókuszterületekhez történő illeszkedés:

1. *Prioritás:* a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben

1A *fókuszterület:* az innovációnak, az együttműködésnek és a tudásbázis gyarapításának az ösztönzése a vidéki térségekben;

1B *fókuszterület:* a kapcsolatok erősítése a mezőgazdaság, az élelmiszer-termelés és az erdőgazdálkodás, valamint a kutatás és az innováció között, egyebek mellett a környezetgazdálkodás és a környezeti teljesítmény javítása céljából

3. *Prioritás:* az élelmiszerlánc szervezésének – többek között a mezőgazdasági termékek feldolgozásának és forgalmazásának, az állatjólétnek és a mezőgazdaság terén alkalmazott kockázatkezelésnek – az előmozdítása

3A *fókuszterület:* az elsődleges termelők versenyképességének javítása, mégpedig azáltal, hogy megfelelőbb módon integrálják őket az agrár-élelmiszeripari láncba a minőségrendszerek révén, a mezőgazdasági termékek értékének növelése, valamint a helyi piacokon, a rövid ellátási láncokban, továbbá a termelői csoportokban és szervezetekben és a szakmaközi szervezetekben folytatott promóció;

6. *Prioritás:* a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben, különös tekintettel a következő területekre:

6A *fókuszterület:* a diverzifikálásnak, kisvállalkozások alapításának és fejlesztésének, valamint a munkahelyteremtésnek a megkönnyítése;

6B *fókuszterület:* a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben;

6C *fókuszterület:* az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőbbé tétele, használatuk előmozdítása, és minőségük javítása a vidéki térségekben

A Vidékfejlesztési Program LEADER intézkedéseibe történő illeszkedések:

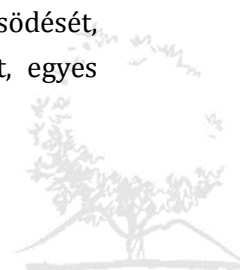
1. a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások),

2. a vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának, illetve azok elérésének előmozdítása,

3. a vidéki térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzóképességének erősítése,

4. a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése.

A Helyi Fejlesztési Stratégiánkban megfogalmazott intézkedések a fent felsorolt illeszkedésekkel összhangban elősegítik a vidéki térségek gazdaságfejlesztését, vállalkozások erősödését, foglalkoztatás növelését, életminőség javulását, valamint az elvándorlás csökkenését, egyes

területeken megállítást. Pl. a kisvállalkozások fejlesztése, aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztések, a Vidék Minőségéhez kapcsolódó vállalkozás és marketing fejlesztés intézkedések hozzájárulnak a vállalkozások erősödéséhez, foglalkoztatás növeléshez, bevétel termeléséhez.

A stratégiánk megvalósítása folyamán törekszünk a fenti céloknak megfelelő pályázati kiírásainkba minél több illeszkedő, innovatív, együttműködésen alapuló pályázatot befogadni, azok generálását elősegíteni annak érdekében, hogy a stratégiához rendelt indikátorokat teljesíteni is tudjuk. A pályázatok kiválasztásánál is döntő szempont lesz a szakmai megfelelés és a fenti célokat is magába foglaló HFS-hez történő illeszkedés.

6

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

1. A tervezési folyamat a kezdetektől nyilvános, abba bárki bármikor részt vehet, véleményt nyilváníthat. A tervezési folyamat kezdetét taggyűlésünkön, honlapunkon, hírlevelünkben, kábel TV interjúban, ágazati, térségi, tematikus fórumainkon is közzétettük, a tervezési folyamat alatt keletkező munkaanyagok nyilvánosak, minden érdeklődő számára hozzáférhetőek. A TKCS ülések nyitottak, időpontjaikat jó előre feltesszük, így mindenki részt tud venni, ha ideje engedi. A személyes konzultációk és fórumok mellett lehetőség nyílik projektgyűjtő adatlapok kitöltésére, emailen, faxon, telefonon is lehet javaslatokat, hozzászólásokat tenni, melyek a következő TKCS ülésen megvitatásra kerülnek. A projekt adatlapok összegzése a HFS mellett a honlapra is felkerül. Egyeztetést folytattunk szakmai szervezetekkel, ennek keretében ültünk le a Magas-bakonyi, Móri és a Bakony-Balaton TDM szervezetekkel, valamint a Balaton-felvidéki Nemzeti Park képviselőjével. A TDM szervezetek részére szerettünk volna egy pályázati kiírást létrehozni a Bakony marketing kommunikációját fejlesztendő, de az egyeztetések eredményeképpen úgy határoztunk, hogy ezt az ötletet még jobban ki kell dolgozni, ezért ez a pályázati kiírás majd az első felülvizsgálat folyamán születik meg. A Nemzeti Park képviselőjének bemutattuk programjainkat és kiírás tervezetünket, átbeszéltük a lehetséges együttműködési területeket (pl. védjegy programok kölcsönös reklámozása).
2. Eszközök és tevékenységek: TKCS csoport, tematikus, ágazati és térségi fórumok, hírlevél, honlap, kábel TV interjú, projekt generálás, gyűjtés, személyes konzultációk, egyeztetés szakmai szervezetekkel stb.. A bevonás folyamán igyekszünk pl. a nőket, mint hátrányos helyzetűeket is megszólítani (pl. meghívni a rendezvényekre), ennek eredményeképpen fórumaink, de akár TKCS üléseink résztvevői is egyre növekvő számban a családok női, ezért a pályázati kiírásokat és a stratégia egészét is családok szemével tudják gazdagítani.
3. A TKCS az elnökség, a munkaszervezet és egyéb tagok, külső szakértők csoportjából áll, sokan közülük az előző tervezési ciklusban is részt vettek már TKCS tagként. Az önkormányzati szférát 3-an, a civil szektort 4-en és a vállalkozásokat 4-6-an képviselik a csoporton belül. A TKCS tagok végzettsége alapján: mezőgazdasági, erdészeti szakember, oktatási szakemberek, polgármesterek, turisztikai szakemberek, civil referens, szociálpedagógus is megtalálható a csapatban. A TKCS összeállítja a feladat és ütemtervet,

annak megvalósításáért felelős személyeket rendel hozzá (a munkaszervezet előkészíti a kapcsolódó anyagokat, kimutatásokat). A HFS szövegének előkészítése a munkaszervezet feladata, melyet a TKCS többi tagjai kiegészítenek. A kapcsolódó fórumok lebonyolítását az elnökség-munkaszervezet és TKCS tagok közösen végzik.

4. A közösségi részvétel teszi lehetővé, hogy a valós igényekre épüljön a stratégia, hiszen a későbbiekben ők lesznek majd többek között a potenciális pályázóink. Sok olyan technikai észrevételt és megoldási javaslatot kaptunk, mely az egyes intézkedések lehatárolását, kidolgozását segítette (pl. pályázatok száma-pályázható összegek mértéke kombináció megfogalmazása, egyes intézkedések tartalma, pályázói köre, intenzitása, forráskerete stb.) **A stratégia értékét tulajdonképpen a sok résztvevő közös akarata adja!**

5. Események:

Dátum:	Megnevezés:	Résztvevők:	Téma:	Eredmények/következtetések:
2015. július	KábelTV interjú		HFS tervezés kezdete, projektgyűjtő adatlapokat várjuk	HFS tervezési folyamat bemutatása, felhívás projekt gyűjtő adatlap beadására
2015. július-október	Projektötlet gyűjtés		honlap: projekt gyűjtő adatlapok, személyes ügyfél konzultációk	információk a tervezésről, projekt gyűjtő adatlap kitöltéséről
2015. október 27.	közgyűlés,	21 fő	HFS tájékoztató	tervezési folyamat ismertetése, módszertan kiválasztása (TKCS),

	elnökségi ülés			
2015. november 05.	TKCS ülés	12 fő	feladat és ütemterv	tervezési segédanyagok átnézése, feladat és ütemterv készítése (pl. tematikus fórumok kellenek) GF-SZF arányok, kiírási elképzelések, ötletek és forráskeretek
2015. november 17.	TKCS ülés	9 fő	intézkedések szerkezete, módszertan	8-9 intézkedési ötlet szűkítése 6 kiírássra, turisztikai marketing kommunikációs kiírás ötlete - TDM egyeztetés kell, együttműködési projektek, kiírások konkrét tartalma, keretek pontosítása
2015. november 17.	Turisztikai tematikus fórum	27 fő	igények felmérése, intézkedés előkészítése	előző időszak értékelése, új pályázati ötletek felmérése, HFS tervezési folyamat és keretek bemutatása, turisztikai kiírás pontosítása
2015. november 23.	Önkormányzati tematikus fórum	24 fő	igények felmérése, intézkedés előkészítése	előző időszak értékelése, új pályázati ötletek felmérése, HFS tervezési folyamat bemutatása, önkormányzati kiírás/ok pontosítása, forráskeret tervezése
2015. november 24.	TDM, turisztikai szektor egyeztetések	11 fő	turisztikai intézkedés előkészítése	Magas-bakonyi, Móri és a Bakony-Balaton TDM szervezetekkel egyeztetés egy turisztikai marketing kommunikációs pályázatról - annak célja, tartalma, módja, szereplői - az egyeztetés folyamán kiderült, hogy ezt a kiírást még jobban körül kell járni, így a következő felülvizsgálatkor kerülhet bele a konkrét kiírások közé
2015. december 08.	TKCS ülés	11 fő	helyzetfeltárás, SWOT, eddig megírt blokkok egyeztetése	helyzetfeltárás eddig elkészült részeinek, illetve a HFS további részeinek részletes elemzése, vizsgálata kiegészítése, SWOT közös elkészítése
2016. január 25.	TKCS ülés	4 fő+4 emailés hozzászólás	intézkedések, HFS tervezet kiegészítése	a 6 intézkedés tervezet részletes átvizsgálásra, a kiküldött HFS tervezet véleményezése, módosítása, kiegészítése
2016. január 29.	Közygyűlés	24 fő	HFS elfogadása	a beterjesztett HFS tervezet ismertetése, véleményezése, elfogadása

Projekt javaslatok

Irodánkba összesen 55 db projekt javaslat érkezett be 11 településről (Bakonybél, Balinka, Bodajk, Csetény, Dudar, Eplény, Herend, Isztimér, Olaszfalu, Szentgál, Zirc)

- Önkormányzatok által benyújtott projekt javaslatok: 30 db
- Civil szervezetek által benyújtott projekt javaslatok: 9 db
- Vállalkozások által benyújtott projekt javaslatok: 16 db

9

Sokféle igény fogalmazódott meg egy részük beilleszthető lesz a LEADER pályázatokba:

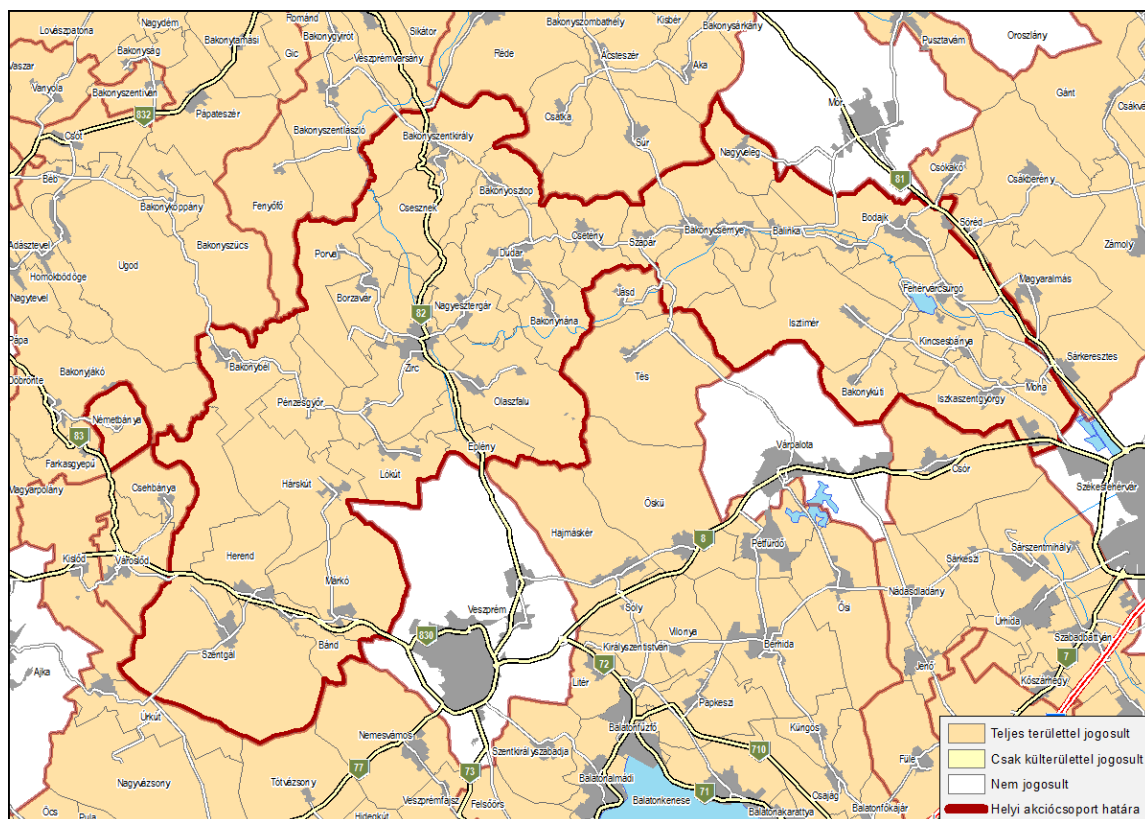
- Települések megújítása, közösségi terek és települési szolgáltatások fejlesztése
- Aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztések
- Bakonyi rendezvények, képzések, hálózati tevékenységek támogatása
- Bakonyi nonprofit szervezetek fejlesztése

Azonban több olyan igény merült fel, melyet a korábbi III. tengelyes kiírások alapján vázoltak fel. Ezek a projekt ötletek a VP településképi rekonstrukció pályázatából, illetve a TOP pályázataiból lesznek részben támogathatóak. Más ötletek pedig más operatív programba illenek. Az alábbi projekt ötletek fogalmazódtak meg:

- helyi termék arculat kialakítása,
- játszótér kialakítás,
- hagyománnyal rendelkező rendezvények tartására,
- templombelső felújítás,
- temető, ravatalozó építés, felújítás,
- közösségi ház belső felújítás,
- civil szervezeteknek eszközbeszerzés,
- turisztikai vállalkozásoknak eszközbeszerzés,
- önkormányzati épületek külső, belső felújítása
- közösségi terek kialakítása, fejlesztése,
- helyi termék műhely létrehozása
- szálláshely kialakítása, bővítése, fejlesztése
- helyi termék előállításához eszközbeszerzés
- látvány térelemek felújítása
- rendezvényter kialakítása
- kilátó kialakítása
- helyi termék feldolgozása

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

1. Egyesületünk térségének területe: 786.69 km². A két megyében, öt járásban a teljes területtel jogosult települések száma: 32 db (melyből 3 város és 29 község). A 105/2015. (IV.23.) Kormányrendelet 2. számú melléklete alapján kedvezményezett településünk Lókút, ugyanezen rendelet 3. számú melléklete alapján Némethbánya településünk átmenetileg kedvezményezett besorolás alá került. Külterülettel jogosult település sincs, a térségünk lakónépességének száma 44300 fő. Az egyesületünkhöz tartozó településeinek száma a korábbi 2007-13-as időszakhoz képest 3-mal növekedett. Bakonykúti, Moha, Iszkaszentgyörgy a székesfehérvári járásból és Némethbánya a pápai járásból csatlakozott a tagsághoz, viszont Mór városa, amely korábbi ciklusban külterületi jogosultsággal rendelkezett, a jogszabályok által előírt 10 ezer fős korlát miatt jelenleg „csak” együttműködő partnerként vehet részt a munkában. **Egyesületünk a Bakony területén helyezkedik el, nevünk is tükrözi a fő célkitűzésünket: hogy a Bakonyért dolgozunk. Mivel akciócsoportunk egy földrajzi egységet fed le, így a terület mindig is koherens volt, függetlenül a települések megyei, járási besorolásától.** Az eltelt időszakban pedig igyekeztünk tovább növelni a bakonyi identitást. Térségünk országon belüli fekvése, közlekedési kapcsolatai kedvezőek, nagy forgalmú főutak határolják területünket: 8-as főút, 82-es, 81-es főutak, vasútvonalak. Kevés az elkerülő szakaszok száma, emiatt nagy a tranzitforgalom. Több nagyvároshoz pl. Győrhez, Veszprémhez, Székesfehérvárhoz is közel helyezkedünk el, emiatt területünkre nem jellemző a magas munkanélküliség, az elmúlt években

inkább a szakképzett munkaerő hiánya jelentkezik (alacsony munkabérek miatt Nyugatra mennek a munkavállalók). Területünkön sváb és szlovák kisebbség található, aktív önkormányzati, egyesületi munkát végeznek, azonban tökeszegények. Térségünk igen gazdag a természeti, kulturális, turisztikai látványosságokban, emellett meghatározó képünk az egybefüggő erdőségek látványa. Problémát okoz, hogy a természeti értékek megközelíthetősége a főutat elhagyva nem megoldott, a kiránduló utak kiépítése hiányos, kevés a lovas túra útvonal, valamint a túra utak használata a magánbirtok miatt korlátozott.

Településeink teljes közműellátottsággal rendelkeznek, rendezett város és falukép fogadja az itt élőket és idelátogatókat egyaránt. Mindezek mellett az egyre csökkenő önkormányzati feladatellátásokat érintő finanszírozás következtében még mindig kevés közparki fejlesztés valósult meg és a települési eszközpark és szolgáltatási színvonal is javításra szorul.

2. A 2007-13-as ciklusban területünkön több együttműködéssel járó projekt valósult meg, melyekben egyesületünk is aktív szerepet vállalt.

LEADER Nemzetközi együttműködés jogcím keretén belül valósítottuk meg a „Helyi márka kialakítása a Bakonyban” című saját, komplex projektünket. A támogatás segítségével kialakítottuk a Vidék Minősége zirci központunkat, fejlesztettük a védjegyhez kapcsolódó marketing tevékenységeinket, kialakítottuk a védjegy rendszert, szakmai rendezvényeket tartottunk, spanyol és hazai tanulmányúton vettünk részt. Saját térségünkben lévő termelőkkel, szolgáltatókkal szoros együttműködés alakult ki, segítjük fejlődésüket, egységes marketing fejlesztéseket hajtottunk végre, valamint segítjük a piacra jutásukat.

A projektről röviden:

Az együttműködés 2009-ben indult, amikor megismerkedtünk a Vidék Minősége nemzetközi védjegy projekttel, annak spanyol elindítóival. Számtalan képzés, tanulmányút után 2012-2013-ban bejártuk településeinket és felmértük, hogy a helyi vállalkozók, kézművesek körében van-e igény ilyen típusú gazdasági együttműködés kiépítésére.

A helyi emberek nyitottak voltak és hamar meglátták lehetőséget ebben a projektben. Településeket bejárva kialakítottuk a hálózatot. Megalkottuk az általános és szektorális szabályzatokat, velük párhuzamosan a szektorokat (élelmiszer, turisztika, boros, kézműves), hiszen a projektünkben a minőség és minősítés is központi szerepet tölt be. Közös tervezéssel, gondolkodással alakult ki a Bakonyi Helyi Márka logója és arculati kézikönyve is. Kétkörös minősítéssel 29 termék és szolgáltatás kapott nálunk minősítést 2015-ben.

Két térségek közötti együttműködés jogcímre benyújtott projektben ügyfélként („Közép-dunántúli kerékpáros turisztikai hálózat kialakítása” és a „Lovas turizmus fejlesztése Veszprém megyében” című projektekben a záró rendezvényeket tartottuk meg) vettünk részt.

Kerékpáros projekt a keretében a Közép-dunántúli régiókban GPS alapon felmért kerékpáros útvonalak valósultak meg. A projektgazda szervezet kialakított egy honlapot, kerékpárokat, GPS készülékeket szereztek be, térséget átfogó szolgáltatásokat kínálnak.

A lovas turisztikai projektben Nemesvita és Borzavár közötti lovas túraútvonal, valamint Borzaváron egy lovakat, és lovasokat egyaránt fogadni képes falusi szálláshely kialakítása valósult meg.

„Aktív turisztikai térség kialakítása a Bakonyban” című projektben koordinátor szervezetként vettünk részt, amelyben a projektmenedzsment feladatokat láttuk el. Itt a térség hegymászó feltételeinek kialakítása, fejlesztése volt az elérendő cél.

12

3. A korábbi 2007-13-as időszakban a LEADER és a III-as tengelyes kiírásokon nyertes pályázók más civil szervezettel, vállalkozással és az egyesületünkkel is együttműködtek, tehát jelenleg is van már egy bázisunk.

A 2014-20-as időszakra rengeteg projektötlet fogalmazódott meg, messze magasabb forrásigénnyel, mint a teljes kiosztott keret. A stratégia céljainak megvalósításához egyrészt rendelkezésre áll elnökségünk, munkaszervezetünk, akik alapos munkával a helyi igényeknek megfelelő stratégiát fogják kialakítani, valamint az ügyfeleink (pl. fejlődésre képes mikrovállalkozások, turisztikai szolgáltatók, Vidék Minősége védjegy programban résztvevők, önkormányzatok és civil szervezetek), akik az ötletüket szeretnék megvalósítani, így minden bizonnyal rengeteg pályázat kerül majd benyújtásra és megvalósításra. Az egyedi projektek mellett ebben a ciklusban is tervezünk saját projekteket megvalósítani, illetve újdonságként segítünk mások (nagy és térségi jelentőségű) projektjeit lebonyolítani.

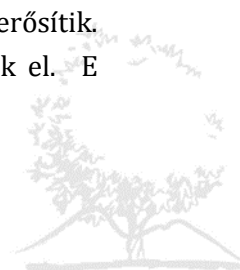
4. Megfelelő kommunikációs csatornákon, fórumokon, egyedi ügyféltanácsadáson, e-mailen, honlapon keresztül egyeztetünk az ügyfelekkel, valamint tájékoztatjuk őket a fontos információkról. Irodánk már ismertté vált a területünkön, így korábbi és potenciális ügyfeleink is rendszeresen keresnek bennünket. A stratégia kialakítása és megvalósítása alatt is rendszeresen fogunk tematikus rendezvényeket szervezni annak érdekében, hogy segítsük az ügyfeleket (irodai infrastruktúránk alkalmas a rendezvények bonyolítására is).

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

1. Térszerkezeti adottságok

Térségünk az ÉSZAKI, KELETI és részben a DÉLI Bakony területén helyezkedik el, országon belüli fekvése, közlekedési kapcsolatai kedvezőek. Közvetlenül szomszédos olyan térségekkel, amelyek más típusú fő vonzerővel rendelkeznek, így a kínálatok egymást kiegészítik és erősítik. Több nagyvároshoz pl. Győrhöz, Veszprémhez, Székesfehérvárhoz is közel helyezkedik el. E

nagyvárosok multinacionális cégei a bakonyi, 3 műszakban dolgozó munkaerő tekintélyes részét felszívják, emellett Mórra is jelentős létszám jár be mind a móri, mind a székesfehérvári, mind pedig a zirci járás területéről. Főként a fiatal felnőttek költöznek be ezen nagyvárosokba, ugyanakkor a városokból is jönnek ki családok a környező településeinkre (pl. Bánd, Márkó, Herend, Iszkaszentgyörgy stb). Potenciális fejlesztési centrum turisztikai oldalról: Bakonybél, Csesznek, Eplény, ahol a látnivalók és a színes programkínálat következtében nagy igény van a szálláshelyekre. Bakonybélben, Cseszken a bakancsos túrázás, Eplényben télen a síelés, tavasszal és a nyári időszakban a Bringarénában a kerékpározás vonzza a turistákat.

Aprófalvaink megközelítése közúton lehetséges. Egyes esetekben előfordul, hogy légvonalban csekély távolságra fekszenek egymástól a szomszédos települések, viszont csak nagy kitérővel lehet eljutni egyikből a másikba. A települések elérhetősége egyszerű, bár több településre ritkán járnak a buszok, így ezeken a területeken gyakori a személyautóval való közlekedés. Általánosságban elmondható, hogy gépkocsival, busszal való közlekedési forma jellemző a településeink és a nagyvárosok között.

A Zirci-medence és a Veszprémi-fennsík közötti geológiai törésvonalban a Cuha-patak forrása. Ebben a völgyben halad a 82-es számú főút, amely már a középkorban is fontos átkelőhely volt a Bakony eme részén. A főúttal párhuzamosan vezet keresztül a 19. század végén létesített, napjainkban viszonylag kis forgalmú, de a Cuha völgyében kirándulók által kedvelt Győr-Veszprém vasútvonal.

A 82-es számú főút többek között a „Bakony fővárosán”, Zircen is áthalad. Zircnek egyedi értéke a nemzetközileg ismert és elismert természetvédelmi terület, a Zirci Arborétum. A ciszterciak által alapított 20 hektáros területen a kiváló klímán különleges faállomány él. Ezen a területen emelkednek a Bakony legmagasabb csúcsai (Kőris-hegy, Papod).

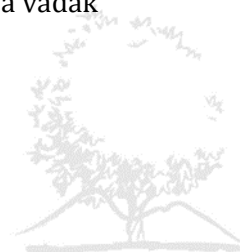
A 81-es főút – amely Székesfehérvártól kiindulva Győrig tart - határolja el a Bakonyt a Vértestől. Délkelet-északnyugati irányban szeli át a Dunántúl északi részét. A 81-es autótút Mór és Székesfehérvár irányában gyors megközelítési lehetőséget biztosít a lakosság számára.

A már korábban megépült Székesfehérvár-Iszkaszentgyörgy kerékpárutat folytatva tervezik megépíteni a Kincsesbánya - Fehérvárcsurgó - Bodajk - Csókakő – Mór útvonalat. Nagyon szép tájakon kerekeshetnek majd a kerékpáros turisták Mórtól Székesfehérvárig és vissza. A kerékpáros közlekedés lehetőségei azonban nincsenek megfelelően kialakítva térségünkben.

A 82-es főút Veszprém-Győr közötti szakasza egy hiányzó láncszem a kerékpárutakat tekintve. Nagy igény lenne rá, hogy a megyeszékhely a 82-es főút mentén lévő települések lakói számára kerékpárral is megközelíthető lenne. A kerékpárút kialakításával térségünk turisztikai vonzereje is emelkedne.

2. Környezeti adottságok

A Bakonyról elsőként a természet jut az ember eszébe, hegyek és erdők - szépségek és rejtelmek, a gyönyörű és megnyugtató táj látványa, a friss levegő, a hegyi patakok, a tovasurranó állatok nesze. A Bakony ősidők óta érintetlen, titokzatos, vadban bővelkedő világ. A települések határaiban egyre több helyen előfordul a magánterületek kerítéssel történő elzárása, így a vadak vonulási útvonala (valamint a túrázási lehetőségek) is korlátozottá váltak.

A Bakony területén az országos átlagnál magasabb az erdősültségi arány (K-i és a D-i Bakonyban 39-39 %, Magas Bakonyban 52 %), az éghajlat hűvösebb, csapadékosabb, a talajadottságok mezőgazdasági hasznosításra kedvezőtlenebbek. A vidéket a 300-400 méter átlagmagasságú fennsíkokról mintegy száz méterre kiemelkedő rögök alkotják, kisebb-nagyobb medencékkel, és mély szurdokvölgyekkel felszabdalva. Az ingadozó hozamú vízfolyások gyűjtik össze a hegység magasabb részein fakadó források vizeit. A viszonylag szerény felszíni vizekkel szemben a karsztos hegység a felszín alatt hatalmas, összefüggő víztömeget tárol.

A különböző intenzitású geológiai mozgások hatására a Gerence-patak völgyétől keletre sűrűbb völgyhálózat, szurdokok, élesebb gerincek, míg keletre töbrökkel, víznyelőkkel változatos széles hegyhátak, és lankás oldalak alakultak ki. A völgyek, árkok, kisebb-nagyobb szurdokok által szabdalta területen több mint harminc barlang található. A legnevezetesebbek a csaknem függőleges, húsz méter mély kürtővel nyíló Ördöglik barlang, valamint a szentgáli Kőlik-barlang. Különösen érdekes a betyárlegendáktól övezett Odvas-kői-barlang. Hasonlóan értékes jelenség a Szárazgerence völgytől délre elterülő töbrözés. A Szömörke-völgyben látható mésztufa lépcső, amelyen a Judit-forrás vize ömlik végig. A táj egyik legszebb része a Gerence-patak által kialakított szurdokszerű Gerence-völgy, és a Kerteskői-szurdok, a völgyek sziklafalain kisebb barlangokkal, valamint a Gaja-patak által szintúgy szurdokszerűen kialakított Római fürdő.

A Bakony-hegység más területeivel ellentétben a Kelet-Bakony geológiai szempontból nem túl változatos: meghatározó a triász dolomit, szinte uralja a földtani képet. Az Északi-Bakonyhoz képest csapadékban szegényebb, alacsonyabb térszínű keleti vidékeken előtérbe kerülnek a bükkösök rovására a tölgyesek, sőt a csereszömörccs bokorerdő az egyik leggyakoribb növénytakasulás. Ennek lombkoronaszintjét molyhos tölgy és virágos kőris alkotja, cserjeszintjében főleg csereszömörce fordul elő.

A Burok-völgy Fejér és Veszprém megye határánál a Keleti-Bakonyban, a Tési-fennsík közepén

található. A mintegy 12 km-es főága Királyszállástól Bakonykúti községig terjed. Számos mellékvölgyeivel több, mint 25 km-t tesz ki az 50-90 méter mély, sok helyen függőlegesen meredek sziklafalakkal határolt, vízfolyás nélküli szurdok. A völgy-fő és a végpont szintkülönbsége kb. 200 m.

Bodajk látnivalói közül mindenképpen figyelmet érdemel a Hochburg-Lamberg-kastély, a kálvária, és a Kálvária-

hegy tövében lévő karsztforrás. A településtől **Fehérvárcsurgóig** a Gaja-patak völgyében meredek falú szurdokvölgyben halad egy sétaút. A táj legjelentősebb állóvize a 223 hektáros Fehérvárcsurgói-víztározó.

Fokozottan védett értékeink közé tartozik a Szentgáli Tisztavíz-forrás, valamint a Szent Maurícius Monostor parkja.

A szentgáli Tiszafás, a földrész második legnagyobb őshonos tiszafaerdeje 120 ezer tiszafával.

A Bakony területe változatos felszínű, a viszonylagos zavartalanság miatt országosan kiemelkedő biodiverzitású terület (a hazai védett növény- és állatfajok 47%-a él a Bakonyban). A területen két tájvédelmi körzet és több természetvédelmi terület van (Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság nagyon csekély területen, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság), nagy része tájképvédelmi övezet, ill. az országos ökológiai hálózat része.

Jelentős mennyiségű felszín alatti ivóvízkincs jellemzi a vízbázist. Kiemelten érzékeny terület. Pontszerű szennyezés: állattartó telepek, szennyvíztisztítóval vagy jó technológiával nem bíró települések. A megújuló energia, a szél- és napenergia, biogáz és komposztálás, csapadékvíz hasznosítás lehetősége adott. A szélerőműveknek térségünkben jó adottsága van, a tájba illeszthetők (ld. Szápár, Bakonycsernye), egyre több közintézmény, vállalkozás és családok is beruháznak napkollektorok, napelemek beszerzésére, élénkül az alternatív energia iránti érdeklődés (ezt korábbi LEADER kiírásunkkal is erősítettük).

Turisztikai szempontból földrajzilag a Bakony szomszédságában elhelyezkedő Balaton felkapottabb, sokkal több látogatót vonz. Meg kell találni a Balaton-Bakony egymással nem versengő, hanem egymást erősítő lehetőségeit. Közös együttműködéssel, egy, a Bakonyra jellemző, professzionálisan kialakított turisztikai marketing stratégia, cselekvési terv létrehozásával, annak megvalósításával erősödni fog térségünk. **Mindezek miatt szoros együttműködésben dolgozunk együtt a Bakony-Balaton TDM-el, illetve a későbbiek folyamán (első felülvizsgálatkor) tervezünk egy bakonyi marketing kommunikációt erősítő kiírást megjelentetni.**

3. Kulturális erőforrások:

A történelem viharaiiban részben elnéptelenedett településekre az idők során szlovákokat, németeket telepítettek, akik idővel asszimilálódtak, nem felejtve gyökereiket. A nemzetiségi múlttal rendelkező településeken hagyományőrző egyesületek működnek. A Bakony lakossága lokálpatrióta és híresen vendégszerető.

Területünkön problémát jelent, hogy egyes épített művészeti örökségek a kor előrehaladtával rossz állapotba kerültek, ezek felújítására, restaurálására van szükség. Az elmúlt ciklusban LEADER forrásból több közpark fejlesztés valósult meg, amely szintén vonzóvá teszi a településeket a turisták számára.

Területünkön sokszínű látványossággal találkozhatnak az ide

látogatók: kastélyok (Fehérvárcsurgói Károlyi Kastély, Iszkaszentgyörgyi Amadé-Bajzáth-Pappenheim-kastély), várak, váromok (Cseszneki-vár, Bándi Essegvár romjai, Bakonybéli Bakonyújvár romjai), a Verga Zrt. által épített kilátók, valamint a természeti értékek (barlangok, források, szurdokok - Római

Fürdő, kilátó pontok). Fehérvárcsurgó Európa Tudásközponttá válik. **A két kastély, valamint a cseszneki vár fejlesztése folyamatban van és elkészülése után számos kapcsolódási lehetőséget kínál programjainkhoz (pl. helyi termék bolt létesítése, aktív turisztikai pont létesítése).**

A Hochburg–Miske–Megyeri Krausz–Grünfeld-kastély egy XIX. században épült klasszicista kastély Bodajkon. A Móri Lamberg-kastélyban működik a Lamberg-kastély Kulturális Központ. Láncos-kastélyt, vagy más néven Luzsénszky-kastélyt, amely Mór főterén található, az 1790-es évek elején, a Luzsénszky család építtette. Nevét az előtte húzódó lánckerítésről kapta.

A világhírű Herendi Porcelán Manufaktúra kiemelt vonzerőt jelent térségünkben. A Herend felé utazónak már messziről feltűnik az az impozáns épületegyüttes, amely 1999 óta a Porcelanium Látogatóközpontnak ad otthont. A Minimanufaktúrában a porcelánkészítés rejtelseibe pillanthat be a látogató. A Porcelanium Látogatóközpont szemközti épületszárnyában a Viktória Márkabolt várja az érdeklődőket.

Moha község lakossága egyedülálló módon megőrizte, és napjainkban is példaértékűen fenntartja a tikverőzés néphagyományát. A mohai *tikverőzés* 2011 szeptemberében felvételt nyert a SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG NEMZETI JEGYZÉKÉRE. A tikverőzés a farsang utolsó napján kerül megrendezésre, nevét a csupán jelképesen elvégzett „tyúkverésről” kapta, a tyúkok fenekét a bohócok furkósbotjukkal jelképesen megütögetik, amely szimbolikus cselekedet a jószág termékenységét hivatott elősegíteni.

Először viselhetik magyar települések a Finnugor Kulturális Főváros címet 2016-ban. Iszkaszentgyörgy és Veszprém is olyan színvonalas pályázatot nyújtott be a programra, hogy a zsűri egyhangú döntéssel a cím történetében szintén először, megosztva hirdetett nyertest. 2016-ban így mindkét magyar település viselheti majd a Finnugor Kulturális Főváros címet. A Finn Nagykövetség 1944-től a második világháború végéig az iszkaszentgyörgyi Amadé-Bajzáth-Pappenheim kastélyban kapott szállást. A Finnugor Kulturális Főváros jelenleg az egyik legdinamikusabban fejlődő kezdeményezés, mely jelentős mértékben hozzájárul a győztes település turizmusának fellendítéséhez. „A BAKONYÉRT” Egyesület területének talán egyik legjelentősebb gazdag kulturális öröksége az 1018-ban alapított bencés apátság Bakonybéli. A hagyomány szerint szintén itt, Szentkút mellett élt remeteként sokáig a későbbi Szent Gellért püspök. Ennek egyik bizonyítéka az Oltár-kő, amely egyesek szerint egykor áldozóhely volt. Főbb kultúrtörténeti emlékek a területen: halomsírok (Szászhalom), ősi földvárak, sáncok, bakonybéli bencés apátsági templom, a Szentkút vagy Borostyánkút.

Zircen a ciszterci Apátság épületegyüttese, a Reguly Antal Múemlékkönyvtár, az Arborétum,

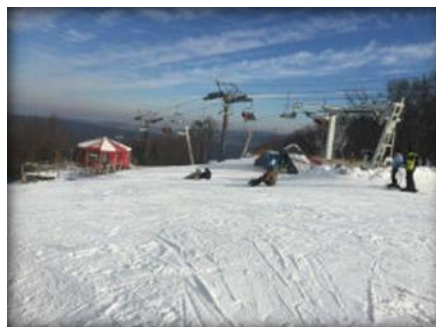
A Bakonyi Természettudományi Múzeum, valamint a Reguly Antal Múzeum és Népművészeti Alkotóház várja az ide látogatókat, páratlan élményeket biztosítva. A Bakony fővárosaként ismert településen számos új fejlesztés történt az elmúlt években, mely az itt lakók és az ide látogatók kényelmét is szolgálja.

A Nordica Síaréna a 2006-ban kezdődött fejlesztéseknek köszönhetően mára az ország legkiterjedtebb és legnépszerűbb sí komplexumává nőtte ki magát.

A télen síliftként működő négyülékes felvonó nyáron a kerékpárosokat és kerékpárjaikat szállítja fel a hegytetőre, ahonnan a különböző pályák indulnak.

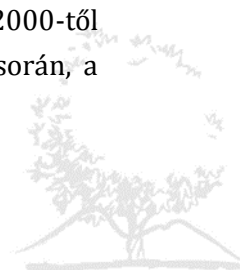
A bakonyi pásztorviselet a pásztorok hagyományos öltözeke volt. Elmaradhatatlan volt az oldaltarisznya, a bot,

a kanászbaltája is. A régi bakonyi pásztorviselet eltért a később itt lakó, javarészt kisnemesi lakosság viseletétől. A bakonyi kanászbojtár ünneplő viselethez patyolat inget, gatyát, selyem lajbit, kivarrott csizmát, cifraszűrt vett fel. A pásztor felszereléséhez tartozott oldaltarisznyája és a botja. A kanásznak volt baltája), a gulyás, csordás gömbölyű végű görcsös furkósbottal jár. A bot végén tüskeirtó vas is lehetett. A juhász kampósbotot hordott. Zirc településen évente megrendezésre kerül a hagyományokat felelevenítő Bakonyi Betyárnapok, a betyárok országos találkozója.

A helyi civil szervezetek esetében a legdominánsabb tevékenységi terület a szabadidő szervezésének felvállalása, és a kultúrával kapcsolatos feladatok ellátása. Mindkét tevékenység szervezésénél gondot fordítanak a helyi és a társadalmi igények összehangolására, jelentős közösség-szervező, hagyományőrző hatással és turisztikai vonzerővel rendelkeznek. Programjaikat a rendszeresség és a magas színvonal jellemzi. Több országos hírű rendezvénynek van hagyománya a térségben (pl. A BULI, Bakonyi Betyár Napok, Bakonyi Vágta, Móri Bor Napok stb.). Magas számban találhatók még a sporttal, oktatással foglalkozó szervezetek is, továbbá meghatározó a turisztikával (TDM), településfejlesztéssel, lakásüggyel foglalkozók és a szociális ellátásban résztvevő szervezetek száma. A szervezetek az általuk meghatározott célok eléréséhez megfelelő problémameglátással és szakmai tudással rendelkeznek, de anyagi lehetőségeik meglehetősen csekélyek. Az úgynevezett belső források (alaptevékenységből, gazdálkodási tevékenységből származó bevétel, tagdíj stb.) aránya nem meghatározó. Pénzeszközeiknek döntő része külső forrásokból fakad, lehetőségeik nagymértékben külső tényezők döntéseitől függenek, ami még inkább esetlegessé teszi a működésüket és autonómiájuk csökkenéséhez vezethet. **Mindezek miatt Egyesületünk számukra is készül pályázati lehetőségekkel (pl. rendezvény, nonprofit eszköz beszerzés pályázatok).** Összességében elmondható, hogy évről-évre erősebb a civil szektor, és az önkormányzatok egyre jobban támaszkodnak tudásukra, kapacitásaikra, pl. egy rendezvény megszervezésében, különböző fejlesztéseknél.

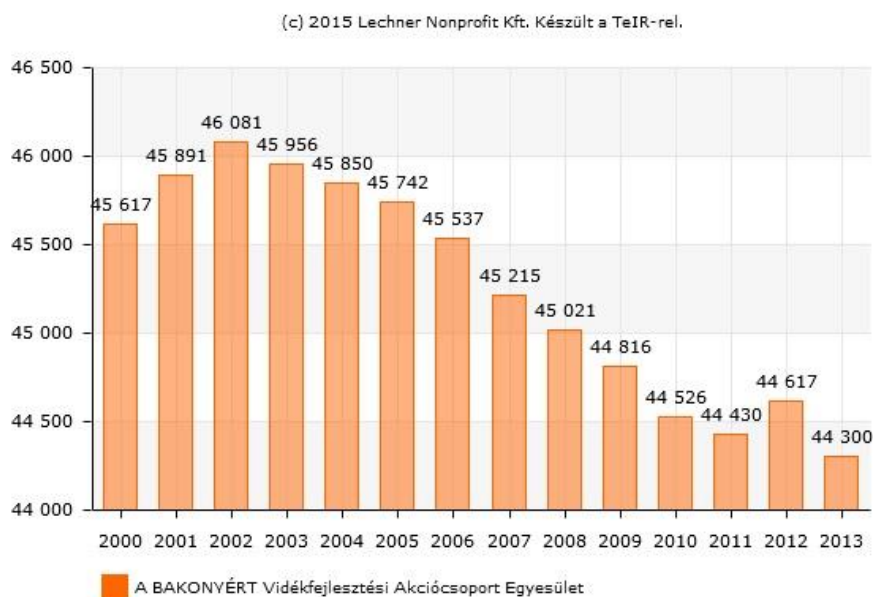
A Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó számát vizsgáltuk az alábbiakban (2000-től 2013-ig). Megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a

vállalkozási demográfia szerint a nonprofit szervezetek száma 2000-2013-as időszakot vizsgálva évről évre folyamatosan növekszik. (2010-ig - TEÁOR 08 szerint, 2011-től - GFO 11 szerint). Ez az érték a korábbi ciklus kezdetekor a 2007-es évben 7,8 db, majd a 2013-as évben már 9,9 db-ra emelkedett. A 2013-as értéket elemezve térségünk elmarad a Veszprém megyei (13,8 db), a Fejér megyei (9,7 db), valamint az országos (12,6 db) számától is. Egyesületünk a következő 2014-20-as időszakban is kiemelten foglalkozik a nonprofit szervezetek pályázati lehetőségeivel, cél szerinti tevékenységeik fejlesztésével, ezáltal növelve együttműködési kedvüket.

4. A társadalom állapota:

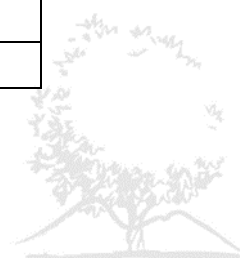
„A BAKONYÉRT” Egyesület területének lakosságszám változása 2000-2013 között

A területünkön a 32 település 5 járásban helyezkedik el (veszprémi, móri, zirci, pápai, székesfehérvári). A városok száma három: Bodajk, Herend és Zirc összesen 14588 fő lakosságszámmal. A terület népességvonzó képessége főként környezeti adottságaiból ered, nem pusztán tudatos intézkedések eredménye.

Az itt lakók száma 2002-2013-as időszakot vizsgálva folyamatosan csökkent, 2002-ben még 46081 fő, 2013-ban 44300 fő lakos élt a 32 településünkön. 11 év alatt 1781 fővel csökkent a lélekszámunk. A korábbi 2007-13 közötti LEADER ciklust vizsgálva, az össznépesség száma 2 %-ot csökkent.

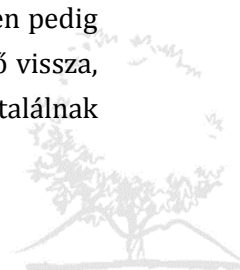
Település neve	Jogállás	Lakónépesség száma 2013 (fő) [KSH]	Népesség számának változása 2012 és 2014 között (fő)	Népesség számának csökkenése 2012 és 2014 között (%)
Bakonybél	község	1240	-19	-1,5%
Bakonycsernye	község	2995	-78	-2,6%

Bakonykúti	község	128	-1	-0,8%
Bakonynána	község	1050	-3	-0,3%
Bakonyoszip	község	430	-23	-5,3%
Bakonyszentkirály	község	850	-42	-4,9%
Balinka	község	891	-25	-2,8%
Bánd	község	644	-9	-1,4%
Bodajk	város	4094	-37	-0,9%
Borzavár	község	709	-17	-2,4%
Csesznek	község	564	10	1,8%
Csetény	község	1896	-28	-1,5%
Dudar	község	1637	-10	-0,6%
Eplény	község	505	-24	-4,8%
Fehérvárcsurgó	község	1958	8	0,4%
Hárskút	község	681	-4	-0,6%
Herend	város	3411	21	0,6%
Iszkaszentgyörgy	község	1957	23	1,2%
Isztimér	község	962	-45	-4,7%
Kincsesbánya	község	1476	-1	-0,1%
Lókút	község	390	-40	-10,3%
Márkó	község	1212	-1	-0,1%
Moha	község	583	29	5,0%
Nagyesztergár	község	1178	-19	-1,6%
Nagyveleg	község	657	11	1,7%
Németbánya	község	93	4	4,3%
Olaszfalu	község	1047	-34	-3,2%
Pénzesgyőr	község	340	-5	-1,5%
Porva	község	425	-5	-1,2%
Szápár	község	485	3	0,6%
Szentgál	község	2729	-27	-1,0%
Zirc	város	7083	-62	-0,9%
Összesen		44300	-450	
			Átlag:	-1,2%

A térség településein jelen van a német (Isztimér, Balinka, Herend, Hárskút, Bánd, Márkó, Lókút, Nagyesztergár, Porva, Zirc, Bakonynána) és a szlovák (Bakonycsernye, Szápár) nemzetiség is, és szinte minden településen elszórtan romák is élnek, területünkön összesen 0,5%-ban.

Demográfiai szempontból összességében területünk nem különbözik jelentősen az országos átlagtól. Lakossága folyamatosan csökken, mely részben a természetes fogyásból, részben pedig az elvándorlásból adódik. Mindkettő a terület népesség-megtartó képességére vezethető vissza, mely miatt a fiatalok, gyermekes családok a környék nagyobb városaiba költözve találhatnak

munkalehetőséget. **Fontos cél a népességmegtartás miatt is olyan vonzó környezet (települési, természeti és gazdasági) kialakítása, mely megállítja és megfordítja a népesség fogyását.**

A 2000-2013-ig terjedő időszakban a települési könyvtárak 100 lakosra vonatkozó kimutatásai alapján megállapítható, hogy a területünkön jellemzően átlagosan kevesebb könyvet (180 db) kölcsönöznek, mint Veszprém megyében (227 db), Fejér megyében (214 db), vagy országosan (236 db).

Humán közszolgáltatások:

A közszolgáltatásokkal való ellátás mennyisége és minősége átlagosnak mondható. Minden település rendelkezik könyvtárral (többségük időszakos nyitva tartással) és a legtöbb településen művelődési ház is van szakalkalmazottal és gazdag programkínálattal. Területünkön 3 db IKSZT üzemel: Eplényben, Porván és Kincsesbányán. A településenkénti ellátásokat bemutató ábra a mellékletben megtalálható.

- Óvoda:
Az Akciócsoport területén 25 településen működik óvoda összesen 1953 fővel. A működő óvodák között szerepelnek tagintézmények is. A gyerekek nagy részét helyben szolgálja ki, de 8 kistelepülésről ingázniuk kell. A gyermekcsoportok átlagos létszáma mindenhol meghaladja a törvény által előírt létszám értéket.
- Általános Iskola:
17 településen működik általános iskola összesen 4248 fővel. A működő iskolák között szerepelnek tagintézmények is. A tanulói létszám visszaesésénél kevésbé mérséklődtek az alapfokú oktatás kapacitásai, míg a pedagógusok létszáma és az osztályok (tanulócsoportok) száma nagyjából követte a tanulói létszám csökkenését. Fejér és Veszprém megyékben az iskolai kapacitásokat sokkal kisebb mértékben építették le, mint amennyivel a tanulói létszám csökkent. Meg kell azonban jegyezni, hogy Fejér megyében 2001-ben az iskolák az átlagnál nagyobb kihasználtsággal működtek.
- Speciális szakiskolai nevelés-oktatás:
2 településen működik Bakonyoszlopon és Mórton összesen 140 fővel.
- Szakiskolai nevelés-oktatás:
A szakiskolák tanulóinak száma az 1990-es évek elejétől az ezredfordulóig folyamatosan és jelentősen csökkent, azóta lassú ütemben ismét emelkedni kezdett, ugyanis a munkapiacra a szakképzések visszaszorulásával bizonyos szakmákban jelentős munkaerőhiány keletkezett. 3 településen működik szakiskola: Herenden, Mórton és Zircen összesen 501 fővel, a választható szakmák széles körben megtalálhatóak.
- Szakközépiskolai nevelés-oktatás:
2 településen működik: Bodajkon és Zircen összesen 587 fővel.
- 4 évfolyamos gimnázium:
2 településen működik: Mórton és Zircen összesen 242 fővel
- Művészeti oktatás:
2 településen működik: Bodajkon és Zircen összesen 427 fővel

5. A gazdaság helyzete:

A lakosságban határozott a törekvés arra, hogy megélhetésüket nagyobb részben vagy teljes egészében helyben teremtsék meg. Az évszázadokon keresztül meghatározó mezőgazdasági tevékenység (főként állattenyésztés, feldolgozás) mellett a XIX. századtól kezdve jelenik meg az iparszerű termelés; majd a XX. században a helyi ásványi kincsekre települt bányászat, amely a század második felére meghatározóvá vált. Mára az ipari tevékenység ismét jelentősen átalakult. Erdőgazdaság a legnagyobb "tájhasználó". Az állami tulajdonú erdőterületeken az együttműködés még mindig alacsony szintű. A szántók 1/5-e, legelők 40%-a hegyes-dombos területű. Ezért erős, akár 70 %-os az erózió, melyet a gyakori felhőszakadások növelnek. A mélyebb területek termékenyek. Káros a helytelen erdőgazdálkodás, a tarvágás. Ez jórészt visszaszorult, a természetes felújítás a talajt is kíméli. Nagy károkozó az illegális terepmotorozás. A települési hulladék nő, újrahasznosítása még kevés. Még mindig sok az illegális hulladéklerakó, melyek esztétikai, víz- és talajszennyező források. A termőföld 86-88%-a, az erdők negyede magántulajdonú. A földhasználat átalakult, elvált a tulajdontól.

A főbb szántóföldi növények termelése Veszprém megyében, 2015+

Növény	Termésmennyiség		Termésátlag	
	tonna	országos=100,0%	kilogramm/hektár	országos=100,0%
Búza	145 203	2,7	4 560	88,8
Kukorica	151 870	2,3	5 320	93,5
Napraforgómag	23 318	1,5	2 010	80,1
Repcemag	20 636	3,5	2 250	85,6

+ Előzetes adatok.

A főbb szántóföldi növények termelése Fejér megyében, 2015+

Növény	Termésmennyiség		Termésátlag	
	tonna	országos=100,0%	kilogramm/hektár	országos=100,0%
Búza	408 187	7,7	5 850	113,8
Kukorica	560 033	8,6	6 150	108,1
Napraforgómag	97 936	6,4	2 630	104,8
Árpa	30 907	5,3	2 600	98,9

+ Előzetes adatok.

Veszprém megye földterülete változatos, az országos átlagnál alacsonyabb a szántó aránya (32%), ugyanakkor a Bakony és a Balaton-felvidék nagy kiterjedésű erdeinek köszönhetően az erdőké magas (31%). A Veszprém megyei gyepterület ugyancsak átlagosnál magasabb aránya (8,7%) és a minőségi tömegtakarmány-bázis együtt kiváló feltételeket biztosít a juhtenyésztés számára. Fejér megye területének közel kétharmada áll mezőgazdasági művelés alatt. Legnagyobb részét a Mezőföld egybefüggő szántóterülete uralja, amely kiemelkedő gabonatermő vidék.

Regisztrált mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal rendelkezők száma 2012-ben 1097 fő volt, majd ezt követően 2013-ban csökkenés volt tapasztalható, ebben az évben területünkön mintegy 829 fő rendelkezett őstermelői igazolvánnyal.

A hagyományos gazdálkodási formák, mind az erdőgazdaság, mezőgazdaság feltételeit is megteremtik, melyek a nyersanyagok helyben történő megtermelése révén kiváló lehetőséget biztosítanak az igen magas hozzáadott értékkel rendelkező helyi termékek előállításához.

Az erdészetek által kezelt erdőterület faállományviszonyai, termőhelyi adottságai, a társadalmi elvárások, valamint a szakmai és gazdasági érvek egyöntetűen a természetes folyamatokra alapozzák az erdőgazdálkodás kialakítását. Településeinken magas szintű a fával való ismeret, illetve kiemelkedő a fával való munka, a faipar. Asztalos üzemekben faanyag fűrészelése, parketta, szerszámnyél, bútort-, nyílászáró gyártás, esztergálás folyik. Az utóbbi években nagy igény van a fogyasztók részéről a konyhakész tűzifára, így egyre több vállalkozás foglalkozik ennek előállításával is. Faanyagot megmunkáló kézművesek (kádár, bognár) is megtalálhatóak térségünkben. Fontos, hogy ezek a mesterségek fennmaradjanak, az utódok elsajátítsák a magas szintű szaktudást.

A terület társas vállalkozásainak száma kicsivel meghaladja a 2300-at, melynek 96 %-a 1-9 főt foglalkoztató mikro-vállalkozás. Mindezek miatt a helyi mikrovállalkozások fejlesztésre több pályázatunk is lesz, illetve a fejlesztési keretünk, mintegy kétharmada a közvetlen vagy közvetett jövedelemtermelést megalapozó tevékenység támogatására irányul. A 10 legnagyobb foglalkoztató 70-850 főt foglalkoztat.

A területünkön működő vállalkozások számát ezer lakosra (db) levetítve, a 2011-2012-es évet vizsgáltuk. A vállalkozási demográfia szerint a 2011 (53,7 db) és 2012 (49,5 db) éveket vizsgálva minimális csökkenés tapasztalható (4,2 db). A számításnál a megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal érintett vállalkozásokat is figyelembe vettük. 2012-es évet vizsgálva a Veszprém megyei (61,9 db), Fejér megyei (55,9 db) és az országos (65,1 db) értéktől is jócskán elmarad.

Területünk 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozása:

	Név	Működés a térségben	Főtevékenység	Fogl. száma (fő)
1.	Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.	Herend	Háztartási kerámia gyártása	850 /2013-as adat/
2.	Verga Zrt	Zirc	Erdőgazdálkodási termék-előállítás	273 /2014/
3.	Zirci Erzsébet Kórház	Zirc	Járó- és fekvőbeteg ellátás	143 /2015/
4.	ZIRC-COOP Zrt.	Zirc	Élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem	122 /2015/
5.	Reál-M Kft	Márkó	Közúti teherszállítás	110 /2015/
6.	Bakony Agro Kft.	Zirc	Gabonafélék, egyéb, mns. növény termesztése	100 /2014/

7.	FEHÉR Ablak Kft.	Isztimér	Műanyag építőanyag gyártása	81 /2015/
8.	Happ Kft.	Márkó	Közúti teherszállítás	78 /2015/
9.	Árkossy Bútor Kft.	Herend	Fafeldolgozás, asztalos termékek, bútorok készítése	76 /2015/
10.	Üveg-Ásvány Kft.	Kincsesbánya	Kavics-, homok-, agyagbányászat	62 /2015/

Egy lakosra jutó GDP 2007-2011 (az országos átlag százalékában)*

GDP	2007	2008	2009	2010	2011
Fejér	95,8	94,5	84,5	88,2	92,8
Veszprém	74,4	73,1	69,2	73,3	70,4

Forrás: Fejlődő és leszakadó járárok Magyarország társadalmi-gazdasági profilja

Adatok forrása: 1994: TeIR, 1995-1999: Teáor '03, KSH Tájékoztatási adatbázis, 2000-2011: Teáor '08 KSH Statad - 2013.11.27.

A szénkitermelés megszűnt, a bauxit csökkent, de nőtt az építő-alapanyagok kitermelése.

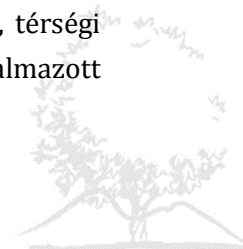
Bányászat, kőfejtés, feldolgozóipar, villamos energia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés, valamint építőipar nemzetgazdasági ágakban 2008-tól 2011-ig vizsgálva a működő vállalkozások száma folyamatosan csökken. 2008-ban 682 db vállalkozás, míg 2011-ben 620 db vállalkozás volt regisztrálva területünkön. A terület ipar-központúságát jellemzően a nagyobb városok ipari dominanciája okozza, de a korábban szintén jelentős ipari múlttal rendelkező települések ipari foglalkoztatottak aránya is erősíti ezt a megállapítást (pl. Kincsesbánya).

A terület gazdasági szerkezetváltása részben megtörtént, de a mezőgazdaság még mindig fontos szerepet tölt be a kisebb településeken, csak úgy, mint az erdészeti és faipari vállalkozások.

Az öt járásról általánosan elmondható, hogy a vállalkozók innovatívak, kitartóak, új technológiák iránt érdeklődőek. A vállalkozók céljai között szerepel új technológiák bevezetése, új termékek előállítása. A munkaerőre jellemző, hogy sok jól képzett szakembert találni, nagy részük viszont ingázik a térség nagyobb városaiba, helyben tartásuk nehéz.

Az országos főutak közelében fekvő néhány településen a vállalkozások szempontjából az infrastruktúra kialakítása megfelelő, de a többi településen nagyon alacsony szintű. A mezőgazdaságban, erdészetben a foglalkoztatottak téli munkalehetőségeinek szintje alacsony, a termőterületek általánosan gyenge minőségűek. Nagy kihívást jelentenek a várható globális felmelegedés káros hatásai.

A vállalkozók céljai között szerepel a környezetkímélő termelési technológiák. A korszerű, hatékony, termelési és feldolgozási technológiák alkalmazása és a piacra jutást segítő, térségi marketing termelői és kereskedelmi szervezetek létrehozása egyre erősebben megfogalmazott

igény. Az alternatív energia felhasználásra irányuló igények magasak, különös tekintettel a korszerű biomassza fűtési, napkollektoros, napelemes rendszerekre nagy a kereslet a lakosság, a közintézmények és a vállalkozások között, de elterjedésüket gátolja magas beruházási költségük. Korábbi kiírásainkban is támogattuk az energetikai önellátás, valamint a helyi termékek létrehozásának lehetőségét.

Vállalkozásainkat érintő probléma, hogy ugyan magas az erdősültség, viszont a fa alapanyag nem kerül be a helyi kisvállalkozókhoz.

Területünkön nagy az ingázás. A Móri járásban a foglalkoztatottak 48%-a ingázik. Arányaiban a legnagyobb az ingázás Nagyveleg lakói esetében, 88%-uk nem a községben dolgozik. Az ingázás célpontjai Mór és Székesfehérvár. A Zirci járásban a foglalkoztatottak döntő többsége ingázik, elsősorban Veszprém, Győr és Mór irányába. A Veszprémi járás a foglalkoztatottság tekintetében Magyarországon az élmezőnyben található. A helyben történő munkavégzés mellett jelentős az ingázók aránya, amelynek elsődleges célállomásuk Veszprém és a városkörnyéki munkahelyek. (36%). Területünkre jellemző, hogy nagyon alacsony a helyben történő foglalkoztatás, a munkaképes korú lakosság jelentős része ingázik. A vállalkozások száma alacsony, ezek jellemzően mikro-vállalkozások, akik nem ritkán önfoglalkoztatók. Legnagyobb problémájuk a forráshiány, mely miatt nagyon kevés az olyan termék, szolgáltatás, mely a hozzáadott érték növelésére irányulna. Emiatt a helyi munkaerő sem jut munkához, a gazdaság fejlődése nem indulhat meg mindaddig, amíg csak nyersanyagok eladása történik meg. A gyenge és szűk piaci helyből eredő nagy verseny az összefogást sem teszi lehetővé, holott az együttműködés számos előnyt jelenthetne. Sajnos a vállalkozások terhei továbbra is nagyok, emellett az egységes joggyakorlatok hiánya és az erős, változó szabályozási is megnehezíti az előrejutásukat.

Az idegenforgalom területi adottságainkból következően az egyik meghatározó szektorunk, sok család megélhetését biztosítja, hiszen fizetőképes kereslet van rá. A 2011-es és a 2013-as időszakot vizsgálva kereskedelmi szálláshelyek (1928 db → 1027 db), valamint falusi szálláshelyek (639 db → 505 db) i számának tekintetében is csökkenés tapasztalható. Területünkön a kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek biztosítása tekintetében Zirc (346 db), Bakonybél (294 db) és Porva (152 db), falusi szálláshelyek férőhelyeinek biztosítása tekintetében Bakonybél (238 db), Csesznek (92 db) és Olaszfalu (43 db) a meghatározóak.

Vendégéjszakák számát vizsgálva 2011 és 2013 között a kereskedelmi szálláshelyek vonatkozásában csökkenés (33332 db → 24720 db), a falusi szálláshelyek vonatkozásában azonban növekedés (9424 db → 11411 db) tapasztalható. Az elmúlt időszakban számtalan falusi szálláshely kialakítását és fejlesztését támogattuk, és az adatok alapján ezek meg is hozták a várt eredményt. Kereskedelmi szálláshelyek esetében a legtöbb vendégéjszakát Bakonybélben (8757 éj) regisztrálták, majd ezt követi Zirc (6412 éj) és Porva (4955 éj). Falusi szálláshelyek esetében Bakonybélben (7198 éj), Cseszken (1079 éj) és Csetényben (1079 éj) regisztrálták 2013-ban a legmagasabb vendégéjszakák számát. Térségünkben az érintett szálláshely kategóriákban a vendégek átlagosan 2 – 3 nap között tartózkodnak éves szinten. A vadász és horgászturizmus feltételei is folyamatosan javulnak. **Fontos, hogy az aktív turisztikai kínálatot tovább erősítsük, a Bakony marketing**

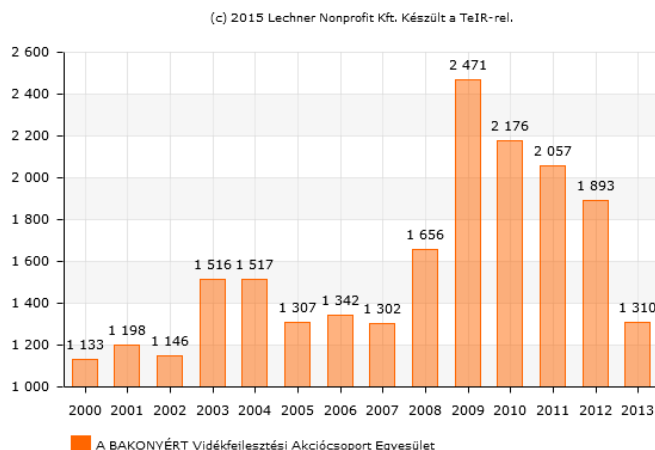

kommunikációját tovább fejlesszük és csomagajánlatokat alakítsunk ki a helyi képzett turisztikai szakemberekkel és turisztikai szervezetekkel (TDM-ek, egyesületek) együttműködve.

Akciócsoportunk területén a regisztrált munkanélküliek számát vizsgáltuk a következőkben. Az előző ciklust vizsgálva 2007-től (1302 fő) 2009-ig (2471 fő) növekedett területünkön a munkanélküliség. Az érintett időszakon belül 2009-ben érte el a maximumot, amelyhez a gazdasági válság nagymértékben hozzájárult. 2009-et követően nagyfokú csökkenés tapasztalható, 2013-ban 1310 fő volt a regisztrált munkanélküliek száma (mely érték nagyjából

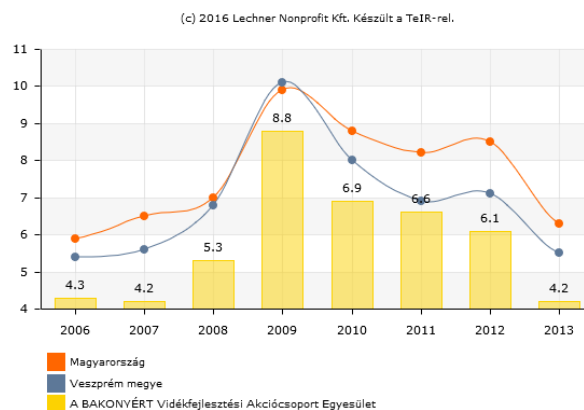
hasonló a ciklus eleji 2007-es értékhez).

A térségre egyre inkább jellemző a munkaerőhiány, de munkakeresés szempontjából hátrányos helyzetben vannak a kistelepüléseken élő családok. A kistelepüléseken egyre szűkösebbek a helyi munkalehetőségek, az ott élők a nagyobb városokban tudnak munkát vállalni.

2013-ban a regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra vetítve területünkön 4,2 %. Ez az érték a Veszprém megyei 5,5 %-nál, a Fejér megyei 5,1 %-nál, valamint az országos 6,3 %-nál is alacsonyabb.

Munkanélküliségi ráta

Innovatív helyi gazdaságfejlesztési jó gyakorlat:

Működő védjegy programmal rendelkezünk: a Vidék Minősége Bakonyi Helyi Márka program immár közel 50 minősítettet számlál, akik erősítik a Bakony hírnevét. Emellett a VM program 3 más hazai egyesületben is fut, ezért aktív részesei vagyunk egyrészt a nemzeti jó gyakorlatoknak, valamint a nemzetközi együttműködés is erős lehetőségünk, hiszen a program Spanyolországból származik és mára több európai ország bevezette már. Egyesületeink segítségével a román, lengyel, horvát, bosnyák vidéki kollégákkal ismertetjük meg jelenleg a programot és reméljük, hogy általuk további országokban is terjeszthető lesz ez az innovatív közösség és gazdaságfejlesztési módszer. Új bakonyi helyi termékek fejlesztése továbbra is kívánatos, hiszen még mindig kevés a termékfajtánk. Tagjaink között a borászatok, mezőgazdasági termelők, kézművesek (közülük sokan népi iparművészek) és turisztikai

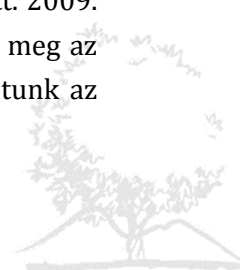
szolgáltatók működnek együtt. A helyi termék előállítás szerencsére egyre népszerűbb a területünkön, emellett a vásárlók is egyre inkább keresik a jó minőségű, kézműves termékeket, magas színvonalú szolgáltatásokat.

6. Összegzés

Területünk nem használja ki teljesen a környezeti adottságait, településeinken magas szintű a fával való ismeret, kiemelkedő a fával való munka, a faipar. Magas erdősültség jellemző, viszont a kitermelt fa nem jut el a helyi vállalkozókhoz. A térség országon belüli fekvése, közlekedési kapcsolatai kedvezőek, bár a rajtunk áthaladó főútvonalak miatt jelentős a tranzitforgalom. Közvetlenül szomszédos olyan térségekkel, amelyek más típusú fő vonzerővel rendelkeznek, így a kínálatok egymást kiegészítik és erősítik. Településeink a turizmust tekintik az egyik lehetséges kitörési pontnak. Ehhez a természeti és történelmi adottságok rendelkezésre állnak, fontos viszont a marketing, az arculat további erősítése, mivel megfelelő marketing tevékenység nélkül nem tud a turizmus jobban fellendülni. A vállalkozások jelentős része mikro-vállalkozás, önfoglalkoztató jelleggel, tőkeszegény. A lakosságban határozott a törekvés arra, hogy megélhetésüket nagyobb részben vagy teljes egészében helyben teremtsék meg. A térségre jellemző, hogy alacsony a helyben történő foglalkoztatás, a munkaképes korú lakosság jelentős része ingázik. A térség népességvonzó képessége főként környezeti adottságaiból ered és nem pusztán tudatos intézkedések eredménye (bár a rendezett településkép, teljes közműellátottság, alacsony munkanélküliség vonzó sok ember számára). Nagy lehetőségek vannak a civil szférában, az elmúlt időszak tapasztalatai alapján elmondható, hogy sok aktív civil szervezet működik térségünkben. Ahhoz, hogy a helyi gazdaságot, kistépüléseinket és az itt dolgozó civileket tovább erősítsük, még nagyon sok munka vár ránk. **LEADER kiírásaink ezért a helyi mikrovállalkozások fejlesztését, a Vidék Minősége védjegy további erősítését, az aktív turisztikai szolgáltatások fejlesztését, a közösségi terek és szolgáltatások fejlesztését, valamint a helyi rendezvények lebonyolítását és az aktív civil szervezetek erősítését tűzték ki célul.**

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

Közösségünk óriási összefogással, sok szakember munkájával készítette el stratégiáját, mely igen alaposan mérte fel az akkori helyzetet. Elnökségünk összetétele a ciklus folyamán alig változott, a 2008-ban megválasztott elnökségi tagok közül 2 fő 2015-ben mondott le egészségügyi probléma és munkahelyváltás miatt. Az elnökségi tagok mindegyike tapasztalt, csapatmunkát előnyben részesítő, a munkaszervezettel együttműködő szakember, akik szakterületükön jó hírnévnek örvendenek és a Közösségünk is elégedett a munkájukkal. A munkaszervezet 2008. őszén kezdte meg működését és kezdetekben tanácsadói típusú munkák ellátására készült, emiatt az akkori kollégák nagy része csak részmunkaidőben dolgozott. 2009. tavaszára vált világossá, hogy ez a szervezeti struktúra nem lesz elégséges és nem felel meg az IH/MVH elvárásainak, így teljes átalakításra volt szükség. 2009. őszére alkalmassá váltunk az

akkreditált iroda cím megszerzésére, ehhez azonban az infrastruktúra és a humán kapacitás erős fejlesztésére és teljes átalakítására volt szükség. Az új **munkaszervezet dolgozóiból 2 fő a mai napig nálunk dolgozik, elkötelezett, tapasztalt munkatársként.** Kérelemkezelést 2009-2015 között folytattunk. A kérelemkezelés pozitív hatása volt, hogy az ügyfelek megismertek bennünket, igyekeztünk segíteni őket mindenben. Stratégiánk két alkalommal, 2011-ben és 2013-ban került felülvizsgálatra. A 2009-től érezhető válság, valamint a potenciális ügyfélkör igényei miatt sok tekintetben szükség volt a korábban kigondolt pályázati kiírások változtatására, finomítására. A felülvizsgálatok után már olyan pályázati kiírásaink születtek, mely alkalmasak voltak a terület igényeit lefedni. **Mind a gazdasági, mind pedig a nonprofit fejlesztési elképzelések nagyon népszerűek voltak és a bakonyi identitás, összefogás erősítését szolgálták. Mindezek miatt ezeknek a kiírásoknak nagy részét megtartjuk az új ciklusban is.** A mikrovállalkozások fejlesztése kiírás nagyon népszerű, ezért megtartjuk: itt a pályázható összeget növeltük, a térségi igények felmérése után 13-ban, azonban a jelenlegi szűkös forráskeret már csak a 3 millió Ft-ot támogatást teszi lehetővé. A helyi termékek fejlesztése korábbi kiírásunk átalakult, hiszen időközben megvalósítottuk a Vidék Minősége védjegy programunkat, így az ennek keretében együtt dolgozó (mára mintegy 50 tagú) termelőket, kézműveseket fejlesztjük tovább. A korábbi ciklusban számtalan szálláshely fejlesztést támogattunk, ennek köszönhetően nőtt a foglalkoztatottsági arány, a vendégéjszakák száma. Jelen keretünk mellett –bár igény volna, rá- már csak az aktív turisztikai kisberuházásokat támogatjuk. Problémát okoz majd a területünkön, hogy más pályázati kiírások keretében sem lesz lehetőség a szállások, éttermek fejlesztésére. A HFS első felülvizsgálatakor pedig új kiírásként szeretnénk indítani a Bakony marketing kommunikációját fejlesztő kiírásunkat, melynek keretében kommunikációs stratégiát és akcióttervet készítettünk (2 m Ft-ért), majd 3 egymást követő évben 3x 10 m Ft-ért végrehajtatjuk a marketing akciókat. Az önkormányzatok igényei alapján a korábbi III. tengelyes fejlesztési típusokat is magába foglaló kiírást készítettünk, mely a települési közösségi terek kialakítását, fejlesztését, valamint a települési szolgáltatások fejlesztését célozza meg. Sajnos a szűkös keret miatt itt is csak 3 millió Ft-ot támogatás lehet reális, illetve a pályázat kerete is kevesebb, mint a 32 településünk egyszeri igénye. A helyi rendezvény támogató kiírásunk és a nonprofit eszközbeszerzési pályázatunk eddig is nagyon népszerű volt, így azt megtartjuk, igaz, jelentősen kisebb támogatási összegekkel. A jelenlegi forráskeret a területünkön dolgozó önkormányzatok, civil szervezetek és vállalkozások fejlesztési elképzeléseit jelentős mértékben korlátozza, így igen népszerűtlen hír számukra. A korábbi ciklus jól kiírt és bonyolított népszerű pályázatainak köszönhetően számtalan bakonyi vállalkozást, civil szervezetet és önkormányzatot segítettünk, nagyon népszerűek lettünk, bebizonyosodott, hogy kis támogatásokkal is hatékonyan tudunk pl. munkaerő fejlesztést generálni (10 m Ft felett 1 munkahely), emiatt is érthetetlen számukra az igen jelentős forráskeret csökkenés. **Az látható, hogy a LEADER keret ebben a ciklusban csak kiegészítő jelleggel kapcsolódhat a három szektor fejlesztési elképzeléseihez.** A ciklusban közel 400 ügyfelünk adott be pályázatot és nagy részük bonyolított le beruházást. **Az eredeti forrásokat tekintve, sikerült jóval a korábbi kereten felül zárunk,** hiszen több alkalommal

is pótigényt jelentettünk be, melyet meg is kaptak az ügyfelek a visszacsorgó forrásokból. Teljes keretünk (fejlesztési és működési) így végül közel 2 mrd Ft-os lett.

III-as tengelyben kiosztott támogatási összeg:

III-as tengelyes jogcímek	Nyertes támogatási kérelmek száma (db)	Támogatási összeg
Falumegújítás és fejlesztés	31	396 035 337 Ft
Vidéki Örökség megőrzése	18	277 879 012 Ft
Mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése	12	110 718 480 Ft
Turisztikai tevékenységek ösztönzése	19	419 008 613 Ft
		1 203 641 442 Ft

28

LEADER-ben kiosztott támogatási összeg:

	Nyertes projektek száma (db)	Projekt támogatási összeg
Leader TK1	8	41 342 537 Ft
Leader TK2	130	384 431 881 Ft
Leader TK3	86	342 619 152 Ft
Összesen	224	768 393 570 Ft

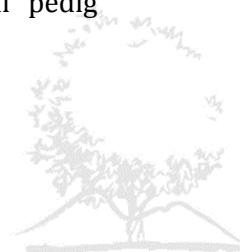
Az első körös pályázatok minőségi problémáit sikerült leküzdeni egyrészt egy helyi pályázatírói réteg „kinevelésével”, másrészt az ügyfelek felé történő elvárható igények megfogalmazásával is (pl. ne fizessenek sikerdíjat, viszont projekt menedzsmentet, monitoringot is kérjenek a pályázatírás mellé, stb). **Munkaszervezetünk a kezdetektől az együttműködésben gondolkodott, 2009-ben alapító tagjai lettünk a NATURAMA Szövetségnek**, mely magyar akciócsoportok együttműködésén és közös projektjein alapult. Aktívan vettünk részt a Közép-dunántúli régiós értekezleteken, szakmai rendezvényeken, illetve az erősödő Győr megyei kapcsolatok hatására a ciklus második felétől többnyire a nyugat-dunántúli rendezvényeken is, hol meghívott vendégként hol pedig moderátorként segítve a munkát. **Aktív szerepet vállaltunk a hazai és nemzetközi akciócsoportok képviselőjében is (LESZ, ELARD).** Emellett az MNVH felkérésére részt vettünk a TRANSLEADER kutatásban, mely a sikeres LEADER programokat megvalósító országok jó példáit vizsgálta, illetve megpróbálta azokat adaptálni a helyi viszonyokra. Továbbá részt vettünk a NAKVI felkérésére a Szelíd turizmusfejlesztési modellkísérletben mentorként.

Szintén a **kezdetektől saját projekteket is bonyolítottunk**, hiszen hitvallásunk szerint nem pusztán a vidékfejlesztési források kiosztása a feladatunk, hanem egyfajta (vidék) fejlesztési ügynökség működtetése is. **A saját projekteknek köszönhetően kialakult a bakonyi interaktív túraútvonal hálózatunk, a Bakonyi Helyi Márka védjegyünk** (mely egy nemzetközi védjegybe is kapcsolódik és három hazai akciócsoporttal is együttműködik), több tanulmányúton vettünk részt (spanyol, osztrák, magyar), valamint Vidék Minősége projektünknek köszönhetően nagyon előnyös feltételek mellett sikerül 2015 tavaszán új irodába költöznünk, mely a minimális bérleti költségei mellett nagyon sokféle használatra is alkalmas (több irodahelyisége, konyhája, díszterme, tárgyalója is van). Ez a változás lehetőséget ad az elmúlt ciklusban létrehozott és **mára jól működő hálózataink** számára is a különböző képzések, műhelymunkák megtartására (**Vidék Minősége, Polgármesterek, Községi Videó és Gyógynövényes hálózataink vannak**).

Mindegyik hálózatunk rendszeresen találkozik (általában 3-6 alkalommal évente) és éves munkaterv alapján halad. Általában az egyes szektorok számára tanulmányutakat is szervezünk, pl. a méhészeink bemutató méhészetben vettek részt szakmai továbbképzésen, míg a polgármester hálózatunkat az Alpokalja Hacs polgármestereihez vittük el, hogy megtekintsük az ottani jó gyakorlatokat. A KöVi képzésben minden alkalommal más tematikájú filmeket forgatunk, vágunk, felkérésre mi menedzseljük az Alpokalja KöVi hálózatot is (akikkel jelen ciklusban majd közös képzést, alkalmakat tervezünk). A gyógynövényes hálózattal pedig szeretnénk az illóolaj készítés témakörében egy szakmai tanulmányutat szervezni.

Az elmúlt évek kemény munkájának köszönhetően tehát a területünkön található szektorok képviselői (polgármesterek, vállalkozók és civilek) megismertek bennünket, tudják, hogy milyen feladatokat látunk el és hozzánk fordulnak, ha valamiféle fejlesztést terveznek. Amennyiben a fejlesztési ötlet nem finanszírozható a LEADER keretből, akkor próbálunk rá más finanszírozást találni. A kérelemkezelés miatt csak a ciklus végén, a térségközi projektekben vállaltunk külsős megbízást, azonban az új ciklusban már más projektekben is tudunk pl. projektmenedzsment, hálózatszervező feladatokat ellátni (erre vonatkozóan már több felkérést is kaptunk).

Bevételeink a ciklus folyamán egyre nőttek, hiszen bevezettük a rendes tagdíj mellett a hálózati tagdíjat is. Ami talán a fenti sikerek *mellett negatívumként említhető, hogy az utófinanszírozás miatt a ciklus teljes időszakában likvid hitelt kellett felvennünk, melynek költsége és el nem számolhatósága elvitte gyakorlatilag a bevételeink nagy részét.* A saját projektek megvalósításához ezen felül projekt hiteleket is fel kellett vennünk, így bár szakmailag sokat fejlődünk és haladtunk előre a Bakony fejlesztésével, megtakarításokat a fenti okok miatt nem nagyon sikerült gyűjtenünk. Az utolsó években már külsős projektek számára is vállaltunk projektmenedzsment, vagy rendezényszervezési szolgáltatásokat, így vált lehetővé a kollégák bérének kiszervezése projektekbe. A felelős és takarékos gazdálkodással, valamint a külsős projektek bevállalásával volt lehetséges a teljes ciklus biztonságos működtetése 4, majd az utolsó félévben 3 fővel.

Tekintettel az új ciklus csökkentett kereteire és az utána következő bizonytalan finanszírozású időszakra, a jelen ciklusban nagyon fontos feladat lesz a bevételek növelése annak érdekében, hogy a szakmai minimumként általunk meghatározott 2 főt végig foglalkoztassuk.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

Jelen ciklusban a Közösségünk az alábbi forrásokra kíván még pályázni (ezek természetesen az idő előrehaladtával bővíülhetnek, változhatnak, tehát a lehetséges együttműködések és pályázatok bevonása folyamatosan nő):

1. A helyi gazdaság és turizmus erősítése érdekében Közösségünk is tervezi, hogy pályázatot ad be több kapcsolódó kiírásra:
 - Duna Pályázat: Borostyánkő Út: magyar, horvát, szerb csoportokkal konzorciális projektek benyújtása a Vidék Minősége program bevezetése érdekében (közösségünk lesz a szakmai irányító), valamint hagyományaink őrzése, interaktív bemutatása (Borostyánkő Út kutatáshoz kapcsolódás) témakörökben.
 - TOP pályázati kiírásokban az aktív turisztikai hálózatok infrastruktúrájának fejlesztése témakörben (GINOP 7.2.1.-15. és a BMP kiegészítéseként, ráhordó céllal)
 - VP térségközi/nemzetközi: Vidék Minősége program hazai és nemzetközi fejlesztése (4 hazai és több nemzetközi csoporttal közösen): Egységes Bakonyi Turisztikai Marketing kialakítása (bakonyi akciócsoportokkal, idegenforgalmi szereplőkkel közösen)
 - VP: Kis gazdasági szereplők együttműködései
 - VP: REL együttműködések

- VP: Településképi rekonstrukció kiíráson településeink átfogó fejlesztésére nyílik pályázati lehetőség (egyéni pályázatok keretében)
- Interreg: bor, mint attrakció (móri, pannonhalmi, soproni és szlovák borosok hálózata)

Sajnos a korábbtól eltérő szabályozás nem teszi lehetővé, hogy saját pályázatot adjunk be a forráskeretünkre és ez nagyban megnehezíti a sok munkával kiépített, mára aktívan működő polgármester, közösségi videós, Vidék Minősége és gyógynövényes hálózataink további fejlesztését. Ez a korlátozás a nemzetközi gyakorlatot és szabályozást tekintve is indokolatlan és mérhetetlenül káros számunkra! Bízunk benne, hogy a ciklus folyamán ez feloldásra kerül és akkor mindenféle kerülőút alkalmazása nélkül is lehetséges lesz a szakmai feladataink ellátásához forrást szerezni.

2. Fejér és Veszprém megyei tervezett/várható kiemelt fejlesztések: a **Séd-Nádor-Gaja vízrendszer rehabilitációja I. ütem, mely a fehérvárcsurgói víztározó II. fejlesztése, valamint a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszer fejlesztése**

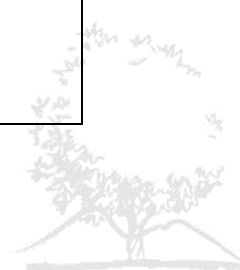
- iszkaszentgyörgyi kastély felújítása (Nemzeti Vár és Kastély Program), melyhez a Vidék Minősége kiírással tudunk kapcsolódni (helyi termékek bemutató terme)
- a Székesfehérvár-Mór közti kerékpáros út kiépítésének lehetősége, melyhez kapcsolódhatnak a „ráhordó” útvonalak, illetve a LEADER aktív turisztikai szolgáltatásfejlesztési keretünkben támogatott fejlesztések.)
- További fejlesztés a Kisgyón Természetbarát telep megújítása a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program keretében Balinka közigazgatási területén belül.
- A VERGA Zrt. fejlesztéseinek köszönhetően felújításra kerül az izstimeri turistaház,
 - kialakításra kerül a közeljövőben Veszprém-Eplény között egy kerékpárútvonal, melyhez TOP, GINOP, egyéb kiírások által lehetséges a kapcsolódás, illetve a LEADER aktív turisztikai szolgáltatásfejlesztés kiírásunk is kapcsolódhat. A Bejárható Magyarország Program elemeit is figyelembe vesszük, és lehetőség szerint kapcsoljuk ezekhez a fejlesztésekhez is. Stratégiánk megvalósítását segíti, hogy területünkön 3 TDM szervezet is működik: Móri, Magas-Bakonyi és a Bakony-Balaton. Velük rendszeres szakmai kapcsolatban vagyunk és igyekszünk összehangolni a fejlesztési elképzeléseket. A Nemzeti Kastély és Vár Programnak köszönhetően újulhat meg az iszkaszentgyörgyi kastély, illetve folytatódik a Cseszneki Vár rekonstrukciója. Mindkét fejlesztéshez tudunk kapcsolódni kiírásaink által. A Bejárható Magyarország Programhoz területi adottságainknak megfelelően a gyalogos, lovas és kerékpáros jármódokkal tudunk kapcsolódni úgy, hogy ráhordó útvonalak, működtető hálózatok és szolgáltatások kialakításával tesszük komplexebbé.

A fenti leírást kiegészítjük a kapcsolódó pályázati lehetőségeket ismertető táblázattal:

Helyi Fejlesztési Stratégia tervezett intézkedései	Kiegészítő jelleghez kapcsolódó 2014-20-as Operatív Programban érintett kezdeményezések	Adott célhoz kapcsolódó, 2014-20-as kiemelkedő fejlesztési projektek
1.Bakonyi helyi termék előállítás, termékek előállítása,	TOP-1.2.1-15 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható	Nemzetiségek, mint új turisztikai attrakció a

fejlesztés a Vidék Minősége program jegyében 2. Bakonyi mikrovállalkozások fejlesztése 4. Bakonyi aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztések	turizmusfejlesztés TOP-1.3.1-15 Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés GINOP-1.3.4-15 - Turisztikai szervezetek (TDM) fejlesztése GINOP 7.1.5-16 Nemzeti parkok komplex turisztikai fejlesztése GINOP 7.1.1 – 2015 Nemzeti Kastély- és Várprogram turisztikai célú fejlesztéseinek támogatása GINOP 7.1.2 -5 Aktív turisztikai hálózatok infrastruktúrájának fejlesztése VP – diverzifikáció jegyében turisztikai, és egyéb fejlesztések VP – induló vállalkozások támogatása, akár turisztikai célú fejlesztések is TOP-1.1.3-15 Helyi gazdaságfejlesztés GINOP-1.2.2-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása GINOP-1.3.1-15 - Mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása GINOP-5.2.3-16 Fiatalok vállalkozóvá válása - Vállalkozás indítási költségeinek támogatása GINOP-5.2.4-16 Gyakornoki program pályakezdők támogatására VP-2-4.1.3.1.-16 Kertészet korszerűsítése VP2-4.1.3.3-16 Gyógynövény termesztés VP2-6.3.1-16 Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése VP-3-4.2.1-15 Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás-hatékonyságának elősegítése a feldolgozásban VP: REL, EIP, LEADER, TK-NK, tanulmányutak	Bakonyban –Borostyánkő út Szentgálon Bakony-Balaton régió TDM pályázata Iszkaszentgyörgy és Fehérvárcsurgó kastélyfejlesztés, Csesznek vár fejlesztés Bejárható Magyarország: Mária út bennünket érintő szakaszainak fejlesztése Helyi vállalkozások egyedi pályázatai Közösségünk által tervezett pályázatok
2. Bakonyi települések megújítása, közösségi terek és települési szolgáltatások fejlesztése	TOP-4.1.1-15 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése TOP-4.2.1-15 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése VP-6-7.4.1.1-16 - Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés VP – Kültérületi utak és azok karbantartását szolgáló munkagépek támogatása	Települések kötelező és nem kötelező feladatellátásához kapcsolódó intézményfejlesztései Településközi, külterületi utak felújítása, esetlegesen ezen karbantartáshoz szükséges eszközök beszerzése, akár konzorciális formában

	VP – Közétkeztetés, helyi piacok támogatása TOP-3.2.1-15 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Közétkeztetés, piacok fejlesztése opcionális Energetikai fejlesztéseket a megfelelő program kiválasztásával szinte minden település előirányzott
Érintett stratégiai dokumentumok:	TOP – Veszprém és Székesfehérvár MJV-ok kiemelt fejlesztési programjai (IVS) Bodajk, Herend, Zirc és Mór IVS-ek (Integrált Városfejlesztési Stratégiák) Veszprém és Fejér megyei ITP-k	

4.4 SWOT

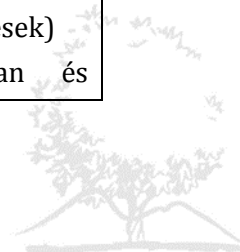
Erősségek	Gyengeségek
1.A térségben vonzó a természeti és épített környezet, országos hírnű műemlékek is találhatóak itt (Herend, Zirc, Bakonybél, Csesznek, Fehérvárcsurgó stb) 2.Kedvező feltételek, sokszínű turisztikai kínálat várja az aktív kirándulókat (VERGA Zrt. által épített kilátók, túraútvonalak). 3.Eplény Magyarország egyik meghatározó téli sí központja. 4.Jelentős vadászturizmus van a térségben, illetve egyre erősödő horgászturizmus. - 5. Turisztikai beruházások valósultak meg. • 6. Iharkúti dinoszaurusz lelőhely - 7.Fehérvárcsurgó és Iszkaszentgyörgy kastélyfejlesztés, Csesznek várfejlesztés • 8. Értékes tájképi környezet, magas erdősültség. -9. Tiszta levegő, rendezett város- és falukép, a települések többsége teljes közművel rendelkezik. -10. Élénkül az alternatív energia iránti érdeklődés.	• 1.A természeti értékek megközelíthetősége a közutat elhagyva nem megoldott, a kiránduló utak kiépítése, kerékpáros közlekedési lehetőség hiányos, nincsenek lovas túraútvonalak. • 2.Hiányosnak mondható a szálláshely és az aktív turisztikai szolgáltatás struktúra. Az egyéb szolgáltatást nyújtók kínálati palettája is szűkös. Alacsony a külföldi vendégéjszakák száma. • 3.Kevés az elkerülő útszakaszok száma, magas a tranzitforgalom. • 4. A természeti és épített környezet állagmegóvására fordítható pénzösszeg alacsony, állapotromlás. • 5.A túra utak használata a magánbirtokok miatt korlátozott. • 6.Az állami tulajdonú erdőterületeken az együttműködés alacsony szintű • 7.Településszerkezet, kistelepülések magas aránya. Néhány faluban jellemző a népességfogyás. Az agglomerátumban vizsgálva növekszik a lakosság száma, az országos átlaghoz képest nem fogunk jobban.

-11. A lakosság lokálpatrióta és vendégszerető. -12. Az itt élők érzékenyek a társadalmi problémák iránt. Magas a non-profit szervezetek aktivitása, erős helyi közösségek működnek. -13. A közösségi programokat szervezők munkája aktív és jelentős. Több országos hírű rendezvénynek van hagyománya a térségben. -14. Erősödtek a nemzetiségi csoportok (pl. szlovák, német), saját rendezvényekkel jelennek meg. • 15. A térségnek működő Védjegy Programja van (Vidék Minősége Bakonyi Helyi márka) -16. A hagyományőrző kézműves mesterségeket folytatók között többen iparművészek. Magas minőségű termékeket állítanak elő. -17. A helyi termék előállítás és értékesítés egyre jellemzőbb a térségben. -18. A hagyományőrző kézműves mesterségeket folytatók között többen iparművészek. -19. Kiépített közúthálózat, közvetlen kapcsolódás országos jelentőségű	• 8. A településeken alacsony a helyben történő foglalkoztatás, a fiatalok egy része városba költözik. • 9. Alacsony az alternatív energiák, technológiák használata, emiatt a környezetet sok negatív hatás éri és magasak a működési költségek. A fenntartható, környezetbarát gazdálkodással kapcsolatosan hiányosak a tapasztalatok. • 10. Kevesebb pénz jut az önkormányzatoknak a közfeladatokra és a településszépítésre. Kevés és gyengén felszerelt közösségi terek, az azokat fenntartó eszközpark szegényes. Sok településen temető, ravatalozó leromlott állapotú. -11. Nonprofit szervezetek tőkehiányosak, eszközparkjuk szegényes. -12. Hálózataink nem elég erősek. -13. Rendezvények állandó forráshiánnyal küzdenek. • 14. Még mindig kevés a helyi termék - 15. Gazdasági szereplők szervezett módon történő piacra juttatása még hiányzik 16. A felhasználható ipari fa mennyisége magas és folyamatos, viszont nem kerül be a helyi
---	--

főútvonalakhoz -20. Fejlett manufaktúrával rendelkező térségek, erős gazdasági mutatók.	vállalkozókhoz. 17. Vállalkozók együttműködési szintje még mindig alacsony. Az együttműködések, a lehetőségek közös kiaknázása nehézkesen megy 18. Helyben kevés a munkalehetőség, emiatt sok az ingázó. Kevés a magasabb számú munkaerőt foglalkoztató üzem. 19. Alacsony a hozzáadott érték a termelésben. 20. Gyenge a belső piac 21. Nagyok a vállalkozások terhei, tőkehiány tapasztalható. 22. Erős szabályozás, nincs egységes joggyakorlata a vállalkozásoknak 23. Alacsony munkabérek miatt elvándorol a munkaerő Nyugatra
- Lehetőségek	• Veszélyek
- 1. Jó levegő, érintetlen erdei környezet, túrázásnak, síelésnek megfelelő időjárás • 2. Térségi kulturális értékek • 3. Erős turizmus • 4. Fizetőképes kereslet • 5. Turisztikai szervezetek (TDM-ek, Bakony Szíve egyesület stb) • 6. Bakony turisztikai kínálatának csomagba szervezése és kiajánlása • 7. Horgászturisztikai és vadászturisztikai rendelkezésre álló infrastruktúrák • 8. Képzett kulturális, turisztikai szakemberek • 9. Közösségi jó gyakorlatok hasznosítása • 10. Nemzetközi kapcsolatok, széles kapcsolatrendszer • 11. Helyi kisebbségek kulturális	- 1. Utófinanszírozás miatt a pályázati aktivitás csökken - 2. Fizetőképes kereslet további csökkenése - 3. A dráguló megélhetés kihat a környezetre, fokozódik a környezetszennyezés, tájrombolás • 4. Intézmények bezárása a kistélepeken • 5. Szociális ellátások szűkülnek, ez a közösség településeinek helyzetét tovább nehezíti • 6. Kevesebb forrás jut a vidéki kistélepekre • 7. Az önkormányzatok pályázati lehetőségeinek szűkülése • 8. Központi EU-s források megszerzésében versenyhátrány (nem kedvezményezett járási települések) • 9. Jogszabályok folyamatosan és

öröksége • 12. Helyi civil hálózatok • 13. Vidék Minősége nemzeti védjegy hálózat • 14. Helyi piacok és boltok, értékesítési pontok • 15. Tudatosság a vásárlási szokásokban • 16. Érdeklődő mikrovállalkozások	kedvezőtlenül változnak • 10. Globalizáció erősödik a helyi értékek kárára • 11. LEADER forráskerete kevés a mérhető változásokhoz
---	---

A SWOT táblázat megállapításai alapján egyértelműsíthető, hogy a számtalan erősségünk a Bakony természeti, kulturális, sport és épített örökség elemeire épül, azonban szükség van az elemek összehangolt fejlesztésére, csomagba rendezésére, az aktív turizmust tovább erősítve. Településeink esetében erősségünk a rendezett falukép, közművek megléte, azonban a csökkenő önkormányzati finanszírozás, a kevesebb pályázati lehetőség és forrás miatt továbbra is szükség van a települési közösségi terek fejlesztésére, eszközpark fejlesztésére, települési szolgáltatások fejlesztésére a megtartó települések érdekében. A helyi gazdasági mutatók jók, van helyi védjegy, azonban a vállalkozások tőkehiányosak, a helyi termékekből még kevés van, tehát a gazdaságot erősíteni szükséges az együttműködések ösztönzése által. A társadalmi aktivitás erősítését célozza meg a rendezvények támogatása, illetve a civilek eszközbeszerzéseinek támogatása. Mindezzel erősítjük az identitást, megalapozzuk a Bakony hírnevét.

Céljaink tehát: adottságokon alapuló, fenntartható gazdasági fejlesztés és településeink fejlesztése: értékőrző-megtartó települések.

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A helyzetfeltárás és a SWOT elemzés egyértelműen kihozta, hogy a területünkön a vállalkozások és ezáltal a helyi gazdaság további erősítése indokolt, mivel a vállalkozások tőkeszegények és az együttműködés is fejlesztendő. Zömmel mikrovállalkozók működnek nálunk, alig egy-két nagyobb munkáltató található meg. Bár a korábbi LEADER programunknak köszönhetően sok vállalkozást támogattunk, de szükség lenne a további gazdaságerősítő intézkedésekre is, hiszen a vidéki kisvállalkozások kisebb léptékű fejlesztéseit lényegében csak a mi programunk tudja finanszírozni. Szintén a gazdasági szektor vizsgálatakor láttuk, hogy bár a Vidék Minősége Bakonyi Helyi Márka gazdasági együttműködés jó kezdeményezés és erősíti is a területet, azonban a jelenleginél több helyi termék és további vállalkozók bevonása szükséges ahhoz, hogy valóban fenntartható legyen a program hosszú távon. A jelen ciklus célkitűzése tehát új termékek, szolgáltatások és ezzel párhuzamosan új vállalkozások bekapcsolása a programba. Szintén a gazdaságfejlesztés ágához tartozik a turisztikai fejlesztések terület is, itt azonban a korábbi gyakorlattól eltérően már csak az aktív turisztikai szolgáltatások kialakítását, fejlesztését, hálózatok működését támogatjuk, hiszen bár szükség lenne további szálláshelyek kialakítására is, az azonban a szűkös LEADER forráskeret és a pályázati lehetőségek beszűkülése

miatt ez nem lehetséges. Viszont szükséges a vendégek számára komplex csomagokat kínálni főként az aktív turisztikai területén, hiszen a Bakonyt elsősorban ezért keresik fel a turisták.

A helyzetfeltárás és elemzés során láthatóvá vált, hogy a helyi települések megújulása elkezdődött (nagyraoszt a korábbi ÚMVP programnak köszönhetően), azonban sok esetben szükséges még a helyi terek, szolgáltatások fejlesztése, mivel azok hiányosak, elöregedtek és ez nem erősíti a lakosságmegtartási képességüket. Bár sok helyi civil szervezetünk van, a többségük csak a korlátozott számú éves támogatásból és működési pénzből próbálja ellátni feladatát, így döntő jelentősége van, hogy fejlődésüket segítsük LEADER keretből is. A korábbi ciklusban hasonló kiírással tudtuk őket segíteni és elmondhatjuk, hogy a támogatott civil közösségek minőségi fejlődésen mentek keresztül, tehát egyértelműen jó (és nagyon népszerű) ez a kezdeményezésünk. Egyik fő célunk az identitásunk, hagyományaink megőrzése, illetve a területünk társadalmi aktivitásának segítése, melyre széles körű igény mutatkozik mindhárom szféra részéről. Ennek érdekében a különböző hagyományőrző rendezvények, rendezvénysorozatok, képzések, előadások, hálózati tevékenységek megvalósítása lesz támogatható, így elő tudjuk segíteni a helyi közösségek erősödését, a lakók helyben tartását.

Bár célkitűzéseink megvalósítását elsősorban a LEADER keret felhasználásával tervezzük, de természetesen más programok és pályázati lehetőségek is segíthetik céljaink elérését: pl. Duna Program, térségközi-nemzetközi kiírások, TOP kiírások, VP REL és Gazdasági együttműködést célzó kiírásai, Interreg Program, BMP, Nemzeti Kastély és Vár Program, stb. A kapcsolódó lehetőségeket folyamatosan figyeljük és igyekszünk azokat bevonni a fejlesztéseink érdekében.

5. Horizontális célok

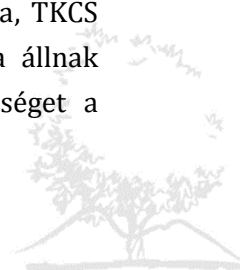
5.1 Esélyegyenlőség

Esélyegyenlőség vizsgálatakor az alábbi hátrányos helyzetű csoportokat vettük figyelembe: a mélyszegénységben élőket, romákat, svábokat, szlovákokat, gyerekeket, nőket, időseket, fogyatékkal élőket.

A településeinken a polgárok nemre, életkorra, származásra, vallásra, etnikumra, társadalmi státuszra tekintet nélkül jogosultak igénybe venni a szociális szolgáltatásokat és ellátásokat. Térségünkben nagyon alacsony a roma kisebbséghez tartozó népesség aránya, összesen 0,5 %, ők nagyrészt asszimilálódtak, nem folytatnak hagyományőrzést. Emellett sváb és szlovák kisebbségek vannak az egyes településeinken, ők ápolják hagyományaikat, sok esetben nemzetiségi óvodákat és iskolákat tartanak fenn. Bakonyi rendezvény támogatási pályázati kiírásunk segítségével számos hagyományőrző és identitásnövelő programot valósítottak meg.

Minden településünk rendelkezik elfogadott HEP-el, melyek felülvizsgálata folyamatban van. Konkrét kapcsolódás nem nagyon történt a szociális és vidékfejlesztési szakterületeken, ez a feladat jelen ciklusban vár ránk. Ehhez egy jól működő szakmai csoport/hálózat kialakítása és működtetése szükséges, illetve általuk kidolgozott munka-és akcióterv.

A helyi fejlesztési stratégia tervezése során figyelmet fordítunk az esélyegyenlőség érvényesítésére, lehetőség szerint az összes hátrányos helyzetű csoport megszólítására, TKCS tagok között is volt szociális szakember, civil referens. A pályázati kiírások nyitva állnak hátrányos helyzetű-, kisebbségi csoportok számára egyaránt, nem teszünk különbséget a

pályázók között, viszont nem látjuk életszerűnek a csak számukra kiírt pályázati lehetőséget. A hátrányos helyzetű területeket érintő pályázatok az értékelés során többlet pontszámot kapnak. Monitoring adatszolgáltatás során vizsgálni fogjuk a fejlesztés hatásait, eredményeit. Kiemelt jelentőségű, hogy pályázatokon elnyert támogatások segítségével a hátrányos helyzetű településeinket (Lókút, Németbánya) felzárkóztassuk a többi településünk mellé.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

Természetes környezetünk erőforrásait addig használhatjuk, amíg meg nem sértjük annak eltartó képességét. Fenntarthatónak tekinthető az a fejlesztés, amely a jövő generációk érdekeinek és életminőségének védelmét szem előtt tartva, tekintettel van a természeti és társadalmi erőforrásokra, beleértve a természeti értékeket, területeket, tájakat, a biológiai sokféleséget és a humántőkét is. Területünkön a megújuló energia: a szél- és napenergia, biogáz és komposztálás, csapadékvíz hasznosítás lehetősége adott, azok kiaknázása és azok megismertetése indokolt.

A korábbi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata során kialakított beruházási jellegű pályázati kiírásoknál elszámolhatóak voltak a megújuló energia célú fejlesztések, valamint egy önálló sikeres kiírásunk is volt az önellátó bakonyi térséggé válás támogatása, amely keretén belül a megújuló energia használatával fűtés, meleg víz-, áramellátó rendszer kialakítására tudtak pályázni ügyfeleink. A beruházásokhoz szemléletformálás is tartozott. A korábbi III-as tengelyes és LEADER kiírásoknak is köszönhető, hogy a bakonyi lakosok, civilek és vállalkozók körében elkezdődött a megújuló energiák alkalmazása, ezért az energetikai önellátás és az ismeretszint javult térségünkben.

Jelen fejlesztési stratégiánkban fontos szerepet tölt be a megújuló energia használata, valamint a fejlesztések során az energia hatékony megoldások alkalmazása. A korábbi stratégiában az energetikai önellátásra, költségtakarékosságra minden szférában megoldást jelentett, hogy a megújuló energiát önállóan vagy kombináltan alkalmazó infrastrukturális fejlesztéseket, eszközbeszerzéseket is támogattuk. A jelenlegi fejlesztési forráskeretből adódóan azonban csak kis összegű projekteket támogatunk, amelyek elsősorban nem építési beruházást céloznak meg így többletpontszám adásának sem látjuk értelmét. Ettől függetlenül a megújuló energiás fejlesztéseket nagyon fontosnak tartjuk, stratégiánkba beépítettük, de jelen ciklusban fejlesztési forráskeretet nem áll módunkban kiírni (a pályázókat tájékoztatni fogjuk a más operatív programban lévő ez irányú fejlesztési lehetőségekről). A beruházási jellegű pályázati kiírások során többletpontszámot kapnak az ez irányú fejlesztések, melyek megvalósulását, hatásait a monitoring adatszolgáltatások során vizsgálni fogunk. A turisztikai fejlesztéseknél is kapcsolódunk a szelíd turizmus elveihez, a tájat és környezetet óvó beruházásokkal, tájba illő épületek, közösségi terek kialakításával és felújításával, valamint az energiatakarékos és/vagy megújuló energiát is tartalmazó fejlesztésekkel.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

Stratégiánk a területünkön élő, dolgozó, működő emberek, civil, vállalkozó és önkormányzati szektor szükségleteire épít, hosszú távú célja is a Bakony népszerűsítése, a helyi gazdaság fejlesztése, a helyi közösségek és települések fejlesztése. Céljainkat a helyiek véleményének, javaslatainak figyelembe vételével határoztuk meg, tehát alulról építkezően, a LEADER alapelveket maximálisan betartva. A LEADER módszer alkalmazása maga is innovatív folyamat, hiszen más támogatási keretektől eltérően itt nem fentről határozzuk meg a támogatási konstrukciókat és nem különítjük el egymástól a szektorokat. **A kívánt fejlesztéseket együttműködések előmozdítása által, hálózatok működtetésével próbáljuk segíteni.** A fejlesztési forráskeret felhasználása továbbá támogatja a különböző szektorok együttműködésén alapuló, integrált és komplex összefogásokat, kapcsolódhat más Operatív Programokhoz, vagy egyéb pályázatokhoz (pl. Duna Pályázat magyar, horvát és szerb partnerekkel –VM program bevezetése náluk a mi irányításunkkal). Így a viszonylag kis keret ellenére is tud majd mérhető fejlődést hozni a területünkön (pl. kastélyprogram keretében megújulhat az iszkaszentgyörgyi kastély, melyhez a Vidék Minősége kiírásunk keretében helyi termék boltot lehet rendelni, vagy a Mór-Székesfehérvár közötti kerékpárút kiépítéséhez lehet kapcsolódni további útszakaszokkal és kiszolgáló pontokkal, hálózattal az aktív turisztikai szolgáltatások kiírás keretében). Helyi stratégiánk tartalmaz egyedi programokat is: Vidék Minősége Bakonyi Helyi Márka, KöVi, Gyógynövényes, Polgármester Hálózatok. A legtöbb kiírásban támogatjuk a több szereplő részvételével történő konzorciális fejlesztéseket. A megismételt kiírások segítenek, hogy az időközben lezajlott fejlődéseket, együttműködéseket összefogva tudjuk majd a továbblépést segíteni a különböző tématerületeken (természetesen nagyobb fokú eltérés, változás, igény esetén HFS felülvizsgálat és kiírás módosítás is szükséges lehet). Emellett szeretnénk a legtöbb kiírás esetében az egyszerűsített költségelszámolást bevezetni, mellyel megkönnyítenénk, ügyfélbaráttá tehetnénk a pályázatainkat.

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

Prosperáló Bakony: fejlődő helyi gazdaság, erős és együttműködő közösségek, megtartó települések.

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép

Prosperáló Bakony: fejlődő helyi gazdaság, erős és együttműködő közösségek, megtartó települések.

	Átfogó cél(ok)
1.	Adottságokon alapuló, fenntartható gazdasági fejlődés
2.	Településeink fejlesztése – értékőrző, megtartó települések

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	Térségi gazdaság élénkítése együttműködések ösztönzése által.	VM programban résztvevő tagok száma megtartott munkahelyek száma új aktív turisztikai együttműködések, szolgáltatások száma létrehozott munkahelyek száma	40 fő 40 fő 40 db 3 fő FTE
2.	Települések megújítása, vonzó közösségi élettér és szolgáltatások fejlesztése	érintett közösségi tér vagy szolgáltatás száma érintett települések száma	30 db 20 db
3.	Erősebb helyi identitás és társadalmi aktivitás	rendezvény, képzés, hálózati tevékenység száma résztvevő civil szervezetek száma	kb. 90 db kb. 75 db

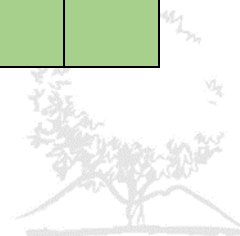
	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá		
		1.	2.	3.
1.	Bakonyi helyi termék előállítás, fejlesztése a Vidék Minősége program jegyében	x		
2.	Bakonyi mikrovállalkozások fejlesztése	x		
3.	Bakonyi közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése		x	
4.	Bakonyi aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztések	x		
5.	Bakonyi rendezvények, képzések, hálózati tevékenységek támogatása			x
6.	Bakonyi nonprofit szervezetek fejlesztése			x

A helyzetfeltárás, SWOT analízis és szükségfeltárás egyértelműen megmutatta, hogy a területünkön szükséges továbbra is erősíteni a mikrovállalkozásokat, hiszen forráshiányosak, a valódi együttműködések gyengék, továbbá alig van lehetőségük a LEADER kiírásunkon kívül más vállalkozásfejlesztési pályázaton indulni (GINOP kiírások nagyobb méretű projekteket engednek megvalósítani, elsősorban városi vállalkozók számára elérhetőek, stb). Bakonyi Helyi Márka kezdeményezésünk sikerét használva további gazdasági fejlesztéseket segítünk elő a kapcsolódó kiírásunk által. Célunk új helyi termékek és szolgáltatások előállítása, illetve a már minősített vállalkozók további fejlesztéseinek elősegítése. Ezt a fejlesztést csak a LEADER forrás keretéből tudjuk biztosítani. Az önkormányzatok számára települési szolgáltatások, közösségi terek fejlesztését tűztük ki célul, hiszen minden településünkön számos olyan igény került bemutatásra a tematikus fórumon, mely más kiírásból nem támogatható (pl. TOP, VP). A LEADER forrásból kisebb, kiegészítő fejlesztések, eszközbeszerzések támogathatók (pl. művelődési házba székek, hangosítás, világítás beszerzése), a nagyobb építési beruházások már részben megvalósultak (ÚMVP 2007-13, KEOP stb forrásokból), illetve a jövőben más VP és TOP/KEHOP kiírásokból valósulhatnak meg. A gazdaságfejlesztés speciális ágaként a turisztikai fejlesztések további összehangolása és támogatása is fontos, azonban a forráskeret szűkössége miatt itt is csak kiegészítő jelleggel, illetve az aktív turisztikai tevékenységekre fókuszálva. A nagy beruházások részben már megvalósultak, illetve más forrásból kell őket megvalósítani (p. VP, önerő, TOP). Fontos lenne a további együttműködések, hálózatok kialakítása, előmozdítása (pl. BMP kapcsolódással). A bakonyi identitás erősítése, örökségünk megőrzése továbbra is nagyon fontos cél, hiszen ha ez nem valósul meg, akkor a bennünket körülvevő épített környezet fejlesztése önmagában nem fogja a településeink népességmegtartását elősegíteni, azt csak az erős helyi közösségek tudják elérni. Mindezek miatt a rendezvények, képzések, társadalmi aktivitást elősegítő egyéb tevékenységek (pl. hálózati tevékenységek) pályázhatóak meg a kiírásunkban, ezekre a célokra más kiírásokból nem lehet pályázni. Végezetül a helyi civil szektor erősítése nagyon fontos cél, melynek fejlesztését az elérhető NEA kiírásoktól lehatárolva, kiegészítő jelleggel támogatjuk a forrásainkból.

8. Cselekvési terv

Ssz	Intézkedések	Forráskeret m Ft	Max Támogatás/ projekt m Ft	Intenzitás %	SZF m Ft	GF m Ft
1.	Bakonyi helyi termék előállítása, fejlesztése a Vidék Minősége program jegyében	90	3 Konzorcium esetén:15	50-55 vagy általány	0	90
2.	Bakonyi mikrovállalkozások fejlesztése	90	3 Konzorcium	50-55 vagy általány	0	90

			esetén: 15			
3.	Bakonyi települések megújítása, közösségi terek és települési szolgáltatások fejlesztése	63	3	75-85 vagy általány	63	0
4.	Bakonyi aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztések	122	3 Konzorcium esetén: 15	50-55 vagy 75-85, vagy általány	52	70
5.	Bakonyi rendezvények, képzések, hálózati tevékenységek támogatása	55,6	0,5-1 Konzorcium esetén 2,5	75-85 vagy általány	55,6	0
6.	Bakonyi nonprofit szervezetek fejlesztése	35	0,5 Konzorcium esetén: 2,5	75-85 vagy általány	35	0
Összesen:					205,6	250
Megoszlás:					45%	55%
Teljes forráskeret:					455,6	

8.1 Az intézkedések leírása

8.1.1. Az intézkedés megnevezése: *Bakonyi helyi termék előállítás, fejlesztése a Vidék Minősége program jegyében*

Specifikus cél: Térségi gazdaság élénkítése együttműködések ösztönzése által.

Fogalom magyarázat:

Helyi termék: A LEADER Helyi Akciócsoport illetékességi területén megtermelt, a térségben honos vagy élelmiszeripari fejlesztés esetében helyi alapanyagokból előállított alaptermék és/vagy feldolgozott termék és kézműves termék.

Minősített termék és szolgáltatás: A Vidék Minősége Bakonyi Helyi Márka minősítését elnyert termék és/vagy szolgáltatás (boros, kézműves, turisztikai és élelmiszer kategóriákban).

Indoklás, alátámasztás:

A Bakonyban megtermelt, előállított termékek és szolgáltatások népszerűsítését egyesületünk már a 2007-2013-as EU-s pályázati időszakra vonatkozó Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájában is egyik kiemelkedő célként, feladatként határozta meg. Azóta az egyesület a térség vállalkozóinak aktív részvételével létrehozta a Bakonyi Helyi Márka védjegyet és csatlakozott A Vidék Minősége ernyővédjegyhez. Ennek területi minősítési rendszere jelenleg négy fő szakmacsoportot fog közre. Az élelmiszert előállító, a kézműves, boros és turisztikai téren működő vállalkozásokat, szolgáltatókat, termelőket. A teljes védjegy program, együttműködési jellegénél, közösségi marketing lehetőségeinél fogva kiemelten alkalmas a helyi termékek és szolgáltatások

népszerűsítésére, értékesítésére, a minőségi és erre alapuló mennyiségi termelés növelésére. Jelenleg azonban több okból kifolyólag sem lehet ezekkel a lehetőségekkel megfelelően élni:

- a védjegyet és a védjegyes termékeket, szolgáltatásokat még kevesen ismerik. A piaci lehetőségek közösségi jellegű - védjegy mentén való - kiaknázásához a védjegy széles körű megismertetése szükséges. A védjegyhez tartozáson keresztül a vállalkozók, termelők részéről a saját piaci helyzetük stabilizálása, fejlesztése érdekében hatékonyabb egyéni marketingre is szükség van.
- a védjeggyel rendelkezők minőségi és mennyiségi termelését, feldolgozását, a szolgáltatások fejlesztését tovább kell segíteni, mert azon túl, hogy a vállalkozók megfelelnek a minősítési kritériumoknak, helyenként nagyobb eltérések mutatkoznak a felszereltséget, megjelenést, infrastrukturális ellátottságot tekintve.
- a védjegy közösségi alkalmazása lehetőséget biztosít a vállalkozóknak arra, hogy egy-egy kereskedelmi egységben tevékenységi körtől függetlenül, közös arculattal, jó piaci feltételekkel jelenjenek meg, de a piac jelentősebb szélesítését és ennél fogva a nagyobb léptékű munkahelyteremtést nem teszi lehetővé a mostani termelési szerkezet és a termékek mennyisége.
- a védjegyesek számának bővítése, a piaci lehetőségek bővítésével párhuzamosan lehetőséget biztosít a térségi termelés növelésére, további munkahelyek teremtésére is.
- a védjegyszellyel kapcsolatban kialakuló együttműködés jellemzően elősegíti a gazdasági és közösségi területen is a társadalmi aktivitás erősítését.
- Bakonyi Helyi Márka további fejlesztése szükséges. (SWOT E15)
- A helyi termék előállítás és értékesítés egyre jellemzőbb a térségben, kevés a helyi termékek száma és a helyi szolgáltatások színvonalát is fejleszteni kell. (SWOT GY14,15 E17)
- A hagyományőrző kézműves mesterségeket folytatók között többen iparművészek. Magas minőségű termékeket állítanak elő. (SWOT E16)

Támogatható tevékenységek:

- A minőségi termék előállítását vagy minőségi szolgáltatás nyújtás feltételeit támogató infrastrukturális és technológiai háttér megteremtése (épületek, építmények építése felújítás, bővítés, új építés, külső és belső rekonstrukciója, energetikai fejlesztése)
- Eszközök beszerzése
- A védjegyes termék, szolgáltatás piacra jutását segítő marketing tevékenység
- A védjegyes termékek Vidék Minősége értékesítő pontjainak bővítése, ill. meglévők fejlesztése
- Egyéni és közös termékfejlesztésben való részvétel
- A tevékenység fejlesztését szolgáló szakértő igénybevétele
- Szakterületnek megfelelő kisebb programok, rendezvények, képzések, tanulmányutak szervezése, lebonyolítása
- Együttműködések kialakítása, erősítése

Elszámolható költségek:

(272/2014. XI.5. Kormány-rendelet 5. melléklete alapján):

- Előkészítés költségei (max. a projekt összes elszámolható költségének 5 %-a)
- Közbeszerzési költségek
- Beruházáshoz kapcsolódó költségek: (terület előkészítés összes elszámolható költség max. 2 %-az, építés: új építés, átalakítás, bővítés, felújítás)
- Eszközbeszerzések: tárgyi eszközök beszerzése, használt eszközök beszerzése
- Immateriális javak beszerzése

- Szolgáltatás, vásárlások költsége (műszaki ellenőr, egyéb szakértők, marketing, kommunikáció)
- Projekt-menedzsment költségek (összes elszámolható költség max. 2,5 %-a)

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A Vidékfejlesztési Program 6.2.1 intézkedés keretében egyéb helyi szükségleteket kiszolgáló árutermelő/szolgáltató mikro-vállalkozások indítását támogatják. A VP 6.4.1 intézkedés keretében a vidéki térségekben a mezőgazdasági vállalkozások induló vagy már működő nem mezőgazdasági tevékenységeinek továbbfejlesztését támogatják, melynek keretében termék-, szolgáltatás, technológiafejlesztést, tevékenység elindításához szükséges műhely, bemutató tér fejlesztést, falusi és vidéki turisztikai attrakció és szolgáltatás továbbfejlesztését valósíthatják meg.

A VP 16.3.1 intézkedés keretében a vidéki térségekben működő kis gazdasági szereplők együttműködéseit, közös projektjeit támogatják, amelyek nem mezőgazdasági termelésre irányulnak. A pályázók közös termékfejlesztésre, közös feldolgozói, kereskedelmi kapacitások megtervezésére, kialakítására, összehangolt turisztikai szolgáltatás-fejlesztésre pályázhatnak.

Jelen kiírásunk keretében a Bakonyi Helyi Márka minősítést megszerzett védjegy tulajdonosok pályázhatnak a térségi védjegy program fejlesztése érdekében, a Vidék Minősége program további erősítése céljából valamint a minősített tagok együttműködése érdekében.

Jogosultak köre:

- Természetes személy
- Őstermelő
- Mikro-vállalkozás
- Non-profit szervezet
- Önkormányzat, önkormányzati társulás
- Egyház

Jogosult települések köre: Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonykúti, Bakonynána, Bakonyoszip, Bakonyszentkirály, Balinka, Bodajk, Bárd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Iszkaszentgyörgy, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Moha, Nagyesztergár, Nagyveleg, Németbánya, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

Kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Jogosultsági kritériumok:

- A pályázó már meglévő Vidék Minősége Bakonyi Helyi Márka Minősítéssel rendelkezik.
- a Vidék Minősége program Védjegy Tanácsának igazolásával rendelkezik a védjegy programhoz való illeszkedésről (a VT vizsgálati szempontjai: a projekt munkahelyteremtő, vagy megtartó/stabilizáló hatással rendelkezik, a projekt megvalósulása által új termék/szolgáltatás és/vagy meglévő szolgáltatás minőségi javulása jelenik meg, a projekt költségvetése megalapozott)
- Konzorcium kialakítása: 2-5 pályázó konzorciumban történő együttműködése megengedett. Konzorciumi pályázat esetén közös beruházások, tevékenységek, illetve ugyanazon pályázaton belül saját beruházások megvalósítása is lehetséges.
- A pályázatnak együttműködés keretében kell megvalósulnia (legalább egy együttműködési megállapodás az akciócsoport területén működő helyi vállalkozókkal vagy egyéb civil szervezetekkel vagy önkormányzatokkal, vagy intézményekkel szükséges). Konzorciumi pályázat esetén csak a konzorciumi felekkel szükséges együttműködni.
- Az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület teljes működési területét lefedő együttműködésekben (Vidék Minősége hálózati tagság) való részvétel.

- A pályázó vállalja, hogy szoros együttműködést épít ki az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesülettel, annak marketing anyagait megjeleníti rendezvényein, honlapján és saját marketing anyagait is az egyesület rendelkezésére bocsátja.

Kiválasztási kritériumok (pontozási szempontrendszer):

- Konzorciumi pályázatok esetében az utolsó kifizetési kérelem benyújtását követően a fenntartási időszak végéig 10 millió forint feletti támogatás esetén munkahelyteremtés, vagy munkahelymegtartás szükséges (önfoglalkoztatás is), konzorciumi tagokra elosztott arányban.
- Együttműködések száma a projektben
- Értékesítési lehetőség is biztosít nem csupán a saját terméke, szolgáltatása számára, hanem mások felé is (ennek módja a pályázatban konkrétan leírásra, bemutatásra kerül)
- A projektben alkalmazott marketing eszköz használata összhangban van a védjegy program arculati kézikönyvében megfogalmazott alkalmazásaival
- A projekt legyen a HFS megvalósítása szempontjából indokolt, költséghatékony, fenntartható (mindezeket a pályázati anyagban alátámasztani szükséges).
- A projekt megvalósulása által új termék/szolgáltatás és/vagy meglévő szolgáltatás minőségi javulása jelenik meg

45

Tervezett forrás:

Intézkedésre alokált forrás keret: 90.000.000 Ft

Támogatás aránya:

/Non-profit szervezet, egyház, önkormányzat, önkormányzati társulás, természetes személy, mikro vállalkozás esetén/

- hátrányos helyzetű területeken: 55 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 50 %

Projektméret korlátai:

- Minimum támogatási összeg: 200.000 Ft
- Maximum támogatási összeg: 3.000.000 Ft, konzorciumi pályázat esetén pályázónként maximum: 3.000.000 Ft, összesen maximum 15.000.000 Ft

Támogatás módja: Vissza nem térítendő támogatás.

Egyszerűsített költségelszámolás 3.000.000 Ft-ig, felette hagyományos költségelszámolás. Amennyiben az egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásának HACs-on kívüli akadályai nem oldódnak meg időben, abban az esetben hagyományos költségelszámolást alkalmazunk.

A megvalósítás tervezett időintervalluma

2017. I. félévtől- 2020. II. félévig

Kimeneti indikátorok

A támogatott projektek száma: kb. 40 db

A támogatott kedvezményezettek száma:

- Természetes személy (kb. 10 db)
- Űstermelő (kb. 9 db)
- Mikro vállalkozás (kb. 16 db)
- Non-profit szervezet (kb. 1db)
- Önkormányzat, önkormányzati társulás (kb. 1 db)
- Egyház (kb. 3 db)

8.1.2. Az intézkedés megnevezése: *Bakonyi mikrovállalkozások fejlesztése*

Specifikus cél: Térségi gazdaság élénkítése együttműködések ösztönzése által.

Indoklás, alátámasztás:

Vállalkozóink forráshiányosak, nincs köztük valódi együttműködés. (SWOT GY17)

A regisztrált és működő vállalkozások számának tekintetében az elmúlt időszakban csökkenés tapasztalható, a megyei és országos átlagoktól is jócskán elmaradunk. A vállalkozások nagy része mikro vállalkozás, nem ritka az önfoglalkoztatás. Alacsony a helyben történő foglalkoztatás, a munkaképes korú lakosság jelentős része ingázik. (SWOT GY18)

Alacsony a hozzáadott érték a termelésben, ezért korszerű, hatékony, termelési és feldolgozási technológiák alkalmazására, a piacra jutást segítő fejlesztésekre nagy az igény. (SWOT GY19)

Gyenge a belső piac, nagyok a vállalkozások terhei, nincs egységes joggyakorlat (SWOT GY20,21,22).

A támogatható tevékenységek:

- A minőségi termék előállítását vagy minőségi szolgáltatás nyújtás feltételeit támogató infrastrukturális és technológiai háttér megteremtése (épületek, építmények építése felújítás, bővítés, új építés, külső és belső rekonstrukciója, energetikai fejlesztése
- Eszközök beszerzése
- A termék, szolgáltatás piacra jutását segítő marketing tevékenység
- A termékek értékesítő pontjainak kialakítása
- Egyéni és közös termékfejlesztésben való részvétel
- A tevékenység fejlesztését szolgáló szakértő igénybevétele
- Együttműködések kialakítása, erősítése

Elszámolható költségek:

(272/2014. XI.5. Kormány-rendelet 5. melléklete alapján):

- Előkészítés költségei (max. a projekt összes elszámolható költségének 5 %-a)
- Közbeszerzési költségek
- Beruházáshoz kapcsolódó költségek: (terület előkészítés összes elszámolható költség max. 2 %-az, építés: új építés, átalakítás, bővítés, felújítás)
- Eszközbeszerzések: új eszközök beszerzése
- Immateriális javak beszerzése
- Szolgáltatás, vásárlások költsége (műszaki ellenőr, egyéb szakértők, marketing, kommunikáció)
- Projekt-menedzsment költségek (összes elszámolható költség max. 2,5 %-a)

Kiegészítő jelleg, lehatárolás

GINOP 1.2.2.15; GINOP 1.2.1.15 intézkedései keretében a működő mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak fejlesztését, termelési kapacitásainak bővítését támogatják. A támogatás alsó határa 5 millió Ft.

A Vidékfejlesztési Program 6.2.1. intézkedése keretében induló vállalkozások támogatása lehetséges, mi azonban csak a már működő vállalkozásokat támogatjuk jelen LEADER kiírásban.

A VP 6.4.1 intézkedés a működő mezőgazdasági termelők nem mezőgazdasági tevékenységének indítására pályázhatnak, mi mezőgazdasági tevékenységet nem támogatjuk.

Jelen kiírásunk keretében a működő vállalkozások 200.000 Ft-tól 3.000.000 Ft-ig vehetik igénybe a támogatást. A pályázóknak kötelező együttműködést írunk elő egyesületünkkel, illetve más vállalkozókkal.

Jogosultak köre

- Mikrovállalkozás

Jogosult települések köre: Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonykúti, Bakonynána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Balinka, Bodajk, Bánd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Iszkaszentgyörgy, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Moha, Nagyesztergár, Nagyveleg, Németbánya, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

Kiválasztási kritériumok, alapelvek

Jogosultsági kritériumok:

- A pályázó már működő mikrovállalkozó. Induló mikrovállalkozókat (vállalkozói engedéllyel még rendelkezik) nem támogatunk.
- Nem pályázhat az a vállalkozás, mely árbevételének legalább 51 %-át mezőgazdasági tevékenységből szerzi.
- Térségi gazdaság élénkítése együttműködés ösztönzése által. Szoros együttműködési megállapodás kötése szükséges a térségben székhellyel, telephellyel rendelkező más vállalkozással, önkormányzattal, nonprofit szervezettel, intézménnyel, mely alapján megállapítható, hogy több gazdasági szereplőnek hoz bizonyítható bevételt. Konzorciumi pályázat esetén csak a konzorciumi felekkel szükséges együttműködni.
- Konzorcium kialakítása: 2-5 pályázó konzorciumban történő együttműködése megengedett. Konzorciumi pályázat esetén közös beruházások, tevékenységek, illetve ugyanazon pályázaton belül saját beruházások megvalósítása is lehetséges.
- Az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület teljes működési területét lefedő együttműködésekben (egyesületi vagy hálózati tagság) való részvétel.
- A pályázó vállalja, hogy szoros együttműködést épít ki az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesülettel, annak marketing anyagait megjeleníti rendezvényein, honlapján és saját marketing anyagait is az egyesület rendelkezésére bocsátja.
- Jelen felhívás keretén belül rendezvény tartására nem igényelhető támogatás.

Kiválasztási kritériumok (pontozási szempontrendszer):

- A projekt legyen a HFS megvalósítása szempontjából indokolt, költséghatékony, fenntartható (mindezeket a pályázati anyagban alátámasztani szükséges).
- Konzorciumi pályázatok esetében az utolsó kifizetési kérelem benyújtását követően a fenntartási időszak végéig 10 millió forint feletti támogatás esetén munkahelyteremtés, vagy munkahelymegtartás szükséges (önfoglalkoztatás is), konzorciumi tagokra elosztott arányban.
- A projekt megvalósulása által új termék/szolgáltatás és/vagy meglévő szolgáltatás minőségi javulása jelenik meg
- Együttműködések száma a projektben

Tervezett forrás

Intézkedésre alokált forrás keret: 90.000.000 Ft

Támogatás aránya:

/ mikro vállalkozás esetén/

- hátrányos helyzetű területeken: 55 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 50 %

Projektméret korlátai:

- Minimum támogatási összeg: 200.000 Ft

- Maximum támogatási összeg: 3.000.000 Ft, konzorciumi pályázat esetén: pályázónként maximum: 3.000.000 Ft, összesen maximum 15.000.000 Ft

Támogatás módja: Vissza nem térítendő támogatás

- Egyszerűsített költségelszámolás 3.000.000 Ft-ig, felette hagyományos költségelszámolás. Amennyiben az egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásának HACs-on kívüli akadályai nem oldódnak meg időben, abban az esetben hagyományos költségelszámolást alkalmazunk.

Kimeneti indikátorok

- A támogatott projektek száma: kb. 40 db
A támogatott kedvezményezettek száma:
- mikro vállalkozás (kb. 40 db)

A megvalósítás tervezett időintervalluma

- 2017. I. félévtől- 2020. II. félévig

8.1.3. Az intézkedés megnevezése: *Bakonyi települések megújítása, közösségi terek és települési szolgáltatások fejlesztése*

Specifikus cél: Települések megújítása, vonzó közösségi élettér és szolgáltatások fejlesztése

Indoklás, alátámasztás:

Kevesebb pénz jut az önkormányzatoknak a közfeladatokra és a településszépítésre, az önkormányzati épületek egy részének felújítása megtörtént, azonban feladataik megfelelő minőségű ellátásához szükséges eszközparkjuk még hiányos (SWOT GY10).

Településszerkezetből adódóan a kistelepülések magas arányban vannak jelen (SWOT GY7).

Több településen szegényes a szabadidő eltöltésére, sportolásra, különböző közösségi események megrendezésére alkalmas helyszín és hozzá tartozó eszközpark. Emellett településeink nem rendelkeznek közösségi terek karbantartását ellátó eszközparkkal sem. Több településen nagy problémát okoz a temető, ravatalozó leromlott állapota (SWOT GY10).

Támogatható tevékenységek:

- többfunkciós, közösségi célú ifjúsági, szabadidős, sportlétesítmények, erdei tornapályák, rendezvényterek, közparkok, buszmegállók, temető, ravatalozó ház, használati- és látvány térelemek, zöldfelületek kialakítása, építése (felújítás, bővítés, új építés, külső és belső rekonstrukció, energetikai fejlesztés)
- fenti tevékenységekhez kapcsolódó eszközök beszerzése (pl.: hangosítás, fénytechnika, bútorzat, színpad, kommunális traktor és adapterei, hulla hűtő, stb.)

Elszámolható költségek:

(272/2014. XI.5. Kormány-rendelet 5. melléklete alapján)

- Előkészítés költségei (max. a projekt összes elszámolható költségének 5 %-a)
- Beruházáshoz kapcsolódó költségek: (terület előkészítés összes elszámolható költség max. 2 %-a, építés: új építés, átalakítás, bővítés, felújítás)
- Eszközbeszerzések: tárgyi eszközök beszerzése, használt eszközök beszerzése
- Immateriális javak beszerzése
- Szolgáltatás, vásárlások költsége (műszaki ellenőr, egyéb szakértők, marketing, kommunikáció)
- Projekt-menedzsment költségek (összes elszámolható költség max. 2,5 %-a)

Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A Vidékfejlesztési Program 7.2.1. intézkedés keretében vidéki településeken kismértékű infrastruktúra fejlesztésre, többek között:

- állami, önkormányzati funkciót nem magába foglaló közösségi funkciókat ellátó létesítmények energetikai korszerűsítésére és megújuló energiaforrások használatára;
- helyi termékértékesítést szolgáló piac infrastruktúra fejlesztésre, külterületi közutak fejlesztésére;
- 2000 lakos-egyenérték alatti településeken, ill. külterületi településrészekben megfelelő szintű szennyvíz-kezelési megoldások megvalósítására;
- településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciójára, energetikai korszerűsítésére lehet pályázni.

A VP 7.2.1 –ben meghatározott tevékenységekre jelen felhívás keretében nem lehet pályázni.

A VP 7.4.1 intézkedés keretében vidéki településeken alapvető szolgáltatás fejlesztésére, többek között:

- közétkeztetést végző intézmények konyhájának fejlesztésére
- köz- és vagyonbiztonságot szolgáló fejlesztésekre
- falu- és tanyagondnoki szolgálat jármű és eszközfejlesztéseire
- önkormányzati közforgalmú utak kezelésére, állapot javítására, karbantartása kapcsán erő- és munkagépek beszerzésére lehet pályázni.
- 1000 fő alatti településeken többfunkciós közösségi tér, szolgáltató központ létrehozására, fejlesztésére lehet majd pályázni.

A VP 7.4.1 –ben meghatározott tevékenységekre jelen felhívás keretében nem lehet pályázni.

A 2014-20-as időszakban a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) keretében önkormányzatok:

- közvilágítás korszerűsítésére
- az energiatudatosság növelésére a komplex szemléletformálási programok megvalósításán keresztül pályázhatnak.

A KEHOP-ban meghatározott tevékenységekre jelen felhívás keretében nem lehet pályázni.

TOP-1.1.3-16, helyi gazdaságfejlesztés intézkedés keretében az alábbi tevékenységekre lehet pályázni:

TOP-1.2.1-16, társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés intézkedés keretén belül a kulturális és természeti örökség védelmére alapozott vonzerő fejlesztésére, a térségi szintű, turisztikai termékcsomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztésekre lehet pályázni.

„Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések” című (TOP-2.1.3-16 kódszámú) felhívás támogatásában a települések belterületi csapadékvíz elvezetési, -gazdálkodási rendszerének fejlesztései, környezetbiztonságának növelése, környezeti állapotának javítása, az ár-, belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettség csökkentése, a felszíni vizek minőségének javítása, a további környezeti káresemények megelőzése valósulhatnak meg.

Városi jogállású települési önkormányzatok a TOP 2.1.1-16 intézkedés keretén belül más szervezetekkel konzorciumban, az önkormányzati tulajdonban, önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaság tulajdonában lévő, vagy legkésőbb a vonatkozó mérföldkő teljesítéséig legalább többségi önkormányzati tulajdonba kerülő barnamezős terület és épületállomány klímataudatos, energia hatékony üzemeltetést biztosító módon történő rehabilitációjára, nem épület jellegű építmények, létesítmények fenntartható, energia hatékony üzemeltetését biztosító megújítására.

A „Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” (TOP-3.1.1-16) intézkedés keretén belül olyan, a fenntartható közlekedés feltételeit megteremtő és erősítő közlekedésfejlesztési intézkedések valósulhatnak meg a településeken és települések között, melyek hozzájárulnak az

éghajlatváltozás mérsékléséhez, a szén-dioxid kibocsátás csökkentéséhez, az élhető városi és települési környezet kialakulásához.

A TOP 3.2.1-16 intézkedés keretén belül önkormányzati épületek energetikai korszerűsítésére lehet pályázni.

A TOP 3.2.2-16 intézkedés keretén belül önkormányzatok által vezérelt, a helyi adottságokhoz illeszkedő, megújuló energiaforrások kiaknázására irányuló energiaellátás megvalósítására a komplex fejlesztési programok keretében.

„Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése” című, TOP-4.1.1-16 kódszámú felhívás keretében az egészségügyi ellátórendszer fejlesztésére lesz lehetőség az egészségügyi alapellátást biztosító intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése által.

A TOP 4.2.1-16 intézkedés keretén belül a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítésére, fejlesztésére lehet pályázni.

A fenti TOP kiírások alapján meghatározott tevékenységekre jelen felhívás keretében nem lehet pályázni.

Jogosultak köre

- Önkormányzat
- Önkormányzati társulások
- Non-profit szervezetek

Jogosult települések köre: Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonykúti, Bakonynána, Bakonyoszip, Bakonyszentkirály, Balinka, Bodajk, Bánd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Iszkaszentgyörgy, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Moha, Nagyesztergár, Nagyveleg, Németbánya, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

Kiválasztási kritériumok, alapelvek

Jogosultsági szempontok:

- Non-profit szervezet kizárólag temető és ravatalozó ház fejlesztésre pályázhat.
- Pályázat csak olyan tartalommal nyújtható be, mely más operatív programban nem pályázható (pl.: VP településképi kiírás, TOP, KEHOP kiírások)
- A pályázatnak együttműködés keretében kell megvalósulnia (legalább egy együttműködési megállapodás az akciócsoport területén működő helyi vállalkozókkal vagy egyéb civil szervezetekkel vagy önkormányzatokkal, vagy intézményekkel) szükséges.
- Az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület teljes működési területét lefedő együttműködésekben (egyesületi és hálózati tagság) való részvétel.
- Jelen felhívás keretén belül rendezvény tartására nem igényelhető támogatás.
- A pályázó vállalja, hogy szoros együttműködést épít ki az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesülettel, annak marketing anyagait megjeleníti rendezvényein, honlapján és saját marketing anyagait is az egyesület rendelkezésére bocsátja.

Kiválasztási kritériumok (pontozási szempontok):

- Előnyben részesülnek azon kezdeményezések, amelyek a hátrányos helyzetű személyek bevonását is figyelembe veszik
- Előnyben részesülnek azon kezdeményezések, amelyek a fiatalságra, az utánpótlás nevelésre fókuszálnak
- Előnyben részesülnek azon kezdeményezések, amelyek több generáció számára is nyújtanak különböző lehetőségeket
- Előnyben részesülnek a minél nagyobb célcsoport bevonására, megszólítására képes kezdeményezések

- A projekt legyen a HFS megvalósítása szempontjából indokolt, költséghatékony, fenntartható (mindezeket a pályázati anyagban alátámasztani szükséges).

Tervezett forrás

Intézkedésre alokált forrás keret: 63.000.000 Ft

Támogatás aránya:

- hátrányos helyzetű területeken: 85 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 75 %

Projektméret korlátai:

- Minimum támogatási összeg: 200.000 Ft
- Maximum támogatási összeg: 3.000.000 Ft

Támogatás módja: Vissza nem térítendő támogatás

Egyszerűsített költségelszámolás 3.000.000 Ft-ig. Amennyiben az egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásának HACs-on kívüli akadályai nem oldódnak meg időben, abban az esetben hagyományos költségelszámolást alkalmazunk.

Kimeneti indikátorok

A támogatott projektek száma: kb. 30 db

A támogatott kedvezményezettek száma:

- Önkormányzatok (kb. 20 db)
- Önkormányzati társulások (kb. 5 db)
- Non-profit szervezetek (kb. 5 db)

A megvalósítás tervezett időintervalluma

- 2017. I. félévtől- 2020. II. félévig

8.1.4. Az intézkedés megnevezése : *Bakonyi aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztések*

Specifikus cél: Térségi gazdaság élénkítése együttműködések ösztönzése által.

Indoklás, alátámasztás:

Területünkön vonzó a természeti és épített környezet, országos hírű műemlékek találhatók. Kedvező feltételek, sokszínű turisztikai kínálat várja az aktív kirándulókat. Eplény Magyarország egyik meghatározó téli sí központja. Értékes tájképi a környezet, magas az erdősültség. Tiszta a levegő, rendezett a város- és falukép. Aktív turisztikai beruházások valósultak meg a korábbi időszakban. (SWOT E1,2,3,5)

Azonban hiányzik a megfelelő marketing tevékenység, gyenge az együttműködési hajlandóság.(SWOT GY17) Hiányosnak mondható a szálláshely-struktúra. A szolgáltatást nyújtók kínálati palettája szűkös, alacsony a külföldi vendégéjszakák száma. (SWOT GY2)

A területünkön található túraútvonalak (gyalogos, kerékpáros, lovas) hiányosak és karbantartásuk nem megfelelő, ezek fejlesztésére, új útvonalak kialakítására, összehangolására, csomagba rendezésére van szükség. (SWOT GY1)

A túra utak használata a magánbirtokok miatt korlátozott. (SWOT GY5)

Térségünkben jelentős a horgász- és vadászturizmus, ezek fejlesztése is indokolt. (SWOT E4)

Támogatható tevékenységek:

- Turisztikai infrastruktúra fejlesztésre: térségi, illetve helyi gyalogos, lovas, kerékpáros túraútvonalak, a hozzájuk kapcsolódó használati térelemek kialakítására, fejlesztésére eszközbeszerzésre
- Marketing tevékenység

- Információs rendszer, honlap, applikáció fejlesztésére
- Kerékpáros versenypálya kialakítása
- Meglévő, ill. új tanösvény és a hozzá kapcsolódó parkoló, illemhely kialakítására, fejlesztésére
- Sátorhely kialakítása
- Horgász, vadász, gasztro, falusi turisztikai fejlesztésekre
- Működő szálláshely 239/2009. X.20. Kormány-rendelet szerinti panzió, üdülőház, kemping, közösségi szálláshely, egyéb szálláshely, falusi szálláshely bővítése, korszerűsítése, szolgáltatásainak

Elszámolható költségek:

(272/2014. XI.5. Kormány-rendelet 5. melléklete alapján):

- Előkészítés költségei (max. a projekt összes elszámolható költségének 5 %-a)
- Közbeszerzési költségek
- Beruházáshoz kapcsolódó költségek: (terület előkészítés összes elszámolható költség max. 2 %-a, építés: új építés, átalakítás, bővítés, felújítás)
- Eszközbeszerzések: új eszközök beszerzése
- Immateriális javak beszerzése
- Szolgáltatás, vásárlások költsége (műszaki ellenőr, egyéb szakértők, marketing, kommunikáció)
- Projekt-menedzsment költségek (összes elszámolható költség max. 2,5 %-a)

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Vidéki térségekben a Vidékfejlesztési Program 6.4.1 intézkedése keretén belül mezőgazdasági vállalkozások (mikro vállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelő) induló, vagy már működő mezőgazdasági tevékenységeinek továbbfejlesztésére pályázhatnak, amely keretében többek között falusi és egyéb vidéki turisztikai attrakció és szolgáltatás továbbfejlesztésére tudnak pályázni.

Jelen intézkedésünk keretében a mezőgazdasági vállalkozások kivételével a 6. pontban felsorolt ügyfélkört kívánjuk támogatni.

TOP 1.2.1-16 intézkedés keretén belül társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztésre lehet pályázni.

A fenti TOP kiírás alapján meghatározott tevékenységre jelen felhívás keretében nem lehet pályázni.

Jogosultak köre

- Természetes személy
- Mikro vállalkozás
- Nonprofit szervezet
- Önkormányzat, önkormányzati társulás
- Egyház

Jogosult települések köre: Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonykúti, Bakonynána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Balinka, Bodajk, Bárd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Iszkaszentgyörgy, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Moha, Nagyesztergár, Nagyveleg, Németbánya, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

Kiválasztási kritériumok, alapelvek

Jogosultsági kritériumok:

- Nem pályázhat az a vállalkozás, mely árbevételének legalább 51 %-át mezőgazdasági tevékenységből szerzi.

- A fejlesztési projektnek kötelezően tartalmaznia szükséges marketing tevékenységet, enélkül nem részesülhet támogatásban.
- Marketing tevékenység önállóan nem támogatható.
- Pályázat csak olyan tartalommal nyújtható be, mely más operatív programban nem pályázható
- Térségi gazdaság élénkítése központi együttműködés ösztönzése által. Szoros együttműködési megállapodás kötése szükséges a területünkön székhellyel, telephellyel rendelkező más vállalkozással, mely alapján megállapítható, hogy több gazdasági szereplőnek hoz bizonyítható bevételt. Konzorciumi pályázat esetén csak a konzorciumi felekkel szükséges együttműködni.
- Konzorcium kialakítása: 2-5 pályázó konzorciumban történő együttműködése megengedett. Konzorciumi pályázat esetén közös beruházások, tevékenységek, illetve ugyanazon pályázaton belül saját beruházások megvalósítása is lehetséges.
- Jelen felhívás keretén belül rendezvény tartására nem igényelhető támogatás.
- Az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület teljes működési területét lefedő együttműködésekben (egyesületi vagy hálózati tagság) való részvétel.
- Minden pályázónak rendelkeznie kell az illetékes önkormányzat támogató nyilatkozatával, mely igazolja, hogy a pályázó projektje az önkormányzat turisztikai fejlesztéseivel összhangban áll.
- A pályázó vállalja, hogy szoros együttműködést épít ki az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesülettel, annak marketing anyagait megjeleníti rendezvényein, honlapján és saját marketing anyagait is az egyesület rendelkezésére bocsátja.

Kiválasztási kritériumok (pontosítási szempont rendszer):

- A projekt legyen a HFS megvalósítása szempontjából indokolt, költséghatékony, fenntartható (mindezeket a pályázati anyagban alátámasztani szükséges).
- Konzorciumi pályázatok esetében az utolsó kifizetési kérelem benyújtását követően a fenntartási időszak végéig 10 millió forint feletti támogatás esetén munkahelyteremtés, vagy munkahelymegtartás szükséges (önfoglalkoztatás is), konzorciumi tagokra elosztott arányban.
- Előnyben részesülnek a magas minőséget, a tájhoz méltó, annak hagyományait képviselő, felvállaló szolgáltatásfejlesztési kezdeményezések.
- Előnyt élveznek a több tájegységet, a teljes területet magukba integráló fejlesztési kezdeményezések.
- Előnyben részesülnek a már meglévő, referenciával bíró vállalkozások, szolgáltatások fejlesztései.
- Előnyben részesülnek azon fejlesztések, akik vállalják a beruházás befejezését követően a Vidék Minősége térségi védjegyhez való csatlakozást, és a pozitív minősítésen a záró kifizetési kérelem benyújtásáig átesnek.
- Előnyben részesülnek azon innovatív, új turisztikai attrakciók, amelyek a vendégek térségben töltött idejét képesek meghosszabbítani
- Előnyben részesülnek azon attrakció- és szolgáltatásfejlesztések, amelyek több generáció és a családok igényeit is szem előtt tartják
- Előnyben részesülnek az interaktív módszereket és integrált látogatómenedzsmentet alkalmazó turisztikai fejlesztések

Tervezett forrás:

Intézkedésre allokált forrás keret: 122.000.000 Ft

Támogatás aránya:

Turisztikai infrastruktúra fejlesztés esetén (nem jövedelem termelő):

Természetes személy, mikro vállalkozás esetén:

- hátrányos helyzetű területeken: 85 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 75 %

Nonprofit szervezet, egyház esetén:

- hátrányos helyzetű területeken: 85 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 75 %

Önkormányzat, önkormányzati társulás esetén:

- hátrányos helyzetű területeken: 85 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 75 %

Szolgáltatás fejlesztés esetén (jövedelem termelő):

Természetes személy, mikro vállalkozás esetén:

- hátrányos helyzetű területeken: 55 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 50 %

Nonprofit szervezet, egyház esetén:

- hátrányos helyzetű területeken: 55 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 50 %

Önkormányzat, önkormányzati társulás esetén:

- hátrányos helyzetű területeken: 55 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 50 %

Projektméret korlátai:

- Minimum támogatási összeg: 200.000 Ft
- Maximum támogatási összeg: 3.000.000 Ft, konzorciumi pályázat esetén pályázónként maximum: 3.000.000 Ft, összesen maximum 15.000.000 Ft

Támogatás módja: Vissza nem térítendő támogatás

Egyszerűsített költségelszámolás 3.000.000 Ft-ig, felette hagyományos költségelszámolás

Amennyiben az egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásának HACS-on kívüli akadályai nem oldódnak meg időben, abban az esetben hagyományos költségelszámolást alkalmazunk.

A megvalósítás tervezett időintervalluma

2016. II. félévtől- 2020. II. félévig. Jelen aktív turisztikai kiírás 2016-2017 között lezajlik, majd az első felülvizsgálat után ezt a pályázatot felváltva kerül kiírásra a Bakony turisztikai marketing kommunikációját erősítő pályázatunk (kb. 32000 e Ft-os forráskerettel várható), melynek megvalósítása 2017-2018 között várható.

Kimeneti indikátorok

A támogatott projektek száma: kb. 40 db

A támogatott kedvezményezettek száma:

- Természetes személy (kb. 7 db)
- Mikro vállalkozás (kb. 14 db)
- Nonprofit szervezet (kb. 7 db)
- Önkormányzat, önkormányzati társulás (kb. 7 db)
- Egyház (kb. 5 db)

8.1.5. Az intézkedés megnevezése: *Bakonyi rendezvények, képzések, hálózati tevékenységek támogatása*

Specifikus cél: Erősebb helyi identitás és társadalmi aktivitás

Indoklás, alátámasztás:

A közösségi programokat szervezők munkája aktív és jelentős. Több országos hírű rendezvénynek van hagyománya a területünkön. (SWOT E13) A lakosság lokálpatrióta és vendégszerető. (SWOT E11)

Erősödtek a nemzetiségi csoportok (pl. szlovák, német), saját rendezvényekkel jelennek meg. (SWOT E14) Magas a non-profit szervezetek aktivitása, erős helyi közösségek működnek. (SWOT E12) Rendezvények hatására közvetetten emelkedik az érintett és környező településeken a vendégéjszakák száma.

A rendezvények állandó forráshiánnyal küzdenek. (SWOT GY13)

Fontos lenne a civil szervezetekben rejlő potenciál kiaknázása, együttműködések továbbfejlesztése, hagyomány őrzése, fenntartása a helyi önkormányzatokkal együttműködve.

Területünkön működő hálózatok vannak (Vidék Minősége, KöVi, Polgármester és Gyógynövényes Hálózat), ezek még nem elég erősek. (SWOT GY12)

A támogatható tevékenységek:

- Kulturális, ifjúsági, közösségfejlesztő, hagyományőrző, sport, művészeti, nemzetiségi, egészségmegőrző, környezetvédelmi, köz- és közlekedésbiztonsági vagy helyi termékeket népszerűsítő rendezvény, rendezvénysorozat, tábor lebonyolítása
- Képzés, hálózati tevékenység megvalósítása
- Az aktív közösségek megismerkedését, tapasztalatcseréjét szolgáló térségi tanulmányutak, témahetek, témnapok, speciális kezdeményezések, műhelyek, képzéssorozatok szervezése.
- Szemináriumok, szakmai műhelyek, tematikus találkozók szervezése.
- Ismeretterjesztő előadások szervezése.
- Információs anyagok, ismeretterjesztő kiadványok készítése
- Kapcsolódó eszközbeszerzés

Elszámolható költségek:

(272/2014. XI.5. Kormány-rendelet 5. melléklete alapján)

Önállóan támogatható költségek:

- Támogatás vehető igénybe minden olyan rendezvény, rendezvénysorozat, tábor megvalósítására, amely kulturális, ifjúsági, közösségfejlesztő, hagyományőrző, sport, művészeti, nemzetiségi, egészségmegőrző, környezetvédelmi, köz- és közlekedésbiztonsági vagy helyi termékeket népszerűsítő célok valamelyikét szolgálja.
- Képzés, hálózati tevékenység megvalósítására
- Az aktív közösségek megismerkedését, tapasztalatcseréjét szolgáló térségi tanulmányutak, témahetek, témnapok, speciális kezdeményezések, műhelyek, képzéssorozatok szervezése.
- Szemináriumok, szakmai műhelyek, tematikus találkozók szervezése.
- Ismeretterjesztő előadások szervezése.

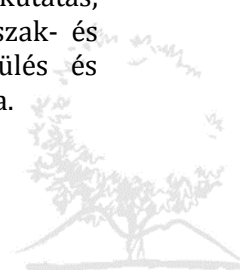
Önállóan nem támogatható költségek:

- Eszközbeszerzések: rendezvényhez köthető tárgyi eszközök beszerzése. (az összes elszámolható költség max. 50 %-a)
- Szolgáltatás vásárlások költsége
- Útiköltség
- Projekt-menedzsment költségek (összes elszámolható költség max. 2,5 %-a)
- Információs anyagok, ismeretterjesztő kiadványok készítése.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás

Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által kiírt nyílt pályázat keretében civil szervezetek szakmai programjaik támogatására kérhetnek támogatást.

A pályázat célja a kulturális tevékenység, közművelődés, tudomány és kutatás, hagyományápolás, audio- és telekommunikáció, informatika, elektronikus hírközlés, szak- és felnőttképzés, ismeretterjesztés, társadalmi párbeszéd, fogyasztóvédelem, a település és közösségfejlesztés területén működő civil szervezetek szakmai programjának támogatása.

A támogatható tevékenységek:

- I. civil szervezeteket érintő évfordulók, fesztiválok, hazai és határon túli rendezvények támogatása;
- II. nemzetközi civil kapcsolatokban a magyarországi civil szervezetek jelenlétének biztosítása, hazai és határon túli rendezvényeken, fesztiválokon történő részvétel támogatása, nemzetközi tagdíjakhoz támogatás biztosítása, európai integrációt elősegítő programok támogatása;
- III. civil szférával kapcsolatos tudományos kutatások, monitoring tevékenység és nyilvántartási feladatok támogatása;
- IV. civil szférával kapcsolatos szolgáltató, tanácsadó, oktatási, fejlesztő, segítő, illetve esélyegyenlőséget és akadálymentességet elősegítő tevékenység és intézmények támogatása;
- V. civil szférát bemutató kiadványok, elektronikus és írott szakmai sajtó támogatása;
- VI. civil érdekképviselési tevékenység támogatása

Jelen kiírásunk keretében nem csak civil szervezetek részére kívánunk támogatást nyújtani, valamint az előbb felsorolt tevékenységekre nem lehet pályázni.

Jogosultak köre:

- Nonprofit szervezetek
- Önkormányzatok, önkormányzati társulások
- Egyházak

Jogosult települések köre: Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonykúti, Bakonynána, Bakonyoszip, Bakonyszentkirály, Balinka, Bodajk, Bárd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Iszkaszentgyörgy, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Moha, Nagyesztergár, Nagyveleg, Németbánya, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

Kiválasztási kritériumok, alapelvek

Jogosultsági szempontok:

- Pályázat csak olyan tartalommal nyújtható be, mely más operatív programban nem pályázható
- Az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület teljes működési területét lefedő együttműködésekben (egyesületi vagy hálózati tagság) való részvétel.
- 1 rendezvényre maximum 500 ezer Ft, rendezvénysorozatra (2 vagy több rendezvény esetében) maximum 1 millió Ft, konzorciumi pályázat esetén maximum 2.500 ezer Ft, egy szakmai hálózat egy éves tevékenységére maximum 1 millió Ft támogatás igényelhető.
- Konzorcium kialakítása: 2-5 pályázó konzorciumban történő együttműködése megengedett. Konzorciumi pályázat esetén közös beruházások, tevékenységek, illetve ugyanazon pályázaton belül saját beruházások megvalósítása is lehetséges.
- Szakmai hálózat éves tevékenységének megvalósítására kizárólag „A BAKONYÉRT” Egyesület által kiadott támogató nyilatkozattal rendelkező pályázó jogosult.
- Támogatható szakmai hálózatok: Vidék Minősége, KöVi, Polgármester és Gyógynövényes Hálózat.
- Kizárólag a HACS területén belüli rendezvények, rendezvénysorozatok, táborok támogathatóak.

Kiválasztási kritériumok (pontosítási szempontok):

- A projekt legyen a HFS megvalósítása szempontjából indokolt, költséghatékony (mindezeket a pályázati anyagban alátámasztani szükséges)
- A rendezvény, rendezvénysorozat több korosztály (gyermek, ifjúsági, felnőtt, nyugdíjas), vagy szektor számára is biztosítja a szabadidő hasznos eltöltését, melyet a pályázatban leírtak alapján vizsgálunk.

- Előnyben részesülnek azon kezdeményezések, amelyek a hátrányos helyzetű személyek bevonását is figyelembe veszik
- Előnyben részesülnek azon kezdeményezések, amelyek a fiatalságra, az utánpótlás nevelésre fókuszálnak
- Előnyben részesülnek a minél nagyobb célcsoport bevonására, megszólítására képes kezdeményezések
- Előnyben részesülnek a több település lakosságát érintő kezdeményezések.
- Előnyben részesülnek a konzorciális pályázatok

Tervezett forrás:

Intézkedésre allokált forrás keret: 55.600.000 Ft

Támogatás aránya:

Non-profit szervezet, egyház esetén:

- hátrányos helyzetű területeken: 85 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 75 %

Önkormányzat, önkormányzati társulás esetén:

- hátrányos helyzetű területeken: 85 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 75 %

Projektméret korlátai:

Egy rendezvény esetén:

- Minimum támogatási összeg: 200.000 Ft
- Maximum támogatási összeg: 500.000 Ft, konzorciumi pályázat esetén pályázónként maximum: 5.00.000 Ft, összesen maximum 2.500.000 Ft

Rendezvénysorozat esetén:

- Minimum támogatási összeg: 200.000 Ft
- Maximum támogatási összeg: 1.000.000 Ft

Hálózat éves tevékenységének működtetése esetén:

- Minimum támogatási összeg: 200.000 Ft
- Maximum támogatási összeg: 1.000.000 Ft

Támogatás módja: egyszerűsített költségelszámolás

Amennyiben az egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásának HACS-on kívüli akadályai nem oldódnak meg időben, abban az esetben hagyományos költségelszámolást alkalmazunk.

A megvalósítás tervezett időintervalluma:

Az alább felsorolt intervallumokba eső rendezvényeknek három kiírást tervezünk:

- 2016. II. félévtől -2018 I. félévig
- 2018. I. félév- 2019 I. félévig
- 2019. II. félév-2020. II. félévig

Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma: kb. 90 db

A támogatott kedvezményezettek száma:

Nonprofit szervezetek (kb. 40 db)

Önkormányzatok, önkormányzati társulások (kb. 40 db)

Egyházak (kb. 10 db)

8.1.6. Az intézkedés megnevezése : *Bakonyi nonprofit szervezetek fejlesztése*

Specifikus cél: Erősebb helyi identitás és társadalmi aktivitás

Indoklás, alátámasztás:

A nonprofit szervezetek tőkehiányosak eszközparkjuk szegényes. (SWOT GY11). Magas a bakonyi nonprofit szervezetek aktivitása, erős helyi közösségek működnek. (SWOT E12)

Viszonylag sok civil szervezet működik a területünkön, szerepük mégis korlátozott, jelentős része nem aktív, mivel a felmerülő költségek forrásigényét nagyon nehezen tudják megteremteni. Nagy lehetőségek vannak a civil szférában, azonban ezek kihasználása az elmúlt időszak tapasztalatai alapján szűkös és eseti. Évről-évre erősebb a civil szektor, és az önkormányzatok egyre jobban támaszkodnak tudásukra, kapacitásukra, pl. egy rendezvény megszervezésében, különböző fejlesztéseknél.

A korábbi LEADER kiírásainknak köszönhetően több bakonyi civil szervezet fejlesztését kezdhettük meg, azonban e tevékenység folytatása szükséges.

Támogatható tevékenységek:

- Eszközbeszerzések
- Szolgáltatás vásárlások (kutatások, felmérések készítése, marketing kommunikációs költségek, honlap készítése és fejlesztése)
- Projekt-menedzsment
- Információs anyagok, kiadványok készítése
- Immateriális javak beszerzése

Elszámolható költségek:

(272/2014. XI.5. Kormány-rendelet 5. melléklete alapján)

- Eszközbeszerzések
- Szolgáltatás vásárlások költségei (kutatások, felmérések készítése, marketing kommunikációs költségek, honlap készítése és fejlesztése)
- Projekt-menedzsment költségek (összes elszámolható költség max. 2,5 %-a)
- Információs anyagok, kiadványok készítése
- Immateriális javak beszerzésének költsége

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által kiírt civil szervezetek működési célú támogatása jogcímeinek keretében a civil szervezetek saját működésükre kérhetnek támogatást. A pályázat célja a civil társadalom erősítése, a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítése, a civil szervezetek működési költségeihez való hozzájárulás révén. A támogatás a civil szervezet alapcélja szerinti tevékenységei feltételeinek biztosítására fordítható.

A Társasági adókedvezmény sporttámogatási rendszere lehetőséget biztosít a korábbiakhoz képest jelentősen magasabb plusz források bevonására a látvány-csapatsportágaknál a társasági adókötelezettség legfeljebb 70%-áig (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, vízilabda és jégkorong).

Az érintett sportszervezetek támogatást igényelhetnek:

- utánpótlás-nevelési feladatok ellátására,
- versenyeztetéssel összefüggő költségek támogatására,
- személyi jellegű ráfordításokra,
- tárgyi eszköz beruházásra, felújításra, ide értve a biztonsági követelmények teljesülését szolgáló infrastruktúra-fejlesztést is,
- képzéssel összefüggő feladatokra.

A két fenti pályázati kiírástól eltérően esetünkben szoros együttműködésben kell megvalósítani a projektet.

Jogosultak köre

- Nonprofit szervezetek

- Egyház

Jogosult települések köre: Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonykúti, Bakonynána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Balinka, Bodajk, Bánd, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Fehérvárcsurgó, Hárskút, Herend, Isztimér, Iszkaszentgyörgy, Kincsesbánya, Lókút, Márkó, Moha, Nagyesztergár, Nagyveleg, Németbánya, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Szentgál, Zirc

Kiválasztási kritériumok, alapelvek

Jogosultsági kritériumok:

- Pályázat csak olyan tartalommal nyújtható be, mely más operatív programban nem pályázható
- Konzorcium kialakítása: 2-5 pályázó konzorciumban történő együttműködése megengedett. Konzorciumi pályázat esetén közös beruházások, tevékenységek, illetve ugyanazon pályázaton belül saját beruházások megvalósítása is lehetséges.
- A pályázatnak együttműködés keretében kell megvalósulnia (legalább egy, az akciócsoport területén működő helyi vállalkozókkal vagy egyéb civil szervezetekkel vagy önkormányzatokkal, vagy intézményekkel kötött együttműködési megállapodás szükséges)
- Jelen felhívás keretén belül rendezvény tartására nem igényelhető támogatás.
- Az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület teljes működési területét lefedő együttműködésekben (egyesületi vagy hálózati tagság) való részvétel.
- A pályázó vállalja, hogy szoros együttműködést épít ki az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesülettel, annak marketing anyagait megjeleníti rendezvényein, honlapján és saját marketing anyagait is az egyesület rendelkezésére bocsátja.

Kiválasztási kritériumok (pontozási szempontrendszer):

- A projekt legyen a HFS megvalósítása szempontjából indokolt, költséghatékony (mindezeket a pályázati anyagban alátámasztani szükséges).
- Előnyben részesülnek azon kezdeményezések, amelyek a hátrányos helyzetű személyek bevonását is figyelembe veszik
- Előnyben részesülnek azon kezdeményezések, amelyek a fiatalságra, az utánpótlás nevelésre fókuszálnak
- Előnyben részesülnek a minél nagyobb célcsoport bevonására, megszólítására képes kezdeményezések
- Előnyben részesülnek a több település lakosságát érintő kezdeményezések.
- Előnyben részesülnek a konzorciális pályázatok

Tervezett forrás:

Intézkedésre alokált forrás keret: 35.000.000 Ft

Támogatás aránya:

- hátrányos helyzetű területeken: 85 %
- nem hátrányos helyzetű területeken: 75 %

Projektméret korlátai:

- Minimum támogatási összeg: 200.000 Ft
- Maximum támogatási összeg: 500.000 Ft, konzorciumi pályázat esetén pályázónként maximum: 500.000 Ft, összesen maximum 2.500.000 Ft

Támogatás módja: Vissza nem térítendő támogatás

- Egyszerűsített költségelszámolás

Amennyiben az egyszerűsített költségelszámolás alkalmazásának HACS-on kívüli akadályai nem oldódnak meg időben, abban az esetben hagyományos költségelszámolást alkalmazunk.

A megvalósítás tervezett időintervalluma
Három kiírást tervezünk:

- 2017. I. félévtől -2018 I. félévig
- 2018. I. félév- 2019 II. félévig
- 2019. II. félév-2020. II. félévig

Kimeneti indikátorok

A támogatott projektek száma: kb. 75 db

A támogatott kedvezményezettek száma:

- Nonprofit szervezet (kb. 55 db)
- Egyház (kb. 20 db)

8.2 Együttműködések

- 1.a. Vidék Minősége program megvalósító szervezetei közti együttműködések erősítése, közös akciók (hazai és nemzetközi szinteken)

- b. Bakony aktív turisztikai fejlesztését, bemutatását érintő térségek közti együttműködések (kerékpáros, lovas, hegymászós, túraútvonalas, helyi termékes fejlesztések, marketing fejlesztések)

- c. Borostyánkő út mentén elhelyezkedő országok innovatív gazdaságfejlesztési és kulturális együttműködései (Duna Pályázat keretében – Magyarország, Horvátország és Bosznia Hercegovina 15 partnere nemzetközi együttműködés)

- d. Boros hálózati együttműködés a móri, pannonhalmi, soproni és szlovák borászok között Interreg pályázattal

- e. Nyugat-dunántúli helyi akciócsoportok együttműködése: NYDHACS NET 2020 kialakítása, az alábbi tevékenységekkel:

- HACS Akadémia indítása - több témakörben képzések
- Tanulmányutak – nemzetközi LEADER gyakorlatok közös megismerése
- Regionális Tematikus Fórumok (átfogó témákban, pl. ifjúság, helyi termék, szoc.szövetkezetek..stb.)
- Közös monitoring tevékenységek
- Közös kommunikációs aktivitások (pl. közös értékelő kiadványok, LEADER napok stb.)
- Negyedévenkénti találkozók

A központi képzéseken túl fontos a helyi, korszerű és hasznos tudás szerzése, valamint a szűk humán kapacitások ellensúlyozására egy-egy tevékenységhez kapcsolódóan regionális szintű feladatmegosztás megvalósítása, ill. közös feladatellátás.

2. Specifikus célunk a Bakony népszerűsítése, helyi gazdaságának fejlesztése, kultúrájának és identitásának erősítése a térségek közötti és nemzetközi együttműködések segítségével.

3. A helyzetfeltárás eredménye:

Az első pontban bemutatott projektek közül a Vidék Minősége és a Bakony aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztése témakörök már évek óta az Egyesület saját projektjei, illetve együttműködő partnerként gondozott projektjei. A Borostyánkő út menti nemzetközi összefogást több, mint egy éve készítjük elő az Alpokalja-Fertőtáj HACS-csal közösen. A VM projekt a helyi termelők, termékek hálózatba szervezését, minősítését, marketing és termékfejlesztését fogja össze, ezáltal a helyi gazdaságot erősíti innovatív módon, alulról építkezve (hálózati tag termelők határozzák meg a tartalmakat). Az aktív turisztikai fejlesztések a Bakonyt népszerűsítik, turisztikai kínálatát erősítik, ezáltal hozzájárulnak a turisztikai bevételek növekedéséhez, tehát a helyi gazdaság erősödéséhez. A Borostyánkő projekt segítségével, egyesületünk szakmai vezetésével több horvátországi térségben kerül bevezetésre a VM program, emellett részt veszünk olyan nemzetközi kulturális, képzési programokban (pl. régi mesterségek képzése, tánc táborok, újkőkori kutatások stb), amelyekkel népszerűsíthetjük helyi értékeinket, hagyományainkat, kultúránkat, illetve modern formában feldolgozva tudjuk bemutatni az idelátogatóknak (pl. Tűzkő tanösvény Szentgálon). A Nyugat dunántúli régióval évek óta szoros együttműködésben dolgozunk, így az ő meghívásukra közép-dunántúliként fogunk részt venni és a jó gyakorlatot saját régióknak is átadni az e. pontban ismertetett programban.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

1. Az „A BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Egyesület 2008.07.07-én alakult, fő tevékenysége többek között a településfejlesztés, vidékfejlesztés. Közösségünk 2015.05.26-án úgy határozott, hogy közhasznú egyesületté alakul, emiatt Alapszabályunk is átalakításra került. Fő célunk nem változott, továbbra is a bakonyi települések fejlesztése, a vidéki területek és gazdaság erősítése érdekében dolgozunk.
2. Az akciócsoport összetétele évek óta stabil (kb 75 tag), egyik szféra sem képvisel 50%-ot, rendes tagjai jelenleg:
 - mind a 33 település (akik közül Mór csak partnerségben dolgozik velünk a megváltozott szabályozás miatt): Bakonybél, Bakonynána, Bakonyoszlop, Bakonyszentkirály, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szápár, Zirc, - Bakonycsernye, Balinka, Bodajk, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Nagyveleg, Mór (partnerségben) - Bánd, Hárskút, Herend, Márkó, Szentgál, Bakonykúti, Iszkaszentgyörgy, Moha, Németbánya
 - 25 civil szervezet
 - 17 vállalkozás

Emellett 47 fős hálózati tagsággal is rendelkezünk, közülük 21 vállalkozóval és 26 civillel.

Elnökségünk összetétele az előírásoknak megfelelően alakult a kezdetektől, tagjaik között minimális a változás. Közösségünk elégedett a választott tisztségviselőkkel, hiszen az eltelt időszakban lebonyolított, elnökséget érintő választások során az elnökséget megerősítették/újraválasztották tisztségükben, csupán most került sor az eddig betöltetlen 7. elnökségi pozíció feltöltésére, illetve az időközben betegség/funkcióváltozás miatt lemondott tagok helyet új elnökségi tag választására.

Elnök: **Bajkai János Ferenc** (polgármester – Kincsesbánya Község Önkormányzata) – közigazgatás, kereskedelem, pénzügy

Alelnökök:

Jánszky Lajos László (Herend Városi Önkormányzat) közigazgatás, igazságügyi szakértői feladatok mezőgazdaság terén

Klausz Tibor (vállalkozó) mezőgazdaság, kereskedelem, marketing, logisztika

Elnökségi tagok:

Encz Ilona („A BULI '91” Közhasznú Alapítvány - Zirc) rendezvények, turisztika, civil szervezetek

Bodor Dezső Károly (Ihartú 2000 Kft. - Szentgál) erdészet, kultúra, oktatás, néprajz

Mészáros László (egyéni vállalkozó) oktatás, pályázatírás, menedzsment, közigazdaság

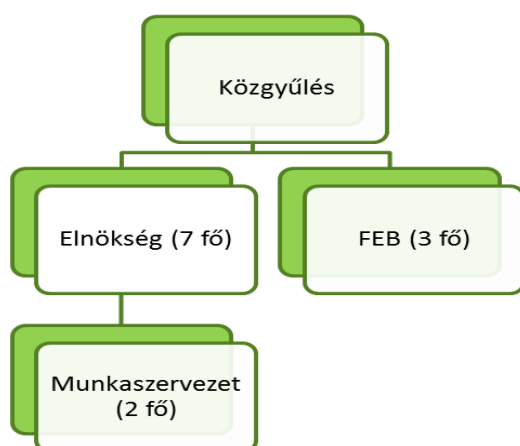
Gáll Attila (Iszkaszentgyörgyi Református

Egyházköztség) vallás, közigazgatás, nemzetközi kapcsolatok

1. Az egyesület tervezett szervezeti felépítését hatályos alapszabályunk is tartalmazza. A közgyűlés a legfőbb döntéshozó szervünk, az operatív ügyekben az Elnökség jár el, mely 7 tagú, 1 elnök és 2 alelnök képviseli a Közösséget. 3 tagú FEB tagságunk van, mely a pénzügyi szabályok betartásáért felel. Ezen szervek munkáját pedig a 2 fős Munkaszervezet segíti, aki az egyesület irodáját működteti és a helyi fejlesztési ügynökségi feladatokat ellátja. Munkaszervezet vezető irányítja a szakmai feladatokat és az 1 kollégát. Minden kolléga a kezdetektől (2008-2009 óta) főállásban itt dolgozik, megfelelő szakképesítéssel és nagy gyakorlattal rendelkezik, szeretik a munkájukat és rengeteg ötletük van a következő ciklusra is.

63

1. Feladatok, felelősségi körök:

Elnökség (=HBB):

- a pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén,

Elnökség és munkaszervezet:

- a hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják
- a pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének mérlegelése,
 - pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával,

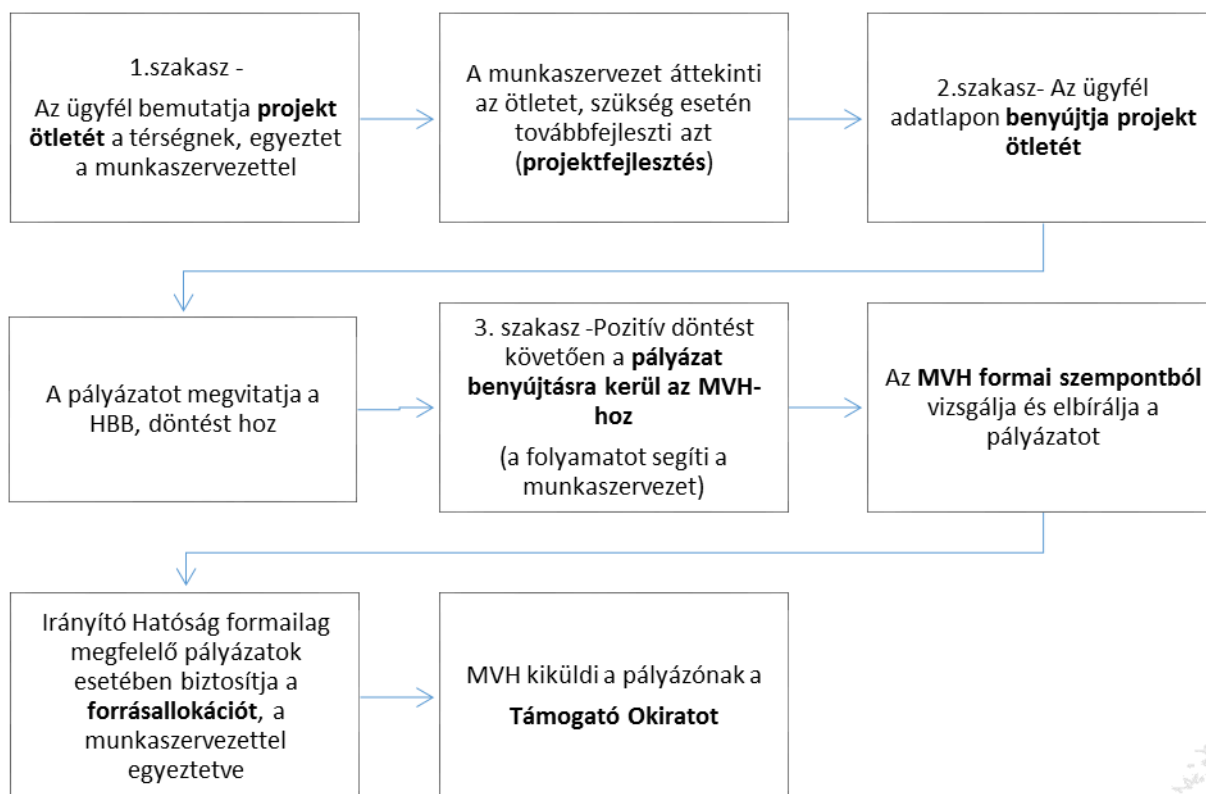
- pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából,
- a közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek végrehajtása

Munkaszervezet:

- A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is,
 - támogatási kérelmek befogadása és értékelése,

5. Az egyesület működésével kapcsolatos döntéshozatali szinteket és az egyes szintekhez tartozó kompetenciákat az alapszabály tartalmazza. Emellett a pályázatok kiválasztásához kapcsolódó döntési szinteket a HBB eljárásrendje rögzíti. Minden döntés esetében betartjuk ezeket, illetve ügyelünk a KSK. rendelet betartására is (pl. saját pályázat esetén nem szavazhat az érintett, az egyes szektorok képviselői nem lépik át a 49%-ot, stb.)

A pályázók számára gyors és egyszerű pályázati rendszeren túl fontos a rugalmas megvalósítási struktúra is. Közösségünk 3 szakaszos pályázati rendszert szeretne ezért megvalósítani, cél, hogy lehetőség nyíljon a folyamatos egyeztetésre, projektfejlesztésre, a pályázó a 2. szakaszban benyújtott és pozitívan elbíralt ötletével gyorsan eljusson a támogató okiratig. Az egyes intézkedéseket nem egyszerre tervezzük nyitni (pl 2016-ban csak 2 intézkedést nyitnánk meg), így lehetőség nyílik a minőségi munkára az ügyfelek és a munkaszervezet részéről is, valamint a teljes ciklus folyamán lesznek élő kiírásaink.

6. Mind az elnökségi tagok, mind pedig a munkaszervezet dolgozói tekintetében rendelkezésre állnak a feladatok elvégzéséhez szükséges humán kapacitások. Az elnökségi tagok végzettségei a 2. pontban felsorolásra kerültek, valamennyien több évtizedes szakmai tapasztalattal bírnak, szakterületük elismert képviselői, emellett mindannyian évek óta szoros kapcsolatban vannak az egyesülettel. Az elnökségi tagok többsége a kezdetektől az elnökség, HBB tagja, tehát alapos ismerete van a felmerülő feladatokról. Elnökségi ülést szükség szerint tartunk, általában negyedéves gyakorisággal, az ülések között pedig személyesen, telefonon, e-mailben kommunikálunk egymással. Az elnök és a munkaszervezet napi szinten egyeztet, heti szinten találkozik a gördülékeny munkavégzés érdekében. Az elnök és a munkaszervezet alkalmazottai 7. éve dolgoznak együtt, így kialakult a hatékony munkamegosztás és működési, felelősségi rend.

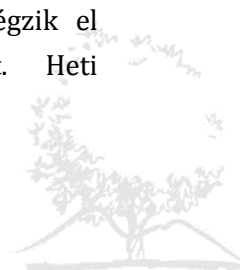
A munkaszervezet vezető egyetemi és főiskolai diplomákkal is rendelkezik (nonprofit menedzser és művelődésszervező), angolul jól beszél és az elmúlt 23 évben terület és vidékfejlesztéssel foglalkozott a térségben, korábban irodavezetője volt a helyi területfejlesztési társulásnak is. Gazdag hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere van, melyet az egyesület javára fordít. Ő az operatív felelős az egyesület szabályszerű működtetéséért, pénzügyi likviditásáért, költségvetés tervezésért, hitel ügyintézéséért,

nemzetközi és térségközi kapcsolataiért, rövid-, közép- és hosszú távú menedzsment elképzelések kialakításáért, megvalósításáért, valamint a munkaszervezet irányításáért, hálózatok működtetéséért.

Az ügykezelő érettségivel, turisztikai-vendéglátói technikummal rendelkezik, pénzügyi-számviteli ügyintéző végzettsége is van. Precíz, pontos iktatása, pénztári feladatok ellátása, könyvelőnek pénzügyi anyagok előkészítése, banknak pénzügyi kimutatások elkészítése, KK és munkaterv dokumentációk összeállítása, Kifizető Ügynökségi ellenőrzések előkészítése, iroda működéséhez szükséges anyagok, szolgáltatások beszerzése, honlap feltöltése képezik főként a napi feladatát, de emellett vizsgázott kérelemkezelő is, és nagy gyakorlata van a különböző közösségi rendezvényeink előkészítésében, HFS tervezésében és megvalósításában valamint hálózatfejlesztési munkákban.

A munkaszervezet dolgozói jól bevált felépítés és munkamegosztás alapján végzik el feladataikat, mindannyian elkötelezettek és szívesen dolgoznak együtt. Heti

munkaszervezeti értekezlet keretében biztosítják a folyamatosan magas színvonalú munkavégzést, hiszen a 2 ember oly sokféle feladatot lát el, hogy szükséges a konzultáció és időnként az egymásnak történő segítség is. Mindannyian ügyelnek a takarékos működésre, valamint minden lehetőséget megragadnak, hogy további forrásokhoz juttassák az egyesületet, hiszen tudatában vannak a jelenlegi működési keret szűkösségének.

Az alapszabályhoz nem kötődő, informális egységünk a Védjegy Tanács, mely 9 főből áll. A boros, kézműves, turisztika és élelmiszer szektorok 2-2 vezetője, valamint a munkaszervezet vezető alkotják és feladata a Vidék Minősége hálózat igazgatása, a minősítések lebonyolítása, ellenőrzése, a Vidék Minősége program bonyolítása. Elnöke egyben az egyesületünk alelnöke is (Klausz Tibor), így a két egység kommunikációja mindennapos. Az egyesület a tulajdonosa a védjegynek, így a Védjegy Tanács minden esetben egyeztet az elnökséggel a védjegyet érintő stratégiai kérdésekben, döntések előtt, de az Elnökség a szakmai döntéseket nem vitatja, hiszen azt az adott szektorok szakemberei hozzák alapos mérlegelés után. Minősítés során viszont előfordul, hogy az egyesület elnöke is részt vesz annak érdekében, hogy teljesebb képet kapjon a folyamatról.

7. Az Egyesület 2015. 03.16-án új irodába költözött, mivel a Zirc és környéke Ipartestülettel kötött együttműködési megállapodás értelmében az évek óta kihasználatlanul, üresen álló épületet NK pályázat keretében felújítottuk és 15 éve időtartamra kedvezőbb feltételekkel használhatjuk. Az új iroda és Vidék Minősége központ megfelel minden igényünknek, az irodahelyiségek és kiszolgáló helyiségek szükség esetén akár akkreditált kérelemkezelésre is alkalmasak lehetnek, az emeleten pedig nagy tanács és bemutatóterem szolgálja a közösségi, hálózati rendezvényeinket, illetve több, kisebb tanácskozás bonyolítására szolgáló termünk is van. Tekintettel az épületen elvégzett energetikai felújításra, rendkívül kicsi a rezsi is, annak ellenére, hogy többszintes épületben vagyunk. Az új irodának köszönhetően éves szinten mintegy 2 millió Ft-ot tudunk megspórolni a bérleti díjon és rezsin.

8. Költségvetés szöveges alátámasztása

Működésünk első öt évére elegendő a rendelkezésre álló forráskeret (80,4 millió Ft). Ebből a keretből stabilan tudjuk finanszírozni a munkaszervezet 2 dolgozóját, bér és bérjellegű költségeiket, valamint nagyon lecsupaszítva a szükséges dologi és szakmai kiadásokat. A korábbi ciklusban is jelentős animációs tevékenységet folytattunk, ezt a feladatot jelen ciklusban is hasonlóan kívánjuk végigvinni. Az el nem számolható banki

költségek fedezésére a tagdíj bevételek adhatnak lehetőséget, valamint egyéb projektekből történő finanszírozás (pl. Duna Pályázat, térségeközi-nemzetközi pályázatok, Interreg pályázat, VP projektek, TOP projektek). Annak érdekében, hogy a munkaszervezet a 2021-22-es évekre is stabilan tudjon működni, már most szükséges megtervezni, hogy mely projektekbe kiszervezve tudjuk a munkabérek és egyéb költségeket megteremteni (pl. Duna Programból 1,5 fő bére 30 hónapra, REL program 1-1,5 fő bére 2-3 évre, nemzetközi-térségeközi együttműködések, esetleg pályázatírás és projekt menedzsment tevékenységek.) A 2016. évben június 1-től nyílik lehetőség a működési költségek igénybevételére, így ebben az évben 7 hónap kerül finanszírozásra, majd 2018-20 között teljes éves finanszírozásokkal számolunk. Törekszünk rá, hogy lehetőség esetén az esetlegesen megtakarított összeget (flate rate elszámolással, negyedévenkénti leosztásban) átvigyük a 2021-22-es évek költségeinek finanszírozására. Amennyiben a tevékenységünk magas színvonalú végrehajtásához időszakosan szükség lesz egy 3. kolléga alkalmazására (pl. pályázati körök értékelése idejére), igyekszünk a legköltséghatékonyabb megoldásokat találni.

8.4. Kommunikációs terv

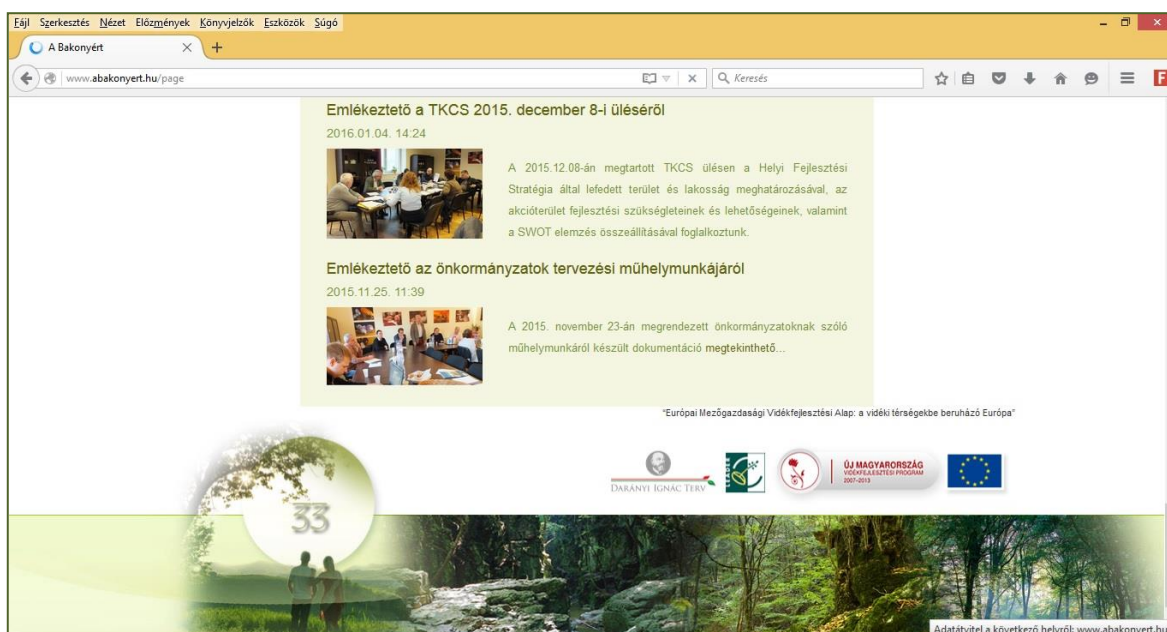
1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia tervezése során Egyesületünk célcsoportja az illetékességi területünkön dolgozó mikro, kis-és középvállalkozók, civil szervezetek, önkormányzatok és egyházak voltak, őket igyekeztünk elérni az alábbi eszközökkel:
2.
 - tájékoztatás honlapon, kábel TV-n és hírlevélen keresztül a tervezésről és a kapcsolódó rendezvényekről
 - projekt ötletek gyűjtése és kielemezése
 - nyilvános TKCS ülések és dokumentumok
 - fórumokat tartása az egyes térségekben a HFS tervezéséhez kapcsolódóan
 - szakmai műhelymunkák szervezése az egyes szektorok összehangolt fejlesztési elképzeléseinek kidolgozása érdekében
 - szakmai egyeztetés a Balaton Felvidéki Nemzeti Park képviselőjével a stratégiáról, együttműködési lehetőségekről és a védjegyeinkről
3. A tervezési információk a honlapra felkerültek, azokra, telefonon, faxon, emailben és személyesen is lehetett reagálni, emellett az irodában is mindenki számára hozzáférhetőek. A hozzászólások írásos rögzítésre kerültek és a TKCS ülésen átbeszéltük őket.
4. A kommunikációért a munkaszervezet dolgozói felelősek, ők megosztva egymás között a nyilvánossági és kommunikációs feladatokat biztosították a folyamatos tájékoztatást. A szakmai vezető a munkaszervezet vezető ebben a kérdésben is.
5. A kommunikációs tevékenységek ütemezése már 2015. nyarán elkészült, hiszen júliusban már térségi kábel TV interjú keretében hívtuk fel a lakosság figyelmét a projekt adatlapok beadásának lehetőségére, emellett a honlapon is folyamatosan megjelentettük a kapcsolódó

híreket. Az ügyfélfogadások kapcsán is mindenkinek felhívtuk a figyelmét a kezdődő tervezésre és a projektötlet beadási lehetőségekre.

6. A kommunikációs tevékenységek ellátását az egyesület működési kiadásainak terhére bonyolítottuk, illetve igyekeztünk költséghatékony megoldásokat találni: például a kábel TV interjú ingyenes volt, a fórumok helyszíneire a plakátokat és a termet az érintett önkormányzatok ingyenesen biztosították, a műhelymunkákat a saját irodai kapacitással tartottuk meg, a honlap és hírlevél szerkesztését a kollégák munkaidőben végezték.

A felülvizsgálat teljes időszaka alatt összesen 4 TKCS ülést, 3 műhelymunkát/fórumot, 2 közgyűlést tartottunk 143 résztvevővel. A felhívásainkra beérkezett projektötletek száma 55 db; mely 14 településről érkezett be. Ebből civil 9 db, vállalkozó 16 db, önkormányzat 30 db.

A 2014-20-as tevékenységünk fő kommunikációs felülete az egyesületi honlap lesz, ahol az elfogadott stratégiát, pályázati kiírásokat, híreket, futó programjainkat, hálózati híreinket, hírlevelünket láthatják az érdeklődők. Emellett zárt és nyílt FB lapjainkon is tartjuk a kapcsolatot az érdeklődőkkel, valamint az egyesület központi telefon és faxszámán, emailcímén. Irodánk minden munkanapon nyitvatart, személyesen is várjuk az érdeklődőket. A pályázataink népszerűsítését a már megszokott módon a fentieket kiegészítve települési, mikrotérségi fórumokon is folytatjuk majd, illetve több kábel TV segítségét igénybe véve, esetleg saját rövidfilmek feltöltésével.

8.5. Monitoring és értékelési terv

A Stratégia a ciklus folyamán kétszer kerülhet felülvizsgálat alá, melynek alapját a monitoring adatok képzik majd. Az egyes intézkedéseink monitoring mutatóit projekt szinten tervezzük gyűjteni, majd intézkedés szinten összesítjük:

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	Térségi gazdaság élénkítése együttműködések ösztönzése által.	VM programban résztvevő tagok száma megtartott munkahelyek száma új aktív turisztikai együttműködések, szolgáltatások száma létrehozott munkahelyek száma	40 fő 40 fő 40 db 3 fő FTE
2.	Települések megújítása, vonzó közösségi élettér és szolgáltatások fejlesztése	érintett közösségi tér vagy szolgáltatás száma érintett települések száma	30 db 20 db
3.	Erősebb helyi identitás és társadalmi aktivitás	rendezvény, képzés, hálózati tevékenység száma résztvevő civil szervezetek száma	kb. 90 db kb. 75 db

Az egyes intézkedésekhez kapcsolódó előrehaladási jelentéstételi kötelezettségek:

Témakör	MIT?	PONTOSAN MIT?	MIKOR?	HOGYAN?
Projektekhez kapcsolódóan	Indikátorok megvalósulása	HFS által előírányzott indikátorok Projektben vállalt egyéb eredmények	évente egy alkalommal	éves adatbekérő adatlap
	Tanácsadás-végrehajtási támogatás	Személyes konzultációk Egyesület által szervezett fórumon való részvétel	évente összegzés	jelenléti ívek
	Projektek záró jelentése	Zárást követő 60 napon belül, speciális adatlap kitöltésével (egyesületi formanyomtatvány) + fotódokumentáció	projektek zárásakor	adatlappal

Döntéshozatal	Bíráló Bizottság Döntései	Egyesületi DT ülések jegyzőkönyve , táblázat	folyamatosan	jegyzőkönyvek vezetésével, táblázattal
Jelentések	Éves előrehaladási beszámoló	Egyesületi formanyomtatvány szerint	éves nagyközgyűlésen	Saját formátumban

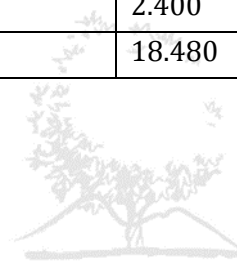
9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés						
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	Helyi termék előállítás, fejlesztése a VM program jegyében		x				90	19.75
2	Bakonyi mikro-és kisvállalkozások fejlesztése		x				90	19.75
3	Közösségi kapcsolatok és települési szolgáltatások fejlesztése		x				63	13.83
4	Aktív turisztikai szolgáltatás fejlesztése	x	x	x	x		122	26.78
5	Bakonyi rendezvények, képzések, hálózati tevékenységek támogatása	x		x	x		55.6	12.20
6	Bakonyi nonprofit szervezetek fejlesztése		x	x		x	35	7.69
	Összesen						455.600	100

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek	10.720	10.720	10.720	10.720	10.720	53.600
Animációs költségek	5.360	5.360	5.360	5.360	5.360	26.800
Egyéb tervezett bevételek	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	12.000
Összesen	18.480	18.480	18.480	18.480	18.480	92.400

Mellékletek

Ábrák, térképek stb.

1. számú melléklet: Projekt javaslatok:

Ssz.	Projekt javaslat címe:	Költségkalkuláció:
1.	Arculat kialakítás, jó minőségű képek készítése termékeinkről, csomagolóanyag tervezése stb.	800 000 Ft
2.	Belterületi járdák építése és felújítása, akadálymentesítés	30 000 000 Ft
3.	Játszótér kialakítása	6 000 000 Ft
4.	Bakonyi Krumpli szüreti és Művészeti fesztivál	2 000 000 Ft
5.	Templombelső felújítás	30 000 000 Ft
6.	Temető, ravatalozó építése, felújítása	19 000 000 Ft
7.	Műszaki fejlesztés az Alapítvány által fenntartott közösségi médiaszolgáltatónál (Szentgál Televízió)	2 000 000 Ft
8.	A Szentgál Fő utca 67. szám alatti Községi Ház felújításának befejezése (Belső felújítás)	30 000 000 Ft
9.	Temető fejlesztése, új út kialakítása	10 000 000 Ft
10.	Konyhai berendezések bővítése, applikáció készítésével reklámtevékenység fejlesztése	2 500 000 Ft
11.	Éves programok hagyományőrző rendezvények támogatása	2 000 000 Ft
12.	Önkormányzati hivatal 2db orvosi rendelő, 2db önkormányzati bérlakás hőszigetelése nyílászárók cseréje, külső belső gépészeti és építészeti felújítása	100 000 000 Ft
13.	Buszvárók cseréje 7 db, 2 db buszváróhoz közvilágítás kiépítése	10 000 000 Ft
14.	Belterületi utak felújítása	60 000 000 Ft
15.	Balinka község Balinka és Mecsér településrészeinek forgalomcsillapítása	31 000 000 Ft
16.	Önkormányzati feladattelátást szolgáló intézmények infrastrukturális felújítás, fejlesztése	20 000 000 Ft

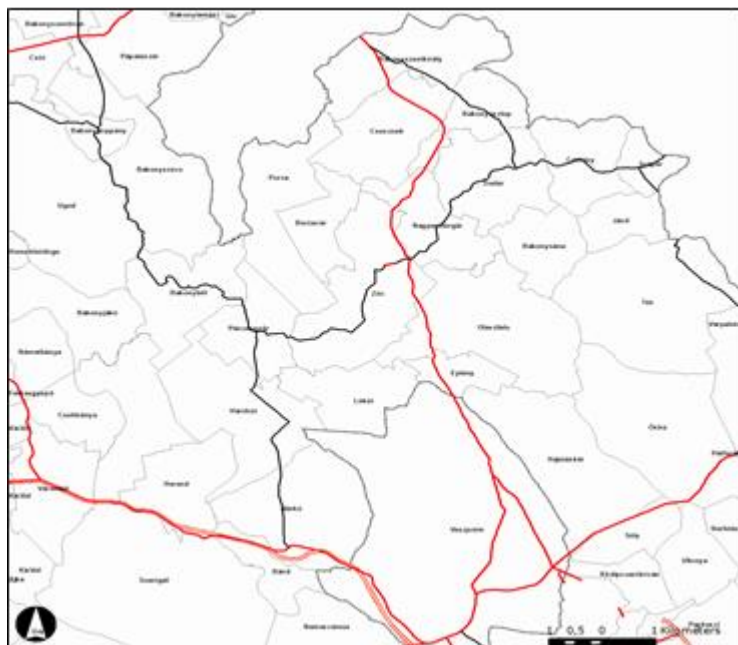
17.	2db Művelődési Ház külső és belső részbeni felújítása	20 000 000 Ft
18.	Kisgyóni pihenőház építészeti és gépészeti felújítás	40 000 000 Ft
19.	Zarándokszállítás létrehozása Zircen	100 000 000 Ft +Áfa
20.	Nagy Bakonyi Vadtor- nagyrendezvény	8 000 000 Ft+ Áfa
21.	Kézműves szörpkészítő műhely létrehozása Zircen	50 000 000 Ft+ Áfa
22.	Gyümölcsös és ahhoz kapcsolódó késztermékek előállítása	10-15 000 000 Ft
23.	Kerámoaégető kemence vásárlás	1 200 000 Ft
24.	Országos szintű táncverseny megvalósítása	3 000 000 Ft
25.	Működési feltételek, versenyek nevezési díjak, eszközök vásárlása	3 000 000 Ft
26.	Épület vásárlás, táncterem kialakítás céljából	15 000 000 Ft
27.	Temető kerítés felújítása	20 000 000 Ft
28.	Zarándokok részére szálláshelyek kialakítása	50 000 000 Ft
29.	Színpadfedés beszerzése	6 000 000 Ft
30.	Meglévő szálláshely bővítése, panzióvá alakítása	25 000 000 Ft
31.	Állandó piactér kialakítása	15 000 000 Ft
32.	Közcélú munkások telephelyének felújítása	15 000 000 Ft
33.	Bodajk városi kamera rendszer kiépítése	10 000 000 Ft
34.	Kaland-és szabadidős park kialakítása	50-70 000 000 Ft
35.	Játszótér-fejlesztés	10 000 000 Ft
36.	Közösségi ház, közösségi tér kialakítása	120 000 000 Ft
37.	Kilátó a" Kis hegyre"	10 000 000 Ft
38.	Városcsözpont kialakítása	75 000 000 Ft
39.	Temető -régí sírok rehabilitációja, harangláb építése	10 000 000 Ft
40.	Kálvária helyreállítása	5 000 000 Ft
41.	Isztimér Önkormányzati ingatlanok energetikai felújítása, megújuló energia felhasználásának kiépítése	99 000 000 Ft
42.	Isztimér Közösségi rendezvényének helyt adó tér kialakítása	15 000 000 Ft
43.	Isztiméri Sport utca szilárd burkolattal való ellátása	48 000 000 Ft
44.	Játszótér-az Isztiméri gyerekekért	8 000 000 Ft

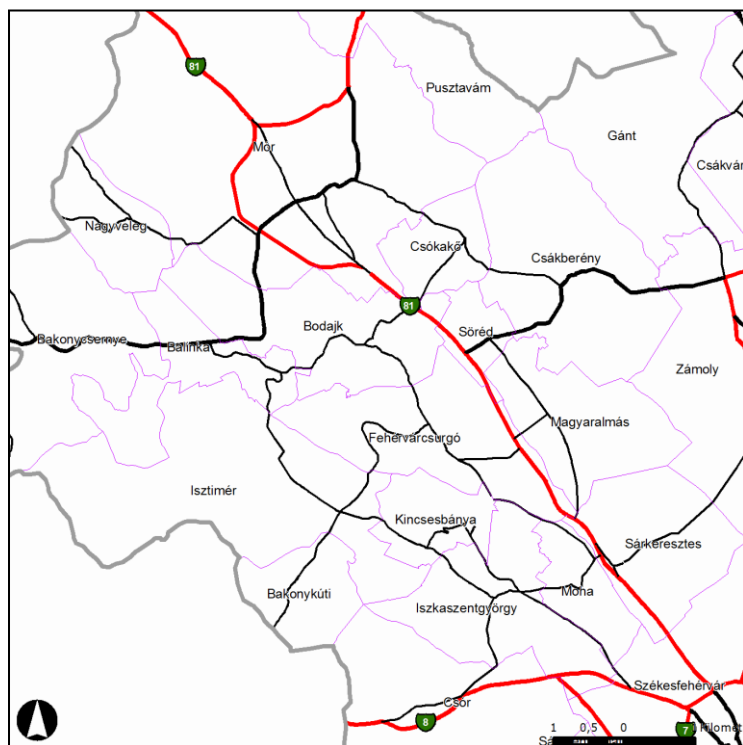

45.	Isztiméri gyalogos közlekedés fejlesztése- járda építése	15 000 000 Ft
46.	Isztiméri buszmegálló felújítása	3 000 000 Ft
47.	II. Kedd Asszony Népművészeti Fesztivál - Anna napi búcsú-falunap	3 000 000 Ft
48.	24t-ás kamion vásárlás	15 000 000 Ft
49.	Csetényi Apartman Vendégház kialakítása	34 000 000 Ft
50.	Saját termesztésű gabonaszalma feldolgozása, szalmakoszorú alap készítés	15 000 000 Ft
51.	Elektromos kerékpárok beszerzése	12 020 000 Ft
52.	Zirc térségi szociális szövetkezet létrehozása	30 000 000 Ft
53.	Tiszafa vendégház fejlesztése	10 000 000 Ft
54.	Szentgáli Tűzköves-alap táborhely kialakítás	4 000 000 Ft
55.	"Ökotalálka"- Természet és hagyomány	3 000 000 Ft

2. számú melléklet: Térszerkezeti adottságok

Közüti közlekedési hálózat Veszprém
megyei területünkön

- = Gyorsforgalmi út
- Főutak
- Térségi jelentőségű mellékutak
- Mellékút

3. számú melléklet: Társadalom állapota

Az alábbiakban a lakóhellyel rendelkező 0-14 éves és a 60 év feletti személyek állandó népességen belüli arányát vizsgáljuk. A két népszámlálás között továbbvezetett adat az évenkénti természetes népmozgalmi (születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatait vettük figyelembe.

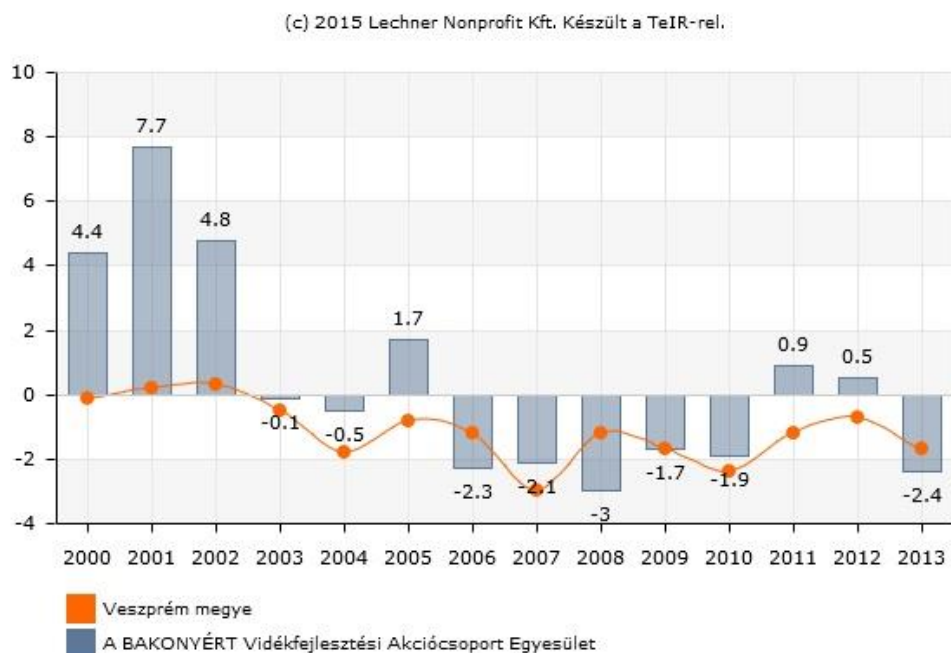
Az összlakosság korösszetételét tekintve megállapítható, hogy a térségben a 60 éven felüliek aránya (21,6 %) magasabb, mint a 14 éven aluliak aránya (14 %). A 15-59 év közöttiek aránya pedig több mint az összlakosság fele, 64,4 %. A térség lakossága kor szerinti megoszlás tekintetében az országos átlaghoz viszonyítva változó képet mutat. Térségünkben a 60 év feletti aránya az országoshoz viszonyítva 2,2%-kal alacsonyabb, a 14 éven aluliak aránya közel megegyezik az országos átlaggal (országos átlag: 14,3 %). Ezek alapján megállapítható, hogy az országos tendenciához hasonlóan térségünkre is jellemző a társadalom elöregedése.

A térség vándorlási különbözete összességében negatív, ezt igazolja a folyamatos lakosságcsökkenés is.

Adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbségét vizsgáltuk ezer lakosra vetítve. 2007-2011 közötti időszakban létszám csökkenés, 2011-12-es évben minimális emelkedés volt tapasztalható. A 2012 és 2014 közötti időszakban összesen 450 fővel csökkent térségünk lakosságának száma.

Elvándorlás aránya területünkön:

Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség arányát vizsgálva egyértelműen megállapítható, hogy 2001 (6,7 %) és 2011 (11,8 %) között területünkön 5,1 %-os növekedés tapasztalható. A vizsgált időszakok között a növekedés Magyarországon (12,7 % → 19 %) Veszprém megyében (10,6 % → 15,5 %) és Fejér megyében (10,8 % → 16,3 %) is tapasztalható. Területünk tehát a magyarországi, a Veszprém megyei és a Fejér megyei átlagtól is jelentős mértékben el van maradva.

Közsolgáltatások:

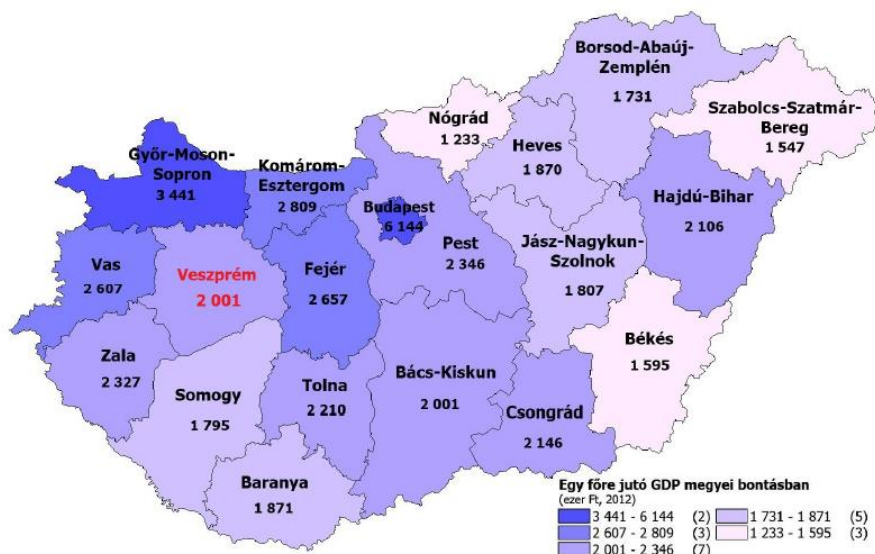
	Település neve	Óvodai nevelés / fő	Általános Iskolai nevelés / fő	speciális szakiskolai nevelés- oktatás / fő	szakiskolai nevelés- oktatás (szakképzés) / fő	4 évfolyamos gimnáziumi nevelés- oktatás / fő	szakközépiskolai nevelés-oktatás fő	művészeti oktatás / fő	orvosi ellátás
1.	Bakonybél	42	30	0	0	0	0	0	Van
2.	Bakonycsernye	118	227	0	0	0	0	0	Van
3.	Bakonykúti	0	0	0	0	0	0	0	Van
4.	Bakonynána	44	113	0	0	0	0	0	Van
5.	Bakonyoszlop	0	0	42	0	0	0	0	Van
6.	Bakonyszentkirály	41	89	0	0	0	0	0	Van
7.	Balinka	0	0	0	0	0	0	0	Van
8.	Bánd	22	0	0	0	0	0	0	Van
9.	Bodajk	168	313	0	0	0	260	300	Van
10.	Borzavár	14	95	0	0	0	0	0	Van
11.	Csesznek	0	0	0	0	0	0	0	Van
12.	Csetény	67	153	0	0	0	0	0	Van
13.	Dudar	52	137	0	0	0	0	0	Van

14.	Eplény	14	0	0	0	0	0	0	Van
15.	Fehérvárcsurgó	75	113	0	0	0	0	0	Van
16.	Hárskút	18	0	0	0	0	0	0	Van
17.	Herend	116	312	0	23	0	0	0	Van
18.	Iszkaszentgyörgy	77	124	0	0	0	0	0	Van
19.	Isztimér	30	0	0	0	0	0	0	Van
20.	Kincsesbánya	57	164	0	0	0	0	0	Van
21.	Lókút	nincs	0	0	0	0	0	0	Van
22.	Márkó	64	0	0	0	0	0	0	Van
23.	Moha	0	0	0	0	0	0	0	Van
24.	Mór	480	1363	98	181	209	0	0	Van
25.	Nagyesztergár	32	103	0	0	0	0	0	Van
26.	Nagyveleg	21	0	0	0	0	0	0	Van
27.	Németbánya	0	0	0	0	0	0	0	Van
28.	Olaszfalu	30	48	0	0	0	0	0	Van
29.	Pénzesgyőr	0	0	0	0	0	0	0	Van
30.	Porva	25	0	0	0	0	0	0	Van
31.	Szápár	8	0	0	0	0	0	0	Van
32.	Szentgál	100	259	0	0	0	0	0	Van
33.	Zirc	238	605	0	297	33	327	127	Van
	Összesen:	1953	4248	140	501	242	587	427	

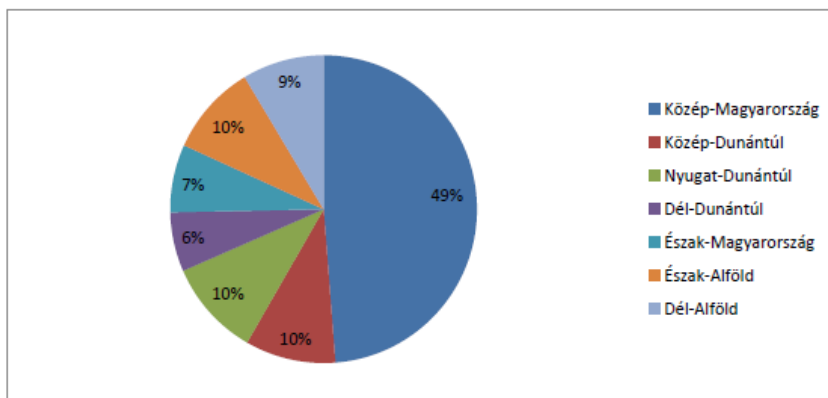
4. számú melléklet: Gazdaság helyzete

A működő vállalkozásokból legalább 10 főt foglalkoztatottak aránya 1000 főre vonatkozóan, az 5 járásunkat figyelembe véve átlagban 4,7 %. 2011-ben 2306 db 1-9 fős vállalkozást regisztráltak, majd 2012-ben csökkenés volt tapasztalható, ekkor 2116 db mikro-vállalkozás volt területünkön. A 10-49 fős működő társas vállalkozásokat vizsgálva 2011-ben 70 db, majd ezt követő évben emelkedett a számuk, 2012-ben 82 db-ot regisztráltak. Az 50-250 fős működő társas vállalkozások tekintetében 2011-ben 11 db-ot, 2012-ben viszont csak 8 db-ot regisztráltak. 250 fő felett működő társas vállalkozásokat vizsgálva területünkön 2011-ben 1 db-ot, majd 2012-ben 2 db-ot regisztráltak.

2. Egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) 2012-ben: 2 001 ezer Ft (11. hely)

2.1. ábra: Az előállított GDP volumenének regionális megoszlása, 2011

Adatok forrása: KSH Számai - 2013.11.27.

A regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra vetítve a megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, a vállalkozási demográfia szerint 2011-ben 113,1 db, majd ezt követően minimális növekedés tapasztalható, 2013-ban 115,9 db volt. E vállalkozások száma a 2011-2013-as adatok alapján jócskán elmarad a Veszprém megyei (144,8 db → 147,8 db), a Fejér megyei (133,3 db → 134,7 db), illetve az országos átlagtól (165,4 db → 170,5 db) is. Területen belül vizsgálva évről, évre minimális emelkedés tapasztalható.

Vállalkozási demográfia szerint a működő egyéni vállalkozók számában 2010 (1535 fő) és 2012 (1274 fő) közötti időszakban mintegy 260 fős csökkenés tapasztalható.

Vállalkozási demográfia szerint a működő társas vállalkozások számát vizsgáltuk, ahol a megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákat is figyelembe vettük. 2011-ben 911 db (ebből 181 db mezőgazdálkodási vállalkozás), míg 2012-ben 934 db társas vállalkozás működött területünkön.

Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül: (2001 és 2011 –es évet figyelembe véve)

A népszámlálás során foglalkoztatottnak minősül minden 15 éves és idősebb személy, aki az eszmei időpontot megelőző héten legalább egy órányi, jövedelmet biztosító munkát végzett, vagy rendszeres foglalkozásától (pl. betegség miatti távollét vagy fizetett, illetve fizetés nélküli szabadság miatt) csak átmenetileg volt távol. 2001-ben a foglalkoztatottak aránya térségünkben 58,7% volt, ez az érték magasabb volt a Veszprém megyei (57,2%), a Fejér megyei (58,2 %), valamint az országos átlagnál (53 %) is. A 2011-es adatokat vizsgálva összességében növekedés volt tapasztalható. Ebben az évben a Veszprém megyei (60,2 %) és a Fejér megyei (59,8 %) átlaggal közel megegyező adatot kaptunk a területünkre (60,1 %), viszont az országos átlaghoz (57,9 %) képest, ebben az évben is magasabb foglalkoztatottsági arány volt jellemző.

„A BAKONYÉRT” Egyesület területén regisztrált munkanélküliek száma:

Munkanélküliek száma 2013-ban településeinken:

Település neve	Regisztrált munkanélküliek	Település neve	Regisztrált munkanélküliek

	száma 2013 (fő)		száma 2013 (fő)
Bakonybél	57	Bakonycsérnye	72
Bakonykúti	1	Bakonyháza	29
Bakonyoszlop	11	Bakonyzentkirály	38
Balinka	34	Bánd	17
Bodajk	116	Borzavár	35
Csesznek	28	Csetény	52
Dudar	49	Eplény	12
Fehérvárcsurgó	58	Hárskút	17
Herend	72	Iszka-szentgyörgy	53
Isztimér	14	Kincsesbánya	45
Lókút	33	Márkó	26
Moha	14	Nagyesztergár	58
Nagyveleg	10	Németbánya	7
Olaszfalu	31	Pénzesgyőr	11
Porva	17	Szápár	4
Szentgál	78	Zirc	211
Összesen: 1310			

2011-től 2013-ig a 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 39,9 %-ról, 42,6 %-ra nőtt. 2013-as évet vizsgálva a Veszprém megyei (40,7%), a Fejér megyei (41,7 %), valamint az országos (37,9 %) átlaghoz képest is magasabb az érintett korcsoportban regisztrált munkanélküliek száma térségünkben.

Veszprém megye:

A decemberi állatállomány alakulása				(ezer darab)
Év	Szarvasmarha	Sertés	Juh	Baromfi
2005	708	3 853	1 405	41 075
2006	702	3 987	1 298	39 677
2007	705	3 871	1 232	38 281
2008	701	3 383	1 236	39 716
2009	700	3 247	1 223	40 264
2010	682	3 169	1 181	42 213
2011	697	3 044	1 120	41 477
2012	760	2 989	1 185	38 546
2013	782	3 004	1 214	37 900
2014	802	3 136	1 185	38 599
2015	821	3 124	1 190	40 334

Fejér megye:

A decemberi állatállomány alakulása (ezer darab)				
Év	Szarvasmarha	Sertés	Juh	Baromfi
2005	708	3 853	1 405	41 075
2006	702	3 987	1 298	39 677
2007	705	3 871	1 232	38 281
2008	701	3 383	1 236	39 716
2009	700	3 247	1 223	40 264
2010	682	3 169	1 181	42 213
2011	697	3 044	1 120	41 477
2012	760	2 989	1 185	38 546
2013	782	3 004	1 214	37 900
2014	802	3 136	1 185	38 599
2015	821	3 124	1 190	40 334

